

**MAGDU LUCIAN ROMÁN ÁLTALÁNOS ISKOLA
ÉS ÓVODA**

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM: 028304

A HATÁLYBALÉPÉS IDŐPONTJA: 2022. SZEPTEMBER 01.

TARTALOM

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA	1
I. BEVEZETŐ	4
1. Az intézmény adatai	6
2. Az intézmény szellemisége.....	13
3. Rövid történeti áttekintés napjainkig	18
4. Az intézmény tárgyi feltételei.....	19
5. Az intézmény személyi feltételei	20
6. Tanulói összetétel	21
7. Kétnyelvűség nemzetiségi nevelési oktatási programunk	21
II. ISKOLAI NEVELÉSI PROGRAM	22
1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka céljai, feladatai, eszközei, eljárásai	22
2. A pedagógusok feladatai.....	32
3. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai	35
4. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	36
5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	38
6. A személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formák	39
7. Az iskolában a nevelési és oktatási célok megvalósítását az alábbi tanítási órán kívüli tevékenységek segítik:.....	40
8. A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek az óvodában és az iskolában	43
9. A tehetség, képesség kibontakoztatását az alábbi tevékenységek segítik az óvodában és az iskolában	43
10. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok, az óvodában és az iskolában, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések	44
11. A gyermekek/tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	46
12. Tanulási kudarcnak kitett és lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók felzárkóztatásának segítése a következő tevékenységek során történik	47
13. Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek az óvodában és az iskolában	48
14. Sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatása nevelése az óvodában és az iskolában	48
15. Tehetség, képesség kibontakoztatását segítő programok az iskolában	55
16. A szülők, a tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái	57
17. Az iskolába való bekerülés előkészítése	59
III. HELYI TANTERV	60
1. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai.....	60
2. Tanórán kívüli foglalkozáson megvalósítandó feladatok.....	63
3. Az egyes évfolyamokon tanított tantárgyak, kötelező és választható tanórai foglalkozások és ezek óraszámai	65
4. Magasabb évfolyamra lépés feltételei.....	73
5. Egyéni munkarend.....	74
6. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei	75

7. A tanulási esélyegyenlőség segítésének elvei	77
8. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek	77
9. A tankönyvek- és más taneszközök kiválasztásának elvei	80
10. Az iskolai beszámoltatás formái, rendje, korlátai	81
11. A tanulók tanulmányi munkájának, magatartásának és szorgalmának ellenőrzése és értékelése	85
12. Sajátos nevelési igényű, tanulási nehézséggel küzdő tanulók	88
13. Magatartás és szorgalom értékelése	90
14. A tanulókkal szembeni fegyelmező intézkedések	94
15. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai	95
16. Az otthoni (napközis, tanulószobai) felkészüléshez előírt házi feladatok meghatározása	99
17. A tanulók fizikai állapotának mérése	99
18. Etika/ Hit- és erkölcstan (NAT által meghatározott feladat szervezési elve)	101
19. Lázár Ervin Program	101
I. BEVEZETŐ	102
II. Az óvodai nevelés alapelvei, céljai, feladatai	104
1. Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása	114
2. Az érzelmi nevelés és a szocializáció (lelki és társadalmi egészség) biztosításának óvodai feladatai	123
3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	127
III. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	127
IV. Óvodánk kapcsolatai	130
V. A NEVELÉS TEVÉKENYSÉGI FORMÁI	132
VI. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	186
VII. Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka – óvoda – iskola átmenet	187
VIII. Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel	188
IX. Komplex nyelvi nevelés (román, magyar)	189
A Pedagógiai program érvényességével, módosításával kapcsolatos egyéb intézkedések	192

Mottó:

„Az embernek először magában kell tudnia megállni, hogy képes legyen eredményesen együttműködni másokkal.”

(R. W. Emerson)

„Limba este tezaurul cel mai prețios pe care îl moștenesc copiii de la părinți, depozitul cel mai sacru lăsat de generațiile trecute și care merită să fie păstrată cu sfințenie de generațiile ce-l primesc. Ea este cartea de nobleață, testimoniul de naționalitate al unui neam, semnul caracteristic prin care membrii aceleași familii se recunosc în marea diversitate a popoarelor din lume; lanțul tainic ce-l leagă împreună și-i face a se numi frați; altarul împrejurul căruia toți se adună cu inimi iubitoare și cu simțirea de devotament unii către alții.”

(Vasile Alecsandri)

I. BEVEZETŐ

Ez a pedagógiai program a **Magdu Lucian Román Általános Iskola és Óvoda** nevelő-oktató munkájának működését és hosszú távú tervezését segítő kötelező alapidokumentum, mely a hatályos jogszabályok, különösen a

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről,
- 2012. évi CXXIV. törvény a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításáról,
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktató intézmények működéséről,
- 5/2012.(XII. 21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről,
- 326/2013. (VIII. 30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló,
- 363/2012 (XII.17.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról,
- 110/2012. (VI.4.) Kormányrendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról,
- 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről
- 2012. évi CXXIV. törvény a Nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról,
- 229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 26/2013. (II. 12.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Kormányrendelet módosításáról,
- 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról,
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról,
- 22/2013.(II. 22.) Egyes köznevelési tárgyú miniszteri rendelet módosításáról,
- 26/1997. (IX.3.) NM-rendelet iskola-egészségügyi ellátásról,
- 15/2013.(II.26.) A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről,
- 5/2020. (I.31.) Kormányrendelet a Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (V.4.) Kormányrendelet módosításáról,

alapján készült.

A Pedagógiai Program az intézményben folyó nevelés- oktatás céljait, feladatait, eszköz- és eljárásrendszerét, további elemeit, garanciális szabályait tartalmazza. Általános rendelkezéseinek végrehajtását az intézmény többi dokumentuma tartalmazza, melyek közül a legfontosabbak:

- a Szervezeti és Működési Szabályzat és mellékletei,
- a Házi rend,
- az éves munkaterv.

A felsorolt dokumentumok a pedagógiai programmal azonos szellemiségben és ahhoz illeszkedő tartalommal készülnek. Esetleges ütközések esetén a többi dokumentum érintett része semmis. A program összeállításánál figyelembe vettük az iskola közvetlen és közvetett partnereinek véleményét, igényeit.

A tervezés és a tartalmi szabályozás során felszínre került a minőségfejlesztési szemlélet, aminek eredményeként egy nyitott, a fejlesztéseket, szabályozásokat, szervezeti-kultúra változásokat követni tudó dokumentumot készítettünk.

1. Az intézmény adatai

Az alapító okiratban foglaltak részletezése

1. A költségvetési szerv megnevezése, székhelye, telephelye

1.1. A költségvetési szerv

1.1.1. megnevezése: Magdu Lucian Román Általános Iskola és Óvoda

1.2. A költségvetési szerv idegen nyelvű megnevezése

1.2.1. román nyelven: Școala Generală și Grădinița Română Lucian Magdu

1.3. A költségvetési szerv

1.3.1. székhelye: 5830 Battonya, Fő utca 121.

2. A költségvetési szerv alapításával és megszűnésével összefüggő rendelkezések

2.1. A költségvetési szerv alapításának dátuma: 2004.07.01.

2.2. A költségvetési szerv alapítására, átalakítására, megszüntetésére jogosult szerv

2.2.1. megnevezése: Magyarországi Románok Országos Önkormányzata

2.2.2. székhelye: 5700 Gyula, Eminescu utca 1.

2.3. A költségvetési szerv jogelőd költségvetési szervének

	megnevezése	székhelye
1	Battonya Város Önkormányzata Román Általános Iskola és Óvoda	5830 Battonya, Fő utca 121.

3. A költségvetési szerv irányítása, felügyelete

3.1. A költségvetési szerv irányító szervének

3.1.1. megnevezése: Magyarországi Románok Országos Önkormányzata

3.1.2. székhelye: 5700 Gyula, Eminescu utca 1.

3.2. A költségvetési szerv fenntartójának

3.2.1. megnevezése: Magyarországi Románok Országos Önkormányzata

3.2.2. székhelye: 5700 Gyula, Eminescu utca 1.

4. A költségvetési szerv tevékenysége

4.1. A költségvetési szerv közfeladata: Az Alaptörvény szerint a művelődéshez, oktatáshoz való jog alapján biztosítani az esélyegyenlőséget, a nemzetiségek anyanyelvi oktatáshoz való jogának, a gyermekek, tanulók, szülők, és az oktatást végzők jogainak és kötelezettségeinek érvényesülését a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvényben (a továbbiakban: Nkt.) meghatározottak szerint. Román-magyar nyelven a gyermekek három éves korától a tankötelezettség kezdetéig óvodai nevelés ellátása. Köznevelés – alapfokú oktatás. A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény és az Nkt. szabályai szerint román nemzetiségi nevelési-oktatási intézmény, amely ellátja a román nemzetiségi óvoda és a nappali rendszerű általános iskola feladatait.

4.2. A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

	szakágazat száma	szakágazat megnevezése
1	852010	Alapfokú oktatás (alapfokú művészetoktatás kivételével)

4.3. A költségvetési szerv alaptevékenysége:

Az intézmény feladata a pedagógiai program részét alkotó helyi tanterv alapján az általános műveltséget megalapozó alapfokú nevelés és oktatás. A nevelés, oktatás lehetővé teszi a tanulók érdeklődésének, képességének és tehetségének megfelelő középfokú továbbtanulást, pályaválasztást.

A köznevelés kiemelt feladata az iskolát megelőző kisgyermekkorai fejlesztés, az óvoda megalapozza – a családi neveléssel együtt – a gyermek személyiségének és képességeinek fejlődését, az iskolai nemzetiségi nevelést. Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik. Az óvoda ennek szellemében működő nevelési intézmény.

Általános iskolai nevelés és oktatás vonatkozásában:

- Az iskola feladata biztosítani az alapfokú nevelést-oktatást, a tanuló érdeklődésének, képességének és tehetségének megfelelően felkészíteni a tanulót a középiskolai, illetve szakiskolai továbbtanulásra, valamint a társadalomba való beilleszkedésre az intézmény pedagógiai programjának megfelelően.
- Az iskola a tanulók érdeklődése, igénye szerint nem kötelező (választható) tanórai foglalkozásokat szervez, felzárkóztatás, fejlesztés, tehetséggondozás, illetve kiegészítő ismeretek átadása céljából. Fokozott figyelmet fordít a veszélyeztetett gyermekekkel való foglalkozásra.
- Fogadja körzetéből azokat a tanulókat, akik a Nevelési Tanácsadó véleménye alapján beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdenek.
- A szülők igénye alapján napközis és tanulószobai foglalkozásokat szervez, mely alatt biztosítja a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat (étkeztetés, ügyelet), és az iskolai felkészítést.
- Biztosítja a mindennapos testedzés lehetőségét.

- Megszervezi a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztató oktatását.
- Pedagógiai programjának végrehajtása során együttműködik más nevelési- oktatási intézménnyel.
- Azoknak a sajátos nevelési igényű tanulóknak az ellátása, akik a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdenek, (sajátos nevelési igényű tanuló, Nkt. 4. § 25. pontja alapján).

Oktatási forma:

- kétnyelvű román nemzetiségi oktatást, nevelést folytató köznevelési intézmény.

Óvodai nevelés vonatkozásában

- Az intézmény feladata, hogy a nemzetiségi óvodai nevelési program alapján az óvodai érettségnek való megfeleléstől az iskolába járáshoz szükséges fejlettség eléréséig gondoskodjon a gyermek neveléséhez szükséges teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek biztosításáról.
- Az óvodai nevelés az óvodás gyerekek életkori sajátosságainak és fejlettségének megfelelően a román nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja.
- Kiemelt feladata, hogy anyanyelvi környezetet biztosítson a gyermekek számára; ápolja, fejlessze a román nemzetiség életmódjához és kultúrájához kötődő hagyományokat és szokásokat, segítse a nemzetiségi identitástudat kialakulását és fejlesztését.
- Azoknak a sajátos nevelési igényű gyermekeknek az ellátása, akik a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd, (sajátos nevelési igényű gyermek Nkt. 4. § 25. pontja alapján).
- Fogadja körzetéből azokat a gyermekeket, akik a Nevelési Tanácsadó véleménye alapján beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdenek (beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, Nkt. 4.§ 3. pontja alapján)

Oktatási forma:

- nemzetiségi óvodai nevelést biztosító és folytató kétnyelvű intézmény

4.4. A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

	kormányzati funkciószám	kormányzati funkció megnevezése
1	091120	Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
2	091130	Nemzetiségi óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
3	091140	Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
4	091212	Sajátos nevelési igényű tanulók nappali rendszerű nevelésének, oktatásának szakmai feladatai 1-4. évfolyamon
5	091213	Nemzetiségi tanulók nappali rendszerű nevelésének, oktatásának szakmai feladatai 1-4. évfolyamon
6	091220	Köznevelési intézmény 1-4. évfolyamán tanulók nevelésével, oktatásával összefüggő működtetési feladatok
7	092112	Sajátos nevelési igényű tanulók nappali rendszerű nevelésének, oktatásának szakmai feladatai 5-8. évfolyamon
8	092113	Nemzetiségi tanulók nappali rendszerű nevelésének, oktatásának szakmai feladatai 5-8. évfolyamon
9	092120	Köznevelési intézmény 5-8. évfolyamán tanulók nevelésével, oktatásával összefüggő működtetési feladatok
10	096015	Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben
11	096025	Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben

4.5. A költségvetési szerv illetékessége, működési területe: országos és területi feladatokat ellátó intézmény, melynek működési területe a magyarországi románok által lakott területre terjed ki.

5. A költségvetési szerv szervezete és működése

5.1. A költségvetési szerv vezetőjének megbízási rendje: Az igazgatót a Magyarországi Románok Országos Önkormányzata Közgyűlése – a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény alapján - nyilvános pályázat útján, határozott időre, 5 évre, az oktatásért felelős miniszter egyetértésével bízza meg. A vezetői megbízás visszavonásának jogát, felmentés jogát, az összeférhetetlenség megállapításának jogát, a fegyelmi eljárás megállapításának továbbá a fegyelmi büntetés kiszabásának jogát a Magyarországi Románok Országos Önkormányzata Közgyűlése gyakorolja. Az egyéb munkáltatói jogokat a Magyarországi Románok Országos Önkormányzata elnöke gyakorolja.

5.2. A költségvetési szervnél alkalmazásban álló személyek jogviszonya:

	foglalkoztatási jogviszony	jogviszonyt szabályozó jogszabály
1	közalkalmazotti jogviszony	a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény
2	munkaviszony	a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény
3	megbízásos jogviszony	a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
4	közfoglalkoztatási jogviszony	a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény

6. A köznevelési intézményre vonatkozó rendelkezések

6.1. A köznevelési intézmény

6.1.1. típusa: többcélú, közös igazgatású köznevelési intézmény (óvoda és általános iskola)

6.1.2. alapfeladatának jogszabály szerinti megnevezése: Az Nkt. 4. § (1) bekezdése alapján alapfeladat:

- a) nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése,
- b) nemzetiséghez tartozók általános iskolai nevelése-oktatása,
- c) a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók óvodai nevelése és iskolai nevelés-oktatása

6.1.3. gazdálkodásával összefüggő jogosítványok: A költségvetési szerv a gazdálkodási feladatait önállóan látja el.

6.2. A feladatellátási helyenként felvehető maximális gyermek-, tanulólétszám

	feladatellátási hely megnevezése	alapfeladat megnevezése	munkarend megjelölése	maximális gyermek-, tanulólétszám
1	általános iskola (székhelyén)	a) nemzetiséghez tartozók általános iskolai nevelése-oktatása b) a többi tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelése-oktatása	nappali	130 ebből sajátos nevelési igényű 5 fő
2	óvoda (székhelyén)	a) nemzetiséghez tartozók óvodai nevelése b) a többi gyermekkel együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése		50 ebből sajátos nevelési igényű 5 fő

6.3. Iskolatípusonként az évfolyamok száma:

	iskolatípus	évfolyamok száma
1	általános iskola	8 évfolyam (1-4; 5-8)

6.4. A feladatellátást szolgáló ingatlanvagyon:

	ingatlan címe	ingatlan helyrajzi száma	vagyon feletti rendelkezés joga vagy a vagyon használati jog	az ingatlan funkciója, célja
1	5830 Battonya, Fő utca 121.	3092	saját tulajdon	iskola
2	5830 Battonya, Fő utca 121.	3092	saját tulajdon	óvoda

Az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 5. § (4) bekezdése alapján a Magyar Államkincstár nevében igazolom, hogy jelen alapító okirat módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt szövege megfelel az alapító okiratnak a MAGDU LUCIAN ROMÁN ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ÓVODA 2022. május 31. napján kelt, 2022. július 2. napjától alkalmazandó 109/1/2/2022. okiratszámú módosító okirattal végrehajtott módosítása szerinti tartalmának.

7. Az intézmény bélyegzőjének felirata

Hosszú bélyegző: Școala Generală și Grădinița Română Lucian Magdu
Magdu Lucian Román Általános Iskola és Óvoda
5830 Battonya, Fő u. 121.
Adószám: 16655685-1-04

Körbélyegző: Școala Generală și Grădinița Română Lucian Magdu
Magdu Lucian Román Általános Iskola és Óvoda
Középen címer

Az intézményi bélyegzők használatára jogosultak: az intézményvezető és megbízása alapján az intézményvezető-helyettes, iskolatitkár, gazdasági vezető.

2. Az intézmény szellemisége

Intézményi filozófiánk fókuszában a gyermek áll, hisz intézményünk szintjén minden érte történik. Azonban a gyermek nevelésének, személyiségformálásának legfontosabb alakítója a szülő. Ebben a folyamatban a legfontosabb szerepet ő játssza, a legnagyobb felelősséget ő viseli. Az intézményben dolgozó pedagógusok a szülők partnerei. Tevékenységük középpontjában a minőségi nevelő- és oktatómunka áll, amely biztosítja a gyermekek továbbhaladását a szülők elvárásainak és a tanulók képességeinek megfelelően. Kiemelkedő fontosságot szánunk a gyerekek szellemi, testi és erkölcsi nevelésére.

A legszebb, legfelemelőbb hivatás: az ember szolgálata. S ha az ember még fiatal, kiszolgáltatott gyermek, e hivatás még nagyobb felelősséget ró választójára. A pedagógus, az óvoda, az iskola hatása ugyanis emberi sorsokat befolyásol, dönt el. Ennek lelkiismereti felelőssége tudatában végzi munkáját a Magdu Lucian Román Általános Iskola és Óvoda nevelőtestülete is. Mindezek ismeretében alakítjuk, jobbitjuk intézményünk pedagógiai rendszerét, formáljuk intézményi kultúránkat. Nehéz időket éltünk meg és élünk meg ma is, hisz gyermek-és emberközpontú törekvéseinket az intézményen kívüli világ nem mindig fogadja megértéssel. Nehéz tudomásul venni a közös munkánk eredményességét és a pedagógusok létfeltételeit is veszélyeztető anyagi gondokat, s az ifjúság jövőjét fenyegető szakmai hibákat. Talán mindezeket ellensúlyozzák törekvéseink, hogy intézményünk belső világa - erkölcsi értékrendünknek megfelelően - gyermekközpontú legyen, hogy egymás elfogadására, megbecsülésére, szeretetére épüljön.

A Battonyai Román Általános Iskolában és Óvodában dolgozó pedagógusok mindennapi nevelő és oktató munkájukban az alább felsorolt pedagógiai alapelveket szeretnék érvényre juttatni.

Intézményünkben olyan légkört kívánunk teremteni, ahol gyermekek, tanulók otthon érezhetik magukat.

Ennek keretében:

- a gyermekek, tanulók személyiségét tiszteletben tartjuk,
- a tanulókat bevonjuk saját iskolai életük megszervezésébe,
- a gyermekek, tanulók egyéni képességeit a nevelés-oktatás során figyelembe vesszük,
- tanulóink előre megismerhetik a velük szemben támasztott követelményeket, így tudhatják, mit várunk el tőlük,
- minden gyermek, tanuló számíthat a pedagógusok jóindulatú segítségére,

- az iskolában és az óvodában szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakítására törekszünk:
  - tanuló/gyermek és tanuló/gyermek
  - tanuló/gyermek és nevelő,
  - szülő és nevelő,
  - nevelő és nevelő között.

Iskolákban a tanulók teljes személyiségének fejlesztése, valamint a tanulók korszerű ismereteinek, képességeinek, készségeinek kialakítása és bővítése a legfontosabb pedagógiai feladat. Nevelőink **szellemileg, erkölcsileg** és **testileg** egészséges nemzedéket kívánnak nevelni a rájuk bízott gyermekekből.

Ennek érdekében:

- a tervszerű nevelő és oktató munka a tanulók alapkészségeit fejleszti, és számukra korszerű, a mindennapi életben hasznosítható, tovább építhető alaplátást nyújt,
- iskolánk olyan - az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó - ismereteket közöl, melyek megalapozzák a tanulók látást, világszemléletét, világképük formálódását és eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben,
- az iskola oktató tevékenységének célját a gyermeki látást széleskörű fejlesztésében látjuk,
- fontosnak tartjuk, hogy diákjaink elsajátítsák, az egyéni látás módszereit,
- szeretnék elérni, hogy tanulóink körében a szorgalomnak, a tudásnak és a munkának becsülete legyen,
- törekszünk a humánusra, az egyén és a közösségek iránti tiszteletre,
- segítünk diákjainknak észrevenni és értékelni a jót - megelőzni, felismerni a rosszat,
- törekszünk az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítására,
- szeretnék tanulóinkat megismertetni nemzeti, valamint nemzetiségi kultúránk és történelmünk eseményeivel, kiemelkedő látástíveivel és hagyományaival, hogy mindezek megbecsülése révén tápláljuk a gyermekekben a nemzetiségünk, haza, a szülőföld iránti szeretetet.

Iskolánk - elsősorban a szülőkkel ápoltságok révén - folyamatosan részt kíván venni lakóhelyünk életében.

Ennek érdekében:

- rendszeres kapcsolatot tartunk a tanulók szüleivel, a családokkal,
- igyekszünk lehetőséget teremteni arra, hogy iskolánk életéről, tevékenységéről, eredményeiről minél többet megismerhessenek a szülők, valamint városunk érdeklődő polgárai,
- ápoljuk és bővítjük eddigi kapcsolatainkat a városunkban található iskolákkal és közművelődési intézményekkel,
- nevelőink fontos feladatnak tartják, hogy iskolánk - eddigi hagyományaihoz híven - továbbra is képviseltesse magát a különféle városi rendezvényeken, illetve a tanulók számára szervezett városi szintű megmozdulások szervezésében és lebonyolításában maga is részt vegyen.

Eszményeinkben olyan tanuló képe él, aki a közös családi és iskolai nevelés eredményeképpen egyesíti magában az alábbi tulajdonságokat:

- humánus,
- erkölcsös,
- fegyelmezett,
- művelt,
- kötelességtudó,
- érdeklődő, nyitott,
- kreatív, alkotó,
- becsüli a szorgalmas tanulást, a munkát,
- képes a problémák érzékelésére és megoldására,
- gyakorlatias,
- képes eligazodni szűkebb és tágabb környezetében,
- jó eredmények elérésére törekszik (játékban, munkában, tanulásban),
- van elképzelése a jövőjéről illetően,
- becsüli a tudást,
- öntevékenyen, aktívan vesz részt a tanulásban,

- ismeri a tanulás helyes és hatékony módszereit,
- képes tudását tovább fejleszteni és önállóan ismereteket szerezni,
- tudását folyamatosan gyarapítja, bővíti,
- képes az értő olvasásra, gondolatait helyesen és szabatosan tudja megfogalmazni szóban és írásban,
- a mindennapi életben felhasználható képességekkel rendelkezik,
- ismeri, tiszteli, óvja, ápolja: nemzeti kultúránkat, történelmünket, anyanyelvünket, a természet, a környezet értékeit, más népek értékeit, hagyományait, az egyetemes kultúra legnagyobb eredményeit,
- ismeri és alkalmazza a közösségben éléshez szükséges magatartásformákat, ismeri és betartja a különféle közösségek (család, iskola, társadalom) együttélését biztosító szabályokat,
- ismeri és alkalmazza az emberek közötti érintkezés, a kommunikáció elfogadott formáit és módszereit, viselkedése udvarias, beszéde kulturált, társaival együttműködik, szüleit, nevelőit, társait szereti és tiszteli, képes szeretetet adni és kapni,
- megéri, tiszteletben tartja a sajátjától eltérő nézeteket,
- szellemileg és testileg egészséges, edzett, egészségesen él, szeret sportolni, mozogni, megjelenése és személyes környezete tiszta, ápolat, gondozott.

Tudjuk, hogy ezen tulajdonságok mindegyikét nem vagyunk képesek kialakítani minden egyes hozzánk járó tanuló személyiségében. Nevelőink mindennapi nevelő és oktató munkája azonban arra irányul, hogy a lehető legtöbb diákunk rendelkezzen végzős korára minél több itt felsorolt személyiségjeggyel.

3. Rövid történeti áttekintés napjainkig

A battonyai román nemzetiségi oktatás történeti alakulását követve a meglévő dokumentumok és kutatások alapján három nagyobb szakaszra bonthatjuk:

- I. Szerb-román vegyes iskola (1793-1874)
- II. Román egyházi iskola (1874-1940)
- III. Román Tannyelvű Általános Iskola a II. világháborútól napjainkig

Az első adatok azt bizonyítják, hogy román nyelvű oktatás már az 1793-as évben indult a szerb felekezeti iskolában, amikor a betelepült szerbek templomot, majd iskolát építettek, amelyhez szerény mértékben hozzájárultak az áttelepült románok is. A battonyai románoknak még ebben az időben nem volt sem templomuk sem iskolájuk, ezért a román nemzetiségű iskoláskorú gyermekek a szerb iskolába jártak, ahol román nyelvet is tanultak.

A tanulólétszám alakulásáról hiányos adatok vannak, azonban egyes feljegyzések bizonyítják, hogy az iskolában a magyar mellett a szerb és a román nyelvet is tanították, így a végzős tanuló három nyelv birtokosa lett.

Az 1800-as évek második felében, amikor szétvált a szerb és a román ortodox egyház, akkor a településen élő románok is saját templomot és iskolát építettek, így az 1874/75 –ös tanévtől megkezdte működését az első önálló román egyházi iskola, első tanítója Vasile Şimonovici, a beiratkozott tanulók száma 98.

Az első világháború után az iskola kisebb megszakításokkal működött, mert sajnos a román értelmiség nagy része Romániába ment, így a magyarországi román közösségek papok és tanítók nélkül maradtak. Ezért Battonyán is csak kisebb megszakításokkal folyt az iskolai oktatás.

A második világháború után a román nemzetiségi oktatás újra megkezdődött Tasi Erzsébet tanítónő vezetésével, 1947-től az iskola tanítója *Mágori Kornélia* magyarcsanádi származású tanítónő lett.

A román iskola működése ebben az időszakban sem volt folyamatos az igazgatását tekintve, 1945-1957 között a 2. sz. magyar iskola keretén belül, 1957-1965 között önállóan, majd 1965-től 1991-ig közös igazgatás alatt működött a szerb iskolával.

Az 1991/92 –es tanévtől 28 tanulóval, összevont osztályokkal ismét önállóan működik, és már az intézmény igazgatása alá tartozik a településen működő román nemzetiségű óvoda is.

A tanulólétszám lassan fejlődésnek indult, tanulócsoportjaink száma is nőtt.

A nemzetiségi nyelv mellett idegen nyelvként az angol nyelvet tanítjuk, amit 2008-tól az első évfolyamtól bevezettünk. Iskolánk ekkor egy számítógépparkkal és internet elérhetőséggel rendelkezett.

A tanulói létszám fejlődésnek indult, ezáltal a tanulócsoportok száma is nőtt. Fokozatosan tértünk át az összevont tanulócsoport szervezési formáról az önálló osztályok szervezéséhez.

Jelenleg román nemzetiségi nyelvet tanítunk 1-8. évfolyamon kétnyelvű oktatási program szerint heti 6 órában, 5 román nyelv és irodalom és egy román népismeret. A nemzetiségi nyelvoktatáson túl a nemzetiségi hagyományok ápolása kap kiemelt szerepet iskolánk életében.

A település román lakossága mindig erősen ragaszkodott iskolájához, mert fontos szerepet töltött be a román nyelv és hagyományok, a nemzetiségi öntudat megőrzésében és ápolásában.

Ez arra kötelezi jelenleg is az iskola vezetését és pedagógusait, hogy a nevelő-oktató munkában kiemelt figyelmet fordítsanak a település román lakossága történetének, hagyományainak ismertetésére, a tanuló ifjúság nemzeti tudatának formálására, az asszimiláció folyamatának megakadályoztatására.

Intézményünk szervesen beépül a város életébe, és részese a település oktatási és kulturális tevékenységének.

4. Az intézmény tárgyi feltételei

2006 óta az óvoda „új” épületben működik. A régi iskola lett felújítva és átalakítva, így az óvodás gyermekeket modern, korszerű épületben tudjuk fogadni, továbbá biztosítani tudjuk mind a gyermekek, mind a dolgozók igényes elhelyezését és munkakörülményeit.

2008 februárjában megkezdődött az új iskola építése. 2008. augusztus végére elkészült az építkezés első üteme, a földszint, ahol sikerült elhelyeznünk az iskola valamennyi osztályát (7 tanulócsoportot), ki tudtunk alakítani egy informatika szaktantermet. Az építési ütemterv folytatására továbbra is nagy erőfeszítéseket tettünk, hiszen az iskola tanulólétszám növekedése elengedhetetlenné tette a tetőtér beépítését, de szükségünk van további tantermekre, szaktantermekre, tornateremre és egyéb kiszolgálóhelyiségekre.

Intézményünk 2011. július 1-jétől a Magyarországi Románok Országos Önkormányzatának fenntartásában működik.

Iskolánk kapacitása pár év elteltével kicsinek bizonyult, úgy a tantermek száma, mint a termek nagysága is. Az osztályok létszáma megnőtt, megszűntek az összevont évfolyamok, a földszinti rész kicsinek bizonyult. 2016-ban az Emberi Erőforrások Minisztériuma, Egyházi, Nemzetiségi és Civil Társadalmi Kapcsolatokért Felelős Államtitkársága 160 millió forint támogatást nyújtott, hogy beépítsük a tetőteret. Ezen fejlesztésnek köszönhetően intézményünk gyönyörű környezetben, tágas, jól felszerelt tantermekben, szaktantermekben, a mai kor elvárásainak tökéletesen megfelelő korszerű IKT- eszközökkel oktatja a tanulókat. Rendelkezésünkre áll minden ahhoz, hogy országos szinten is versenyképesek legyünk ilyen IKT- eszközpark, felszereltség mellett.

5. Az intézmény személyi feltételei

óvoda

4 fő óvodapedagógus

2 fő dajka

iskola

4 fő tanító

10 fő szaktanár

1 fő rendszergazda

Az óvodában a személyi feltételek biztosítottak az eredményes nevelőmunka megvalósításához. Az alkalmazottak megfelelő képesítéssel rendelkeznek.

Az iskolában a szakos ellátottság biztosítása érdekében óraadó kollégákat alkalmazunk. A pedagógusok valamennyien beszélnek a román nyelvet, melyet feladatellátásuk közben alkalmaznak, az órák kétnyelvűségének biztosítása érdekében.

Kis létszámú nevelőtestületről lévén szó, kialakult a korrektségen, egymás megbecsülésén alapuló munkakapcsolat. A munkához való viszony, a munkafegyelem jó.

A nevelő-oktató munka egész napos ellátásához szükséges személyi erőforrás nem elegendő.

6. Tanulói összetétel

A társadalmi, gazdasági változások következtében a településünkön működő kisüzemek, kisipari egységek működése megszűnt, vagy minimális alkalmazotti létszámmal üzemelnek. A környező városok munkaerő igénye is beszűkült, egyre kevesebb munkalehetőséget kínál a bejárni szándékozó dolgozóknak. Ez érezteti hatását a gyermekek/tanulók családi és szociális körülményeinek romlásában is. Sok család napi megélhetési gondokkal küzd.

A családok többsége szociális segélyből és gyermekek után járó családi pótlékokból él. E helyzettel szemben intézményünk a lehetőségekhez mérten toleráns, és több, a gyermekek számára vonzó órán kívüli tevékenységet szervez, amellyel hozzájárul a gyermekek/tanulók hasznos és kulturált szabadidő eltöltéséhez.

Az utóbbi években több romániai család települt városunkba, és gyermekeiket többnyire óvodánkba/iskolánkba írták be.

Általánosságban megállapítható, hogy szociális háttértől függetlenül az óvoda/iskola és a családok kapcsolata jó, ami mindenképpen a gyermekek javát szolgálja, a szülők intézményünk iránti bizalmát erősíti.

7. Kétnyelvűség nemzetiségi nevelési oktatási programunk

Intézményünk nemzetiségi jellegéből adódóan, minden gyermeknek/tanulónak – anyanyelvétől függetlenül – ismernie kell nemzetiségi létünk sajátosságait, a román nemzetiségi kultúra és civilizáció alapelemeit. Tudatosítanunk kell bennük a népek és nemzetiségek békés egymás mellett élésének, a toleranciának fontosságát. Tudniuk kell, hogy e hazában békésen élhetünk, ismerjük az állam nyelvét, annak törvényeit betartjuk, tiszteletben tartjuk polgártársainkat, de mindemellett elegendő ismeretanyag birtokában zavartalanul felvállaljuk nemzetiségi létünket.

Minden gyermeknek/tanulónak biztosítanunk kell előbb az alapkészségek elsajátítását, majd az általános iskola felső tagozatában olyan ismeretek, képességek, készségek, kompetenciák elsajátítását, amelyek a továbbtanulás során további ismeretek megszerzéséhez minden vonatkozásban, minden szinten elegendőek. Ezáltal is biztosítjuk gyermekeink számára a majdani társadalmi beilleszkedésüket.

Szülői vagy tanulói igény esetén arra törekszünk, hogy olyan ismeretek birtokába jusson, amely megfelelő alapot szolgál román nyelvből legalább egy alapfokú állami nyelvvizsga megszerzésére.

Az óvodában a nevelés két nyelven folyik, az iskolában hasonlóan, de itt már tantervhez kötve valósul meg. A román nyelv és irodalom valamint a népismeret tanítása az iskolában heti 6 tanítási órában történik, az első évfolyamtól a nyolcadikig. A kétnyelvűség biztosítása érdekében alsó tagozaton a következő tantárgyakat tanítjuk román nyelven: ének, rajz, testnevelés, technika.

A felső tagozaton román nyelven tanítjuk az ének-zene, vizuális kultúra, technika és tervezés, testnevelés tantárgyakat.

Mindezek hozzájárulnak ahhoz, hogy megfelelő nyelvi szintet sajátítsanak el a gyermekek/tanulók, amely biztosítja későbbi ilyen irányú továbbtanulásukat is.

A tanórán kívüli foglalkozások is a nyelvgyakorlást, ismeretbővítést szolgálják. A nemzetiségi nyelvi órán és a tanórán kívüli, nemzetiségi foglalkozásokon, valamint más szabadidős tevékenységek közösen azt a célt szolgálják, hogy a tanulók a román nyelvet készség szintjén alkalmazni tudják.

Iskolánkban a tanulók kétnyelvű bizonyítványt kapnak, ahogyan azt a jogszabályok is előírják.

II. ISKOLAI NEVELÉSI PROGRAM

1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka céljait az általános emberi és a nemzeti értékek tanulókkal történő megismertetése, elfogadtatása és átadása határozza meg.

Pedagógiai munkánk alapvető feladata, hogy a gyermeki nyitottságra, fogékonyságra, érdeklődésre és aktivitásra építve a személyiségfejlődés szempontjából kiemelten fontos alábbi értékeket tanulóink elsajátítsák, ezek képviselője váljon bennük meggyőződéssé és határozza meg viselkedésüket, magatartásukat.

-
- Az élet tisztelete, védelme. A természeti környezet megóvása. Az állatok és növények védelme, szeretete. Fogékonyság az élő és az élettelen természet szépsége iránt.
  - Az ember testi és lelki egészsége. Az egészség megőrzésének fontossága. Az egészséges és kulturált életmód iránti igény. A testmozgás iránti igény. Az önellátás képességeinek kialakítása (tisztálkodás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása). Az egészségvédelem (az egészségre káros szokások ismerete, elutasítása; a balesetek megelőzése).
  - Az önismeret, a saját személyiség kibontakoztatásának igénye (önbecsülés, önbizalom). Felelősségvállalás saját sorsának alakításáért (önállóság, kitartás, szorgalom, kreativitás). Nyitottság az élményekre, a tevékenységekre, az esztétikum befogadására és létrehozására.
  - Fogékonyság az emberi kapcsolatokra, a barátságra. Hűség, önzetlenség, megértés, tapintat, őszinteség, egymás elfogadása, udvariasság, figyelmesség.
  - A család tisztelete, a szülők, nagyszülők megbecsülése, szeretete.
  - Kulturált magatartás és kommunikáció a közösségben. Udvariasság, figyelmesség, mások szokásainak és tulajdonának tiszteletben tartása. Fegyelem és önfegyelem. Közösségi érzés, áldozatvállalás. Törekvés az előítélet-mentességre, a konfliktusok kezelésére, készség a megegyezésre.
  - A világ megismerésének igénye. Igény a folyamatos önművelésre, az értékelés és önértékelés, valamint az önálló tanulás képességeinek kialakítására.
  - A szülőföld és Magyarország megismerése, szeretete, megóvása. A nemzeti kultúra ápolása: a nemzeti múlt megismerése, megértése, emlékeinek, hagyományainak, jelképeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. Egészséges nemzeti önbecsülés és hazaszeretet.
  - A kisebbségben élő magyarságért érzett felelősség - és közösségvállalás. A hazánkban élő kisebbségek és más népek, nemzetek jogainak tisztelete, kultúrájuk, hagyományaik tiszteletben tartása.
  - Az alkotmányosság, a törvényesség, az állampolgári jogok tisztelete. Az emberek egyenlőségének elismerése. Az egyetemes emberi jogok tiszteletben tartása. Érdeklődés a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény a közéletiségre, a közösségi tevékenységekre. Törekvés a demokrácia érvényesítésére.

Az iskolánkban folyó nevelő és oktató munka feladata, hogy a felsorolt értékek elsajátítását elősegítse. Ezt szolgálják a nevelési program különböző fejezeteiben később meghatározásra kerülő tanórai és tanórán kívüli nevelési tevékenységek, valamint az e tevékenységekhez kapcsolódó folyamatos értékelés.

Kiemelt fejlesztési feladatok, kulcskompetenciák

Intézményünk kiemelt fejlesztési feladatai – a NAT-ban megfogalmazottak szerint - a teljes iskolai nevelési-oktatási folyamat közös értékeit jelenítik meg, így áthatják a pedagógiai folyamatok egészét. E területek – összhangban a kulcskompetenciákban megjelenő ismeretekkel, képességekkel, attitűdökkel – egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új társadalmi igényeket. Iskolánkban nagy hangsúlyt helyezünk a NAT-ban meghatározott kiemelt fejlesztési feladatoknak:

- Az erkölcsi nevelés
- Nemzeti öntudat, hazafias nevelés
- Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése
- Állampolgárságra, demokráciára nevelés
- A családi életre nevelés
- Gazdasági és pénzügyi nevelés
- Fenntarthatóság környezettudatosságra nevelés
- Pályaorientáció
- A testi és lelki egészségre nevelés
- Felelősségvállalás másokért, önkéntesség
- Médiatudatosságra nevelés
- A tanulás tanítása

Kulcskompetenciák fejlesztése

A kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre minden egyénnek szüksége van a személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári létehez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához.

Az oktatásnak – mind társadalmi, mind gazdasági funkciója miatt – alapvető szerepe van abban, hogy az európai polgárok megszerezzék azokat a kulcskompetenciákat, amelyek elengedhetetlenek a változásokhoz való rugalmas alkalmazkodáshoz, a változások befolyásolásához, saját sorsuk alakításához. Iskolánkban mindegyik kulcskompetencia egyformán fontos, mivel mindegyik hozzájárulhat a sikeres élethez egy tudás alapú társadalomban.

Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció során tanulóink váljanak képessé fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezésére és értelmezésére szóban és írásban egyaránt (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), valamint sajátítsák el a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során, az oktatásban és képzésben, a munkában, a családi életben, és a szabadidős tevékenységekben.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül – oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek –, az egyén szükségleteinek megfelelően

Az idegen nyelvi kommunikáció során a tanulóknál olyan képességek fejlődjenek ki, mint például a közvetítés, más kultúrák megértése. Az egyén nyelvtudásának szintje változhat a négy dimenzió (hallott szöveg értése, beszédkészség, olvasott szöveg értése és íráskészség), az egyes nyelvek és az egyén társadalmi-kulturális háttere, környezete és igényei/érdeklődése szerint.

Matematikai, gondolkodási kompetencia

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, mellyel tanulóinkat felkészítjük a mindennapok problémáinak megoldására is. A kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia – eltérő mértékben – felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést ezek alkalmazására.

Természettudományos kompetencia

A természettudományos kompetencia fejlesztése során ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázatokat adunk, előrejelzéseket teszünk, s irányítjuk cselekvéseinket az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lejátszó kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban. Ennek a tudásnak az emberi vágyak és szükségletek kielégítése

érdekében való alkalmazását nevezzük műszaki kompetenciának. E kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősséget.

Digitális kompetencia

A digitális kompetencia fejlődése kapcsán tanulóink képessé válnak az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatára a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul: információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítás, bemutatása és cseréje; továbbá kommunikáció és hálózati együttműködés az interneten keresztül.

A tanulás kompetenciái, a hatékony, önálló tanulás

A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az egyén képes kitarthatóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Felismeri szükségleteit és lehetőségeit, ismeri a tanulás folyamatát. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készíti a tanulókat, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataikra építve tudásukat és képességeiket helyzetek sokaságában használják otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamatban egyaránt. A motiváció és a magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen eleme.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák (Szociális és állampolgári kompetencia)

A személyes, értékorientációs, interperszonális, interkulturális, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. Az állampolgári kompetencia képessé teszi tanulóinkat arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudásukat felhasználva, aktívan vegyenek részt a közügyekben.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia segíti tanulóinkat abban, hogy megismerjék tágabb környezetüket, és képesek legyenek a kínáló lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újításra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését mind a tradicionális művészetek nyelvén, illetve a média segítségével, ideértve különösen az irodalmat, a zenét, a táncot, a drámát, a vizuális művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a modern művészeti kifejezőeszközöket, a fotót, s a mozgóképet.

Kiemelt fejlesztési feladatok

Iskolánk kiemelt fejlesztési feladatai a kulcskompetenciákra épülnek. Összekötik a műveltségterületek bevezetőit és fejlesztési feladatait:

- Énkép, önismeret
- Személyre szabott hitéleti nevelés
- Hon- és népismeret
- Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra
- Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Gazdasági nevelés
- Környezettudatosságra nevelés
- A tanulás tanítása
- Testi és lelki egészség
- Felkészülés a felnőtt lét szerepeire

A kompetenciaterületeken alapú pedagógiai gyakorlat a képességfejlesztő szakmai munkában jelenik meg: kooperatív tanulás, páros munka, egyéni munka, projektmunka, drámapedagógia, szituációs játékok, frontális munka, témahét.

Nevelési céljaink megvalósítását segítik az iskola pedagógusai által alkalmazott személyiségfejlesztésre irányuló eljárások, nevelési módszerek.

Nevelési módszereink két nagy csoportra oszthatóak:

Közvetlen (direkt) módszerek azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, személyes kapcsolat révén hat a tanulóra.

Közvetett (indirekt) módszerek azok, amelyekben a nevelő hatás áttételesen, a tanulói közösségen keresztül érvényesül.

Iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelési eljárások:

	Közvetlen módszerek	Közvetett módszerek
Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek.	<ul style="list-style-type: none"> - Követelés. - Gyakoroltatás. - Segítségadás. - Ellenőrzés. - Ösztönzés. 	<ul style="list-style-type: none"> - A tanulói közösség tevékenységének megszervezése. - Közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása. - Hagyományok kialakítása. - Követelés. - Ellenőrzés - Ösztönzés.
Magatartási modellek bemutatása, közvetítése.	<ul style="list-style-type: none"> - Elbeszélés. - Tények és jelenségek bemutatása. - Műalkotások bemutatása. - A nevelő személyes példamutatása. 	<ul style="list-style-type: none"> - A nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében. - A követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből.
Tudatosítás (meggyőződés kialakítása).	<ul style="list-style-type: none"> - Magyarázat, beszélgetés. - A tanulók önálló elemző munkája. 	<ul style="list-style-type: none"> - Felvilágosítás a betartandó magatartási normákról. - Vita.

Eszközök, eljárások: A kulcskompetenciák hatékony fejlesztésének egyik feltétele a fejlesztési célokkal adekvát tanítási folyamat, tevékenység. Iskolánk azt a felfogást képviseli, hogy a tanítás nem más, mint a tanulók tanulásának szervezése: tervezése, irányítása, szabályozása és értékelése. Az a pedagógus, aki jól ismeri tanítványai motivációit, képességeit, érdeklődéseit és tanulási szokásait, eredményesen tudja megoldani a tanulásszervezéssel kapcsolatos feladatait.

Tanórai és tanórán kívüli iskolai programok, rendezvények során a fontosban tartjuk:

Az individuális és csoportos munkaformák előnybe helyezését, a frontális munka háttérbe szorítását a nevelési-oktatási folyamatban, a differenciált tanulásszervezést, a kooperatív technika előnybe részesítését a módszerek között.

Új tanulásszervezési módok, tanítási stratégiák (projekt pedagógia, drámapedagógia, felfedezettő, problémaközpontú tanulás) jelenlétét a tanórán és tanórán kívüli foglalkozásokon. A digitális taneszközök, digitális tananyagok megjelenését a pedagógus eszköztárában.

Az órán használható digitális taneszközök: számítógép, projektor, hangosító berendezések, erősítők, mikrofonok, fénymásoló, nyomtató, interaktív tábla, interaktív kijelző, okostelefon, tablet.

A differenciálás elvének betartását tanulásszervezés során, amelyből a következő szempontok emelhetők ki:

- Olyan szervezési megoldások előnyben részesítése, amelyek előmozdítják a tanulásbelső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését.
- A tanulásszervezés meghatározó szempontja a tanulók aktivitásának optimális kibontakoztatása.
- Az oktatási folyamat megszervezése segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon lehetőséget esetleges tévedéseinek korrigálására és tudásának átrendeződésére.
- Az oktatási folyamat alkalmazza az együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit, formáit.
- Az iskolai tanítás-tanulás különböző szervezeti formáiban (az osztálymunkában, a csoportoktatásban, a tanulók páros, részben és teljesen egyéni, individualizált oktatásában) a tanulók tevékenységeinek, önállóságának, kezdeményezésének, problémamegoldásának, alkotóképességének előtérbe állítása.
- A tanulásszervezés egyik fő elve és teendője a tanulókhöz optimálisan alkalmazkodó differenciálás a feladatok kijelölésében, azok megoldásában, a szükséges tanári segítségben, az ellenőrzésben, az értékelésben.

Valljuk, hogy az információs és kommunikációs technika, a számítógép felhasználása, online információk szűrt felhasználása gazdag lehetőséget nyújt a tanulók adaptív oktatását középpontba állító tanulásszervezés számára.

Tanulásszervezési eljárásaink:

- direkt tanulás (magyarázat, szemléltetés, kérdve kifejtés, összehasonlítás, gyakorlás stb.)
- tapasztalati tanulás (kísérlet, játék, kirándulás, helyszíni megfigyelés, mérés, modellezés, stb.)
- interaktív tanulásszervezés (kooperatív technika, vita, ötletroham, szerepjáték, interjú, szituációs gyakorlat, dramatizálás stb.)
- indirekt tanulásszervezés (problémamegoldás, megbeszélés, esettanulmány, kutatás, fogalomalkotás, stb.)
- önálló tanulás (személyre szóló feladat, beszámoló, esszé, házi feladat, önálló kutatás, számítógéppel segített tanulás, projektnapok stb.)

Tanítói, tanári kérdések típusai, feladatok típusai, alkalmazott munkaformák, módszerek megválasztásával (tanulói önértékelések, tanulói kiselőadások, beszámolók, problémahelyzetek, megoldások, elemzések stb.) a pedagógusoknak a tanulókat önálló gondolkodásra kell nevelnie.

Tanulásszervezés tanórán, foglalkozáson:

Az óra/foglalkozás esetében a tanítás-tanulás folyamatának az óra típusának megfelelő struktúra kialakítása. Ennek lehetséges elemei:

- A figyelem felkeltése, a tanulók informálása a tanulási célokról
- Az új ismeretek elsajátításához szükséges előzetes ismeretek felidézése
- Az új ismerteket megalapozó tények biztosítása
- A tények, jelenségek, folyamatok sokoldalú elemzése
- Fogalomalkotás, következtetés, absztrakciók, általánosítások.
- A rendszerezés és rögzítés.
- Tanultak alkalmazása
- A teljesítmény mérése, értékelése

Tanulók motiválásának didaktikai eszközei:

- figyelem, érdeklődés, kíváncsiság felkeltése,
- stressztől mentes, oldott légkör biztosítása,
- a tanítási-tanulási célok folyamatos tudatosítása,
- közeli célok pontosítása, nehézségük megfelelő megválasztása, problémafelvető konkrét célok megfogalmazása,
- differenciálás módszerének alkalmazása stb.

Szociális tanulást elősegítő módszerek, technikák: utánzásra, modellkövetésre, belsővé válásra (interiorizálásra), azonosulásra közvetlenül és közvetetten ható technikák, együttműködésre lehetőséget adó módszerek, eljárások (kooperatív technika, hagyományos csoportmunka, páros munka, projektmódszer stb.)

Közösségfejlesztő módszerek megjelenése a foglalkozásokon:

- problémák közös megbeszélése, megoldása,
- kezdeményező beszélgetések, viták,
- közösségfejlesztő játékok,
- csoportos feladatmegoldások, szituációs és szerepjátékok, egyéni reflexiók, közös értékelések,
- online közösségi oldalak működtetése.
-

Konfliktus megoldáshoz kapcsolódó eljárások: konfliktusok felismerése, megbeszélések szervezése, közös szabályok megfogalmazása, következetes és kiszámítható értékelés stb.

A tanulók számára elsajátítandó tanulási stratégiák:

Szöveg hangos olvasása. Néma olvasás. Az elolvasott szöveg elmondása. Az elolvasott vagy elmondott anyag néma átismétlése szövegbeli támpont nélkül. Elmondás más személynek. Elolvasott vagy elmondott szövegről magnófelvétel készítése és visszajátszása. Ismétlés (bármely módon). Beszélgetés a társakkal a tanult információról. Áttekintés. Előzetes: a cím, alcímek, főbb bekezdések, fejezetrész rövid összefoglalója. Utólagos: aláhúzások áttekintése, saját vagy tanári jegyzettel való összevetése. Ismeretlen szó meghatározása. A szöveggörnyezet elemzése, felbontása alapján. Visszalapozás a könyvben korábban tanult fejezethez. Szótárak, lexikonok, kiegészítő könyvek felhasználása. Aláhúzás: a fontosabb részek kiemelése céljából. Parafrazeálás: egyes mondatok, szövegrészek átfogalmazása. Kulcsfogalmak kiírása. Kulcsfogalmak definíciója. Jegyzetelés. Hallott anyag alapján. Szöveg olvasása közben. A jegyzetelt anyag vizuális tagolása. (Aláhúzás, nagybetűs írás, nyílak, betűk és számok, egyéni jelek, színek, stb.) Tanári vázlat vagy ábra értelmezése. Fogalmak közötti kapcsolatuk megkeresése és ennek rögzítése. Egy lényeges fogalom köré illeszkedő asszociatív fogalmak. Alá- és fölrendeltségi viszonyok. Mellérendelt viszonyban levő fogalmak. Ellentétes fogalmak. Ok-okozati kapcsolat. Összefoglalás készítése. Kérdések feltevése. Mit fogok megtudni? Mit nem értek? Mire kaptam választ? Mit tudok most, hogy tanulmányoztam

---

a szöveget? stb. Saját vagy mások által feltett kérdésekre válaszadás. Ábra készítése. Az anyag elmondása jegyzet vagy vázlat alapján.

Nevelési céljaink megvalósulását illetően akkor tekintjük nevelő és oktató munkánkat sikeresnek, ha iskolánk valamennyi végzős diákja a nyolcadik évfolyam végén minden tantárgyból megfelel az alapfokú nevelés-oktatás kerettanterveiben meghatározott továbbhaladás feltételeinek. Célunk az, hogy tanulóink többsége - vagyis több mint ötven százaléka - a minimális követelmények teljesítésén túl az egyéni képességei alapján elvárható legjobb szinten feleljen meg az iskolánk helyi tantervében megfogalmazott követelményeknek. Rendelkezzen olyan bővíthető biztos ismeretekkel, készségekkel, képességekkel és jártasságokkal, amelyek képessé teszik őt arra, hogy a középiskolás követelményeknek a későbbiekben megfeleljen, ismerjék a kulturált viselkedéshez, az emberek közötti kapcsolatokhoz, valamint a közösségben éléshez szükséges viselkedés- és magatartásformákat, határozott elképzeléssel bírjon saját közelebbi és távolabbi jövőjét és sorsát illetően.

2. A pedagógusok feladatai

A pedagógus a tanulók tudásának, képességeinek és személyiségének fejlesztése érdekében végzi munkáját. Ennek érdekében megismeri a rendelkezésre álló tanítási programokat és eszközöket; folyamatos önképzéssel tájékozódik az új szakmai törekvésekről.

A lemaradó tanulók fejlődése érdekében felzárkóztató foglalkozásokat szervez, és figyelmet fordít a tehetséggondozásra is.

Gondoskodik arról, hogy minden tanuló - ha különböző ütemben is - megszerezze a NAT és a kerettanterv követelményeiben meghatározott alapkészségeket, adottságainak megfelelő kompetenciákat.

Pedagógiai munkáját éves szinten, tanulási-tanítási (tematikus) egységekre és órákra/foglalkozásokra bontva is megtervezi. A felkészülés során, komplex módon veszi figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a tanulók előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, az oktatási környezet lehetőségeit, korlátait, a kétnyelvű (román) nemzetiségi oktatás metodikáját.

Tudatosan tervezi a tanóra/foglalkozás céljainak megfelelő tanítási stratégiákat, módszereket, taneszközöket. Többféle módszertani megoldásban gondolkodik.

Rendszeresen ellenőrzi és értékeli a gyerekek tanulmányi munkáját úgy, hogy az értékelés az életkori sajátosságoknak megfelelő és motiváló hatású legyen. Az értékelés a Pedagógiai Program elvei alapján történik.

A tanulók személyiségfejlesztése érdekében törekszik a gyerekek minél alaposabb megismerésére, épít a tanulók előzetesen megszerzett tudására.

Tanítványait önálló gondolkodásra, a tanultak alkalmazására neveli.

Tanítványaiban kialakítja az online információk befogadásának, feldolgozásának, továbbadásának kritikus, etikus módját.

Tanóráin az elméleti ismeretek mellett a tanultak gyakorlati alkalmazását is lehetővé teszi tanítványai számára.

Tanítványaiban igyekszik kialakítani az önálló ismeretszerzés, kutatás igényét. Ösztönzi a tanulókat az IKT-eszközök hatékony használatára a tanulás folyamatában.

Megfelelő útmutatókat és az önálló tanuláshoz szükséges tanulási eszközöket biztosít a tanulók számára.

A tehetséges tanulók számára hosszabb távú fejlesztési terveket dolgoz ki, és ezeket hatékonyan meg is valósítja.

A pedagógus feladatai közé tartozik, hogy fokozatosan szoktassa tanítványait az iskolai élet szabályainak betartására, amelyeket a házirend tartalmaz.

Ösztönzi a tanulók közötti kommunikációt, véleménycserét, ösztönzi és fejleszti a tanulók vitakultúráját.

Munkája során érthetően és a pedagógiai céljainak megfelelően kommunikáljon mindkét nyelven (románul és magyarul).

Biztosítania kell diákjai számára, hogy nyugodt légkörben, türelmes, elfogadó környezetben fejlődjenek.

Feladata a tanulás megszerettetése; a gyerekek spontán érdeklődésének megőrzése, fejlesztése, a tanulók motiváltságának, aktivitásának fenntartása.

A diákok érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködik a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel.

Mind a tanítási órákon, mind a tanórán kívüli foglalkozáson különös gondot kell fordítania a tanulók együttműködési készségének, önállóságának és öntevékenységének kialakítására és fejlesztésére. A közös iskolai tevékenység minden mozzanatában gyakoroltatja a kulturált emberi magatartásformák szabályait.

A pedagógus odafigyel saját munkájának folyamatos fejlesztésére. Ehhez felhasználja a mérési és értékelési eredményeket saját pedagógiai gyakorlatában.

Mindenkor tiszteletben tartja a gyermek emberi méltóságát, és a másik ember tiszteletét megkívánja a tanulóktól is.

Foglalkozásai szervezése során figyelembe veszi a tanulók aktuális fizikai, érzelmi állapotát, és szükség esetén változtat előzetes elképzeléseiben.

Figyelemmel kíséri a szociális segítségre szoruló, hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek életkörülményeit, és ha szükségét látja, hatósági intézkedést is kezdeményez (segélyezés, étkezési és tanszerellátás, gyámügyi intézkedés). Szorosan együttműködik az iskola gyermekvédelmi felelősével.

Ellátja az adminisztrációs munkát.

A munkatervben meghatározott időközönként szülői értekezletet és fogadóórát tart.

A szülőket tájékoztatja az iskola pedagógiai programjáról, házirendjéről, értékelési rendszeréről.

A tanulók, a szülők személyiségjogait érintő adatok kezelésében a köznevelési törvényben előírtak szerint jár el.

A pedagógus, mint a nevelőtestület tagja, részt vesz a nevelőtestület döntéseinek meghozatalában; az értekezleteken, a közös iskolai rendezvényeken.

Feladata az iskolai munkatervben ráosztott feladatok végrehajtása, az ügyeletesi teendők ellátása.

A szakmai munkaközösség munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállal. Együttműködik pedagógustársaival különböző pedagógiai és tanulásszervezési eljárások (pl. projektoktatás, témanap, ünnepség, kirándulás) megvalósításában.

A délutánt szervező pedagógus feladata, hogy nevelőmunkáját foglalkozási tervben rögzített módon tudatosan tervezze meg, és nagy gondot fordítson a tanulók változatos foglalkoztatására.

Feladata, hogy biztosítsa a tanulók másnapi felkészülésének körülményeit, megteremtse az önálló tanulás feltételeit, és szükség szerint segítséget nyújtson.

Személyes felügyelete mellett a kötetlen szabadidőben biztosítja a gyerekek számára a szabad levegőn való mozgást, kikapcsolódást.

Rendszeresen tájékozódik a szaktárgyára és a pedagógia tudományára vonatkozó legújabb eredményekről, kihasználja a továbbképzési lehetőségeket.

A pedagógusok jogait és kötelességeit a 2011. évi CXCV. Köznevelési törvény 62-63. §-ai tartalmazzák, de kötelezőek rá nézve is a Köznevelési Törvény végrehajtási rendelete, az intézmény pedagógiai programja és belső szabályzatai.

3. Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai

A tanulók személyiségfejlődését kibontakoztató pedagógiai folyamatokat, az osztályban érvényesülő nevelési hatásokat az osztályfőnöknek kell összehangolnia.

Az osztályfőnök céltudatosan irányítja az osztályban folyó nevelő-oktató munkát, összehangolja az iskolai és iskolán kívüli nevelési tényezőket, pedagógiai törekvéseket.

A tanulókkal közösen tervezi, elemzi, és alakítja az osztály életét, biztosítja annak bekapcsolódását az iskola egészének nevelési rendszerébe. Ennek kereteit adhatják az osztályfőnöki órák, melyek feladatai a tanulók segítése önismeretük fejlődésében, életpályájukra való felkészülésben, szociális érzékenységük fejlesztése.

A tanulók közvetlen megismerésére és az osztályközösség formálására kiváló lehetőségeket kínálnak az iskolai és iskolán kívüli programok.

Az osztályközösség fejlesztésére irányuló osztályfőnöki munka kiterjed az osztályközösség megismerésére, életének megszervezésére, a szabályrendszer kialakítására és betartatására, a hagyományok ápolására, a közösségtudat erősítésére.

Az osztályfőnöki munka eredményessége érdekében a pedagógus kapcsolatot tart tanítványai szüleivel, erősíti a családból származó pozitív nevelési hatásokat, megismeri a család viszonyulását az iskolához, a gyermekhez. A szülőkkel való kapcsolattartás legfontosabb színtere a szülői értekezlet és a fogadóóra, de hatékony módja a gyerekekkel, szülőkkel, tanárokkal együtt szervezett közös program is. Mindkét fél közös érdeke, hogy ezek a találkozások eredményesek legyenek, s hogy a felmerülő problémákat közösen oldják meg.

Az osztályfőnök segíti az iskolai diákönkormányzat munkáját. A DÖK a tanulók legfontosabb érdekképviselői szervezete, a legjobb színtere annak, hogy minden gyerek gyakorolhassa jogait és kötelességeit. A diákönkormányzat tevékenységét az iskola keretein belül végzi, a gyermekek így tanulják meg a közösséghez tartozás és alkalmazkodás formáit, lehetőséget ad a közösségi élet kialakítására, és elsajátíthatják a demokrácia alapszabályait.

Az osztályfőnök nevelőmunkáját az iskola pedagógiai programja, a helyi tanterve és a tanmenete alapján végzi.

Tevékenysége három fontos feladatkörre terjed ki:

- közvetlen nevelőmunka,

- szervezési, koordinációs feladatok végrehajtása,
- ügyviteli (adminisztrációs) teendők ellátása.

A fentiekből adódóan feladata kiterjed a tanulók megismerésére, a tanulók érdekeinek, szükségleteinek képviselésére; az osztályközösség fejlesztésére; az osztályfőnöki órák megtartására, segítségnyújtásra; a tanulók érdekeinek, szükségleteinek képviselésére, az információcseré biztosítására, az ellentétes érdekek egyeztetésére, kezelésére; a szülőkkel való folyamatos kapcsolattartásra, az egyenrangúságon alapuló partneri kapcsolat kialakítására.

Ezek a feladatkörök a következő területeken határozzák meg az osztályfőnök tevékenységét:

- A gyermek személyiségének megismerésére, fejlesztésére, érték közvetítésre irányuló nevelőmunka;
- Az osztályközösség fejlesztését szolgáló feladatok;
- A kapcsolattartás különböző formáiban végzett teendők.

Az osztályfőnök ügyviteli feladatait 20/2012. EMMI rendelet 112. - a tartalmazza.

4. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Iskolánk nevelő és oktató munkájának alapvető feladata, hogy a tanulók személyiségét a különféle iskolai tevékenységek megszervezésével széleskörűen fejlessze. A nevelést és oktatást egységben szemléljük. A személyiségfejlesztés feltételezi, hogy a pedagógus tisztában van azzal, hogy a tanulók fejlődése állandó változást mutat. Legfontosabb célunk, a tanuló(k) teljes személyiségének fejlesztése, autonómiájának kibontakoztatása.

Tanulóink személyiségfejlesztésével kapcsolatos feladataink:

1. A tanulók erkölcsi nevelése.

Feladat: Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.

2. A tanulók értelmi nevelése.

Feladat: Az értelmi képességek, illetve az önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése. A világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása.

3. A tanulók közösségi (társas kapcsolatokra felkészítő) nevelése.

Feladat: Az emberi együttélés szabályainak megismertetése. A társas kapcsolatok fontosságának tudatosítása, az együttműködési készség kialakítása. A kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása.

4. A tanulók érzelmi (emocionális) nevelése.

Feladat: Az élő és élettelen környezet jelenségeire, a tanulók közösségeire és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása.

5. A tanulók akarati nevelése.

Feladat: Az önismeret, a tanulók saját személyiségének kibontakoztatására vonatkozó igény felébresztése. A kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség kialakítása.

6. A tanulók nemzeti nevelése.

Feladat: A szülőhely és a haza múltjának és jelenének megismertetése. A nemzeti hagyományok, a nemzeti kultúra megismertetése, emlékeinek tisztelete, ápolása, megbecsülése. A hazaszeretet érzésének felébresztése.

7. A tanulók állampolgári nevelése.

Feladat: Az alapvető állampolgári jogok és kötelességek megismertetése. Az érdeklődés felkeltése a társadalmi jelenségek és problémák iránt. Igény kialakítása a közösségi tevékenységekre, az iskolai és a helyi közéletben való részvételre.

8. A tanulók román nemzetiségi nevelése.

Feladat: A román nemzetiségi öntudat ébresztése, fejlesztése. Az anyanyelv szeretete. A román kulturális értékek megőrzése. A nemzetiségi hagyományok ápolása. A kisebbségi közösség tisztelete, az együvé tartozás tudatának fejlesztése változatos programok szervezésével. Az iskola falain túlmutató kapcsolattartás fejlesztése.

9. A tanulók munkára nevelése.

Feladat: Az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A tanulók önellátására és környezetük rendben tartására irányuló tevékenységek gyakoroltatása. A tanulók testi nevelése.

Feladat: A tanulók testi képességeinek fejlesztése, a testmozgás iránti igény felkeltése. Egészséges, edzett személyiség kialakítása. Az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása, az egészséges életmód iránti igény kialakítása.

5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

A tanulói személyiség fejlesztésére irányuló nevelő és oktató munka iskolánkban egyrészt a nevelők és a tanulók közvetlen, személyes kapcsolata révén valósul meg, másrészt közvetett módon, a tanulói közösség ráhatásán keresztül érvényesül.

A tanulók közösségben, illetve közösség által történő nevelésének megszervezése, irányítása iskolánk nevelő-oktató munkájának alapvető feladata.

A tanulói közösségek fejlesztésével kapcsolatos feladataink:

A különféle iskolai tanulói közösségek megszervezése, nevelői irányítása.

Feladat: Az iskolai élet egyes területeihez (tanórákhoz, tanórán kívüli tevékenységekhez) kapcsolódó tanulói közösségek kialakítása, valamint ezek életének tudatos, tervszerű nevelői fejlesztése.

A tanulók életkori fejlettségének figyelembevétele a tanulóközösségek fejlesztésében.

Feladat: A tanulói közösségek irányításánál a nevelőknek alkalmazkodniuk kell az életkorral változó közösségi magatartáshoz: a kisgyermek heteronóm - a felnőttek elvárásainak megfelelni akaró - személyiségének lassú átalakulásától az autonóm - önmagát értékelni és irányítani képes - személyiséggé válásig.

Az önkormányzás képességének kialakítása.

Feladat: A tanulói közösségek fejlesztése során ki kell alakítani a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

A tanulói közösségek tevékenységének megszervezése.

Feladat: A tanulói közösségeket irányító pedagógusok legfontosabb feladata, a közösségek tevékenységének tudatos tervezése és folyamatos megszervezése,

hiszen a tanulói közösség által történő közvetett nevelés csak akkor érvényesülhet, ha a tanulók a közösség által szervezett tevékenységekbe bekapcsolódnak, azokban aktívan részt vesznek, és ott a közösségi együttéléshez szükséges magatartáshoz és viselkedési formákhoz tapasztalatokat gyűjthetnek.

A közösség egyéni arculatának, hagyományainak kialakítása.

Feladat: A tanulói közösségre jellemző, az összetartozást erősítő erkölcsi, viselkedési normák, formai keretek és tevékenységek rendszeressé válásának kialakítása, ápolása.

6. A személyiségfejlesztés és a közösségfejlesztés feladatainak megvalósítását szolgáló tevékenységi rendszer és szervezeti formák

A tanulói személyiség fejlesztésének legfontosabb színtere a hosszabb tanítási-tanulási folyamatba illeszkedő tanítási óra.

Az iskola nevelői a tanítási-tanulási folyamat megszervezése során kiemelten fontosnak tartják a tanulók motiválását, a tanulói aktivitás biztosítását és a differenciálást.

A motiválás célja, hogy tanulóinkban felébresszük azokat az indítékokat, amelyek a gyermekeket tanulásra ösztönzik, és ezt a tanulási kedvet a tanulás végéig fenn is tartjuk.

A tanítási órák tervezésénél és szervezésénél minden esetben előtérbe helyezzük azokat a módszereket és szervezeti formákat, amelyek a tanulók tevékenykedtetését, vagyis állandó aktivitását biztosítják.

Az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógusok nevelő-oktató munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez. A nem órarendkeretben folyó differenciált képességfejlesztés az 1-4. osztályokban a napközi tanulmányi ideje alatt végezzük.

A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így - elsősorban a gyakorlásnál, ismétlésnél - a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.

Kiemelt képességű tanulóink szakkörökön kapnak lehetőséget tehetségük kibontakozására.

7. Az iskolában a nevelési és oktatási célok megvalósítását az alábbi tanítási órán kívüli tevékenységek segítik:

Hagyományőrző tevékenységek

Minden tanév folyamán iskolai ünnepeket, megemlékezéseket tartunk: az aradi vértanúk (október 6.), a kommunista és egyéb diktatúrák áldozatai (február 25.), a holokauszt áldozatai (április 16.), a Nemzeti Összetartozás Napja (június 4.), a március 15-ei és az október 23-ai nemzeti ünnepek, valamint az iskola hagyományainak ápolása érdekében szervezett egyéb emléknapi, megemlékezési (évnitő, Mikulás, karácsony, anyák napja, gyermeknap, sportnap, farsang, ballagás és évzáró).

A Lucian Magdu Alapítvánnyal közösen 2 évente szervezi meg iskolánk a Lucian Magdu országos szavalóversenyt, amely időközben illusztrációkészítő versennyel bővült és a középiskolai kategóriával egészült ki.

Iskolánk 2015-től egy új versenyt szervez a román nemzetiségi iskolák között az „Aranyhang” országos énekversenyt. A verseny nagyon népszerű, és egy jó alkalom a román zenei kultúra megismerésére és megkedveltetésére.

A hagyományőrző tevékenységekhez sorolhatjuk az országos Perinita néptánc fesztivált, a helyi román bálát, a román nemzetiségi önkormányzatok és civil szervezetek által szervezett eseményeket, amelyeken rendszeresen részt veszünk. Magdu Lucian hét szervezésére kerül sor minden tanév tavaszán, amely több rendezvényt foglal magába.

A tanév folyamán szervezésre kerülő projektnapok:

- „Őseink öröksége”, témája a helyi románság szokásaihoz, hagyományőrzéséhez kötődik;
- „Karácsony hangja”, a karácsonyi ünnepkörhöz kapcsolódó énekverseny.

Lehetőség szerint a tanév során a „PÉNZ7” pénzügyi és vállalkozói, a fenntarthatósági és a digitális témahetekhez kapcsolódó programokban veszünk részt.

Diákönkormányzat

A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviseletére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik. Az iskolai diákönkormányzat munkáját az 1-8. osztályokban megválasztott küldöttekből álló diák

önkormányzati vezetőség irányítja. A diákönkormányzat tevékenységét az iskola igazgatója által megbízott nevelő(k) segíti(k).

Napközi otthon, tanulószoba

A köznevelési törvény előírásainak megfelelően, - ha a szülők igénylik - az iskolában tanítási napokon a délutáni időszakban az 1-8. évfolyamon napközi és tanulószoba működik.

Diákétkeztetés

Az iskola ebédlővel rendelkezik, ahol igény szerint biztosítja az étkezési lehetőséget, a menzát és a napi háromszori étkezést (tízórai, ebéd, uzsonna).

Tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások

Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a tehetséges tanulók gondozását, valamint a gyengék felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások segítik.

A 8. évfolyamon a továbbtanulás, a középiskolai felvétel elősegítésére igény szerint a gyenge eredményt elérő tanulók részére felzárkóztató, a jó eredményt elérő tanulók részére képesség fejlesztő órákat szervezünk román nyelv, magyar nyelv és matematika tantárgyakból. További tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások indításáról - a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével - minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt.

Szakkörök

A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek művészi, technika, szaktárgyi, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is. A szakkörök indításáról - a felmerülő igények és az iskola lehetőségeinek figyelembe vételével - minden tanév elején az iskola nevelőtestülete dönt. Szakkör vezetését olyan felnőtt is elláthatja, aki nem az iskola dolgozója.

Versenyek, vetélkedők, bemutatók

A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyek, vetélkedők, melyeket az iskolában évente rendszeresen szervezünk. A legtehetségesebb tanulókat az iskolán kívüli versenyeken való részvételre is felkészítjük. A

versenyek, vetélkedők megszervezését, illetve a tanulók felkészítését a különféle versenyekre a nevelők szakmai munkaközösségei vagy a szaktanárok végzik.

Tanulmányi kirándulások

Az iskola nevelői a tantervi követelmények teljesülése, a nevelő munka elősegítése céljából az osztályok számára évente egy alkalommal tanulmányi kirándulást szerveznek. Az aktuális program szerint szervezett tanulmányi kiránduláson való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.

Az intézmény felvállalja, hogy valamennyi diákja az általános iskolai tanulmányai alatt legalább egyszer eljusson a fővárosba, megtekintse annak épített értékeit, eljusson egy-egy neves muzeális vagy kulturális intézménybe, amely az ingyenes vasúti utazással elérhető.

Múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozás

Egy-egy tantárgy néhány témájának feldolgozását, a követelmények teljesítését szolgálják a különféle közművelődési intézményekben, illetve művészeti előadásokon tett csoportos látogatások. Az e foglalkozásokon való részvétel - ha az költségekkel is jár - önkéntes. A felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.

Szabadidős foglalkozások

A szabadidő hasznos és kulturált eltöltésére kívánja a nevelőtestület a tanulókat azzal felkészíteni, hogy a felmerülő igényekhez és a szülők anyagi helyzetéhez igazodva különféle szabadidős programokat szervez (pl. túrák, kirándulások, táborok, színház- és múzeumlátogatások, klubdelutánok, táncos rendezvények stb.). A szabadidős rendezvényeken való részvétel önkéntes, a felmerülő költségeket a szülőknek kell fedezniük.

Az iskola létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata

A tanulók igényei alapján előzetes megbeszélés után lehetőség van arra, hogy az iskola létesítményeit, illetve eszközeit (pl. számítógép) a tanulók - tanári felügyelet mellett - egyénileg vagy csoportosan használják.

Hit- és vallásoktatás

Az iskolában a területileg illetékes, bejegyzett egyházak - az iskola nevelő és oktató tevékenységétől függetlenül - hit- és vallásoktatást szervezhetnek. A hit- és vallásoktatáson való részvétel a tanulók számára önkéntes.

8. A beilleszkedési, magatartási nehézségek enyhítését szolgáló tevékenységek az óvodában és az iskolában

- különleges gondozás igényének felismerése, megfelelő szakszolgálati ellátáshoz való irányítás,
- a szoros kapcsolat a nevelési tanácsadóval, és gyermekjólét szolgálattal;
- az egyéni képességekhez igazodó nevelés, tanulás megszervezése:
- a felzárkóztató órák az iskolában;
- a napközi otthon az iskolában;
- a tanulószoba az iskolában;
- a felzárkóztató foglalkozások az iskolában;
- a nevelők és a gyermekek/tanulók személyes kapcsolatainak erősítése;
- a családlátogatások szervezése;
- a szülők és a családok nevelési gondjainak segítése,
- különleges bánásmódot igénylő tanuló vagy tanuló-csoport számára hosszabb távú fejlesztési tervek kidolgozása és megvalósítása.

9. A tehetség, képesség kibontakoztatását az alábbi tevékenységek segítik az óvodában és az iskolában

- a tehetséges gyermekek, tanulók felismerése, az egyéni képességekhez igazodó nevelés, tanulás megszervezése;
- a nem kötelező (választható) tanórán tanulható tantárgyak tanulása az iskolában,
- a tehetséggondozó foglalkozások az óvodában és az iskolában;
- a szakkörök az iskolában;
- versenyek, vetélkedők, bemutatók (szaktárgyi, sport, kulturális stb.) az iskolában;
- a szabadidős foglalkozások (pl. színház- és múzeumlátogatások) az óvodában és az iskolában;

- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a továbbtanulás segítése az iskolában,
- tehetséges tanuló-csoport számára hosszabb távú fejlesztési tervek kidolgozása és megvalósítása.

10.A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok, az óvodában és az iskolában, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

A nevelők és a gyermekek/tanulók személyes kapcsolatainak és a családlátogatásoknak egyik fő célja a gyermek- és ifjúságvédelemmel összefüggő problémák feltárása, megelőzése. Minden pedagógus közreműködik a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermekek/tanulók fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Az intézményben a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok segítésére gyermek- és ifjúságvédelmi felelős működik. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős alapvető feladata, hogy segítse a pedagógusok gyermek- és ifjúságvédelmi munkáját. Ezen belül feladatai közé tartozik különösen:

- a gyermekek/tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak,
- családlátogatásokon vesz részt a veszélyeztető okok feltárása érdekében,
- a veszélyeztető okok megléte esetén értesíti a gyermekjóléti szolgálatot,
- segíti a gyermekjóléti szolgálat tevékenységét,
- a tanulók anyagi veszélyeztetettsége esetén gyermekvédelmi támogatás megállapítását kezdeményezi,
- tájékoztatást nyújt a tanulók részére szervezett szabadidős programokról.

Az óvoda/iskola gyermekvédelmi tevékenysége három területre terjed ki: a gyermek fejlődését veszélyeztető okok megelőzésére, feltárására, megszüntetésére. A gyermekvédelmi problémák feltárásának az a célja, hogy a gyermekek problémáit az iskola a gyermekjóléti szolgálat segítségével minél hatékonyabban tudja kezelni, megelőzve ezzel súlyosabbá válásukat.

Intézményünk alapvető feladatai a gyermek- és ifjúságvédelem területén:

- fel kell ismerni, és fel kell tárni a gyermekek/tanulók problémáit,
- meg kell keresni a problémák okait,
- segítséget kell nyújtani a problémák megoldásához,
- jelezni kell a felmerült problémát a gyermekjóléti szolgálat szakembereinek.

A gyermekek/tanulók fejlődését veszélyeztető okok megszüntetésének érdekében iskolánk együttműködik a területileg illetékes:

- nevelési tanácsadóval,
- gyermekjóléti szolgálattal,
- családsegítő szolgálattal,
- polgármesteri hivattal,
- gyermekorvossal,
- továbbá a gyermekvédelemben résztvevő társadalmi szervezetekkel, egyházakkal, alapítványokkal.

Intézményünk pedagógiai munkáján belül elsősorban az alábbi tevékenységek szolgálják a gyermekvédelem céljainak megvalósítását:

- kiscsoportos foglalkozások az óvodában,
- a felzárkóztató foglalkozások az iskolában,
- a tehetséggondozó foglalkozások az óvodában és az iskolában,
- az indulási hátrányok csökkentése az óvodában és az iskolában,
- a differenciált oktatás-nevelés és képességfejlesztés az óvodában és az iskolában,
- a pályaválasztás segítése az iskolában,
- a személyes, egyéni tanácsadás (tanulónak, szülőnek) az óvodában és az iskolában,
- egészségvédő és mentálhigiénés programok szervezése az óvodában és az iskolában,
- a családi életre történő nevelés az óvodában és az iskolában,
- a napközis és a tanulószobai foglalkozások az iskolában,
- az óvodai és iskolai étkezési lehetőségek,
- az egészségügyi szűrővizsgálatok az óvodában és az iskolában,
- a gyermekek/tanulók szabadidejének szervezése (óvodán kívüli, tanórán kívüli foglalkozások, szabadidős tevékenységek, szünidei programok),

- a gyermekek/tanulók szociális helyzetének javítása (segély, természetbeni támogatás),
- a szülőkkel való együttműködés,
- tájékoztatás a családsegítő és a gyermekjóléti szolgálatokról, szolgáltatásokról.

11.A gyermekek/tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az esélyegyenlőség intézkedéseink alapvető célja, hogy biztosítsa az intézményen belül

- a szegregációmentességet,
- az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését,
- a szolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférést.

Ugyanakkor helyezzen hangsúlyt az esélyteremtésre és a hátrányos helyzetű gyerekek hátrányainak kompenzálására. Mindezek biztosítása érdekében kiemelt figyelmet fordítunk

- a nevelő-oktató munkára,
- a gyerekek egyéni fejlesztésére,
- az értékelés gyakorlatára,
- a tanulói előmenetel nyomon követésére,
- a fegyelmezés és a büntetés megfelelő alkalmazására,
- a tananyag kiválasztására, alkalmazására és fejlesztésére,
- a továbbtanulásra,
- a humán erőforrás-fejlesztésére és a pedagógusok szakmai továbbképzésére, valamint
- a partnerség-építésre és kapcsolattartásra a szülőkkel, a szakmai és társadalmi környezettel.

Feladatunk, hogy a nevelőtestület minden tagja ismerje az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, hogy biztosítani tudja a diszkriminációmentes oktatást, nevelést, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjon minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteit bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyen. Az esélyegyenlőség sérülését jelezze a felettesének.

A hatékonyság érdekében intézményünk folyamatosan kapcsolatot tart, együttműködik a szociális és gyermekjóléti ellátások tekintetében illetékességgel és hatáskörrel rendelkező intézményekkel.

A szülők, illetve a gondviselők részére lehetőséget biztosítunk az iskolai esélyegyenlőség megsértésével kapcsolatos panasztételre.

Évente lehetővé tesszük, hogy a működésére és a pedagógiai munkára vonatkozó iránymutatásokba, stratégiai dokumentumokba is beépüljenek és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségekés célkitűzések.

Az esélyegyenlőség megvalósításának koordinálásáért, végrehajtásának nyomon követéséért, és az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálásáért az intézmény vezetője felelős.

12. Tanulási kudarcnak kitett és lemorzsolódással veszélyeztetett tanulók felzárkóztatásának segítése a következő tevékenységek során történik

- a problémák felismerése, az egyéni képességekhez igazodó nevelés, tanulás megszervezése;
- a napközi otthon;
- a tanulószoba;
- az egyéni foglalkozások;
- a felzárkóztató foglalkozások;
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a továbbtanulás irányítása, segítése,
- különleges bánásmódot igénylő tanuló vagy tanulócsoport számára hosszabb távú fejlesztési tervek kidolgozása és megvalósítása.

13.Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek az óvodában és az iskolában

- az egyéni képességekhez igazodó foglalkozások szervezése az óvodában,
- az egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése;
- a felzárkóztató órák az iskolában;
- a napköziotthonos foglalkozás az iskolában;
- a tanulószoba az iskolában;
- étkeztetés az óvodában és az iskolában;
- az iskolai könyvtár, valamint az iskola más létesítményeinek, eszközeinek egyéni vagy csoportos használata;
- a nevelők és a gyermekek/tanulók segítő, személyes kapcsolatai;
- a szülők, a családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése;
- a családlátogatások szervezése;
- a továbbtanulás irányítása, segítése;
- gyermek- és ifjúságvédelmi felelősök tevékenysége;
- a tankönyvvásárláshoz nyújtott segélyek;
- az étkezési díjak kifizetéséhez nyújtott segélyek;
- szoros kapcsolat a polgármesteri hivattal és a gyermekjóléti szolgálattal annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő tanulók minél hamarabb segítségben részesüljenek.

14.Sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatása nevelése az óvodában és az iskolában

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek, tanuló:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló,

b) a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló:

---

az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, **autizmus spektrum zavarral** vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Intézményünkben a pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermek, tanuló nevelését, oktatását a többi tanulóval együtt, integrált formában biztosítja. A tanítási órákon túl gyógypedagógus vezetésével – rehabilitációs, rehabilitációs fejlesztést szolgáló órakeretben – egyéni fejlesztési terv alapján terápiás fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt.

A többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermek számára hatalmas hűzóerőt jelenthet a fejlődésben, ha egy csoportba járhat egészséges társaival.

Az ép gyermek az együttnevelés során egész életre kiható, meghatározó humán értékek és szociális képességek fejlődésével, elfogadásával és felértékelésével gazdagodik.

Minél kisebb korban találkozik az egészséges gyermek a sérült gyermekkel, annál könnyebben és természetesebben alkalmazkodik társához és a vegyes gyermek/tanulócsoporthoz adódó helyzetekhez.

Természetessé válik az elfogadás, a tolerancia, észrevétlenül fejlődik bennük a segítőkészség.

Az integráció során a sajátos nevelési igényű gyermekeknek lehetőségük van kortársaikkal együtt játszani, fejlődni, teljes életet élni.

Intézményünkben nevelt sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók állapotuknak, személyes adottságuknak megfelelő, különleges gondozásban, rehabilitációs, rehabilitációs ellátásban részesülnek.

Alapelvek

Intézményünkben elfogadó pedagógiai környezet kialakítására törekszünk. Az együttnevelés során érvényesítjük a rehabilitációs, rehabilitációs szemléletet.

Sérülés specifikus taneszközöket, módszereket, eljárásokat, fejlesztő eszközöket alkalmazunk.

Célok

- A sajátos nevelési igényű gyermekeknél/tanulóknál pedagógiai programunk általános célkitűzéseinek megvalósítására is törekszünk.

-
- Az együttnevelés vállalásával a sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók eredményes szocializációját, óvodai, iskolai beilleszkedését, egyéni haladását segítjük, megkönnyítve ezzel a felnőtt társadalomba való majdani beilleszkedésüket.
  - A gyermekeket, tanulókat sajátos nevelési igényeik figyelembe vételével, a számukra szükséges területeken fejlesztjük.
  - Szem előtt tartjuk, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekeket/tanulókat a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl, a követelmények igazodjanak a fejlődés lehetséges üteméhez.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységek közös céljai és feladatai

Az illetékes szakértői bizottság által megállapított fogyatékosságból, részképesség gyengeségből fakadó hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása. A meglévő ép funkciók bevonása a hiányok pótlása, kompenzációja érdekében.

A különféle funkciók egyensúlyának kialakítása.

Az esetlegesen szükséges speciális eszközök elfogadtatása, használatuk megtanítása, alkalmazásának begyakorlása.

Az egyéni fejlődést, társadalmi beilleszkedést segítő tulajdonságok fejlesztése.

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységet meghatározzák:

- a szakvéleményt kiállító szakértői bizottság megállapításai,
- a gyermek/tanuló életkora, pszichés és egészségi állapota,
- a gyermek/tanuló képességei, kialakult készségei, kognitív funkciói, meglévő ismeretei,
- a gyermek/tanuló szociokulturális környezete, együttműködés a szülővel, szakmai szolgáltatással, családsegítővel.

Feladatok: A sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelésében-oktatásában résztvevő pedagógus:

- a tanulási tartalmak- egyes sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók csoportjaira jellemző- módosulásait, az ONOAP és tantervi követelményeit figyelembe veszi,
- egyéni fejlesztési terv alapján (éves) egyéni haladási ütemet biztosít, differenciált módszereket, technikákat, fejlesztő eszközöket alkalmaz,
- egy-egy nevelési, tanulási helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, viselkedéshez,

- együttműködik a gyermeket, tanulót nevelő-oktató többi pedagógussal, szakemberrel.

A gyógypedagógus:

- segíti a komplex pedagógiai diagnózis értelmezését,
- a nevelési tanácsadó vagy a szakértői bizottság javaslatai alapján elkészíti az egyéni fejlesztési tervet, illetve közreműködik összeállításában,
- rehabilitációs, rehabilitációs egyéni és kiscsoportos fejlesztést végez,
- javaslatot, szakmai tanácsokat ad speciális módszerekre, eszközökre, környezetre,
- tevékenységét folyamatosan dokumentálja.

A pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott tanulók

Részképeesség zavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkúlia), hiperkinetikus- és figyelemzavar, a pszichikus funkciók kialakulatlansága, fejletlensége áll sok esetben a súlyos tanulási, beilleszkedési és magatartási problémák hátterében.

Általános jellegzetességek:

- általában érzékenyebbek az időjárási változásokra,
- fáradékonyabbak az átlagnál,
- nehezen tűrik a zajokat,
- nehezen viselik el a várakozás feszültségét,
- gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, egyedüllétre,
- fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, érthető és követhető szabályokat.

Alapelvek, célok, feladatok:

Fejlesztésük gyógypedagógiai tanár és/vagy pszichológus közreműködését igényli, rehabilitációs célú órakeretben, egyéni terápia terv alapján.

Indokolt esetben mentesítés - a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata alapján - az egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alól.

Kiemelt feladatok:

- az egészséges énkép és önbizalom kialakítása,
- a kudarcűrő-képesség növelése,
- az önállóságra nevelés.

A tanulók iskolai fejlesztésének pedagógiai szakaszai nem térnek el a helyi tantervben rögzítettektől, de indokolt lehet az első évfolyam két tanév időtartamra történő elosztása.

Ebben az esetben az első tanév az intenzív prevenció, a szakszerű funkciófejlesztés, a pszichés gondozás, a megfelelő motiváció és a feladattudat kialakításának az időszaka a gyógypedagógiai korrekciós-kompenzáló-terápiás módszerek alkalmazásával.

A helyi tantervben leírt fejlesztési feladatok az irányadóak, de az egyes műveltségi területekhez rendelt tartalmak és fejlesztendő képességek, azok fejlődési útjai, módjai, és kialakulásuk időtartama mindenkor a tanulók egyéni fejlődésének függvénye.

Egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció

Az egészségügyi célú rehabilitáció elsősorban a megfelelő szakorvosi ellátást, annak folyamatosságát, kontrollját, valamint a pedagógiai rehabilitációt segítő egészségügyi terápiákat foglalja magába. Ebből a szempontból fontos a tanuló gyermek neurológiai, a fülészeti, valamint a szemészeti vizsgálata, szükség esetén az érzékszervi gyógyítás. A gyógypedagógiai tanár által vezetett pedagógiai rehabilitáció a funkcionális képességfejlesztő programok külön alkalmazásával, a fejlesztések során tanultak elmélyítésével szolgálja az eredményes iskolai előmenetelt.

Diszlexia, diszgráfia

A diszlexia az intelligenciaszinttől független olvasási és helyesírási gyengeség. Általában differenciálatlan az aktív szókincs, gyenge a verbális emlékezet, probléma van a vizuális és akusztikus érzékelés területén. A tanuló az új szavakat nehezen jegyzi meg, megmásítja, torzítja, jó értelmi képesség esetén új szót alkot helyette, vagy körülírja a fogalmat. Az olvasás tanulása során nehezen alakul ki a hang-betű kapcsolat, gyakori és makacs betűtévesztések fordulnak elő, a sorrendben átvetések tapasztalhatók, a hosszabb szavak áttekintése nagy nehézségeket okoz. Hibás kombinációk, felületes akusztikus képzetek előhívása észlelhető. Nehéz a figyelem megosztása az olvasási technika és a szöveg tartalma között, pontatlan a toldalékok olvasása, lassú az olvasási tempó, s mindezek következtében gyenge a szövegértés. A súlyos olvasás-írászavar irreverzibilis, maradványtünetei a közép- és felsőfokú oktatásban, illetve a felnőttkorban is feltűnnek és fennmaradnak.

Diszgráfia esetén az írómozgásokban, azok kivitelezésében jellemző lehet a rossz kéztartás, az íróeszköz helytelen fogása, a görcsösség. Más tananyagokban való előrehaladáshoz viszonyítva nagyon lassú az írás megtanulásának folyamata. Gyakran sok helyesírási hibával írnak. Az írómozgás egyenetlen, ritmusa és lendülete töredezett lesz, az optimális mozgássor csak nagyon lassan valósul meg, ezért is fáradékonyabbak a diszgráfiás tanulók.

Másodlagos tünetként a fentiek miatt minden tantárgyban gyengébb lehet a teljesítményük jó értelmi képességeik ellenére, s az elszenvedett kudarcaik miatt magatartási problémák is jelentkezhetnek, ha nem megfelelően elfogadó a környezetük.

A fejlesztés legfőbb céljai:

- alakítsuk ki a tanulóban az intellektusának és mindenkori osztályfokának megfelelőértő olvasás-írás készséget,
- fejlesszük a kifejezőképességét,
- segítsük az olvasás, írás eszközzé válását az ismeretek megszerzésében, a későbbi kudarcok elkerülése érdekében.

Fejlesztési feladatok:

- vizuális és akusztikus érzékelés fejlesztése,
- a testséma biztonságának kialakítása,
- a téri, síkbeli és időbeli relációk kialakítása praktikus és verbális szinten,
- a vizuomotoros koordináció fejlesztése,
- a látás, hallás, mozgás koordinált működtetése,
- az olvasás, írás tanítása (szükség esetén újratanítása) lassított tempójú, nyújtott ütemű, hangoztató-elemző, szótagoló, a homogén-gátlás elvét figyelembe vevő, valamint a vizuális és auditív észlelésre alapozó módszerrel,
- az olvasás, írás készségének folyamatos gondozása, fejlesztése a tanuló egész iskolai pályafutása alatt,
- hallás és olvasás utáni szövegértés fejlesztése,
- a kompenzáló technikák alkalmazása valamennyi tantárgy tanulása során,
- az előidegen nyelv oktatása speciális módszerekkel, auditív megközelítéssel,
- az olvasásképtelenség esetében a tanulás segítése a szövegek auditív tolmácsolásával, gépi írással, szövegszerkesztő használatának megtanításával és alkalmazásával.

Diszkalkúlia

A diszkalkúliás tanulóknál gyakran hiányzik a matematikai érdeklődés, kialakulatlan a mechanikus számlálás képessége, a mennyiség-állandóság érzékelése, számok megfelelő lejegyzése, sorba rendezések. Súlyos elmaradásaik vannak a matematikai nyelv fogalmainak használatában (helyi érték...), a matematikai relációk kifejezésében.

Fejlesztési feladatok:

- az észlelés-érezékelés, a vizuális és akusztikus figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése,
- a testséma kialakítása,
- a téri, síkbeli, idői tájékozódás fejlesztése, relációk gyakorlása,
- a relációk nyelvi megalapozása, a matematikai nyelv tudatosítása,
- a szerialitás (sorrendiség) erősítése,
- segítő, kompenzáló eszközök használatának megengedése,
- a fogalmak, így a szám- és műveletfogalom kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése,
- a megfigyelés és a megértés érdekében a matematikai eszközök folyamatos használata, képi megerősítés,
- a fokozott mennyiségű gyakorlás során az egyéni sajátosságokhoz igazított, megjegyzést segítő technikák, eljárások megtalálása és alkalmazása.

Hiperkinetikus- és figyelemzavarok

Már az első életévekben, az óvodás korban tapasztalható tünet együttes, melyet a tevékenységek csapongása, a figyelmetlenség, a nagyfokú impulzivitás, a szabályok gyakori megszegése, megfontolatlanság, a társakkal való gyakori konfrontálódás jellemez.

Gyakori a kognitív működések zavara, illetve a nyelvi és mozgáskoordinációs képességek fejlődésének késése. Másodlagos tünet az aszociális viselkedés és csökkent önértékelés.

Fejlesztési feladatok:

- Figyelemkoncentráció fejlesztése,
- Időkeret és hely biztosítása a fokozott mozgásigény kielégítésére,
- Feszültség levezetése, helyes mederbe terelése,
- Pozitív önértékelés kialakítása.

Magatartási zavarok

Jellemzői a visszatérő és tartós disszociális, agresszív vagy dacos magatartássémák. A viselkedés jelentősen eltér az adott életkorban elvárhatótól, a szociális elvárásokat durván áthágja a gyermek. Sokkal súlyosabb lehet, mint egy gyermekcsíny vagy egy serdülőkori lázadás és hosszan tart (hat hónap vagy annál hosszabb ideig). Érzékelhető még nagyfokú heveség, társakkal, tárgyakkal, állatokkal szembeni durva bánásmód, fenyegető erőfitogtatás, indulatkitörések, iskolakerülés, hazudozás.

Fejlesztési feladatok:

- A tanuló optimális helyének megválasztása az osztályteremben, hogy a pedagógus jelzéseit megfelelően érzékelhesse.
- Az egyénhez igazított követelmények kialakítása a gyermek képességeinek, érdeklődésének, terhelhetőségének figyelembe vételével.
- A tanuló viselkedésének (kommunikációjának, önbizalmának, magabiztosságának, önérvényesítésének, rejtett szorongásának...) megismerése siker vagy kudarc esetén.
- A fentiek alapján a tanuló alkalmazkodásának, a kortárs csoportba való beilleszkedésének segítése.
- Együttműködés a családdal és más szakemberekkel (pl. pszichológus).
- A fejlődés segítése gyakori pozitív visszajelzésekkel, a sikerélményhez juttatással.

Dokumentáció

A rehabilitációs, rehabilitációs foglalkozások egyéni vagy csoportos formában tarthatók egyéni fejlesztési terv alapján a megfelelő gyógypedagógiai szakember vezetésével. A dokumentálás egyéni fejlődési lapon történik.

15.Tehetség, képesség kibontakoztatását segítő programok az iskolában**Művészeti csoportok**

A tehetséges gyermekek képességeinek kibontakoztatását iskolánk művészeti csoportjainak működtetése biztosítja a következő területeken:

- zenei képzés
- képző- és iparművészet

- táncművészet

- színjátás

Zenei képzés: A zeneileg tehetséges gyermekeknek lehetőséget biztosítunk arra, hogy különböző hangszerekhez hozzájussanak, azokon tanuljanak, gyakoroljanak. A tehetséges diákok tudásukat iskolai ünnepélyeken, házi-, területi, egyéb versenyeken mutathatják be.

Képző- és iparművészet: az érdeklődő és tehetséges gyerekek különböző művészeti technikákkal ismerkedhetnek meg, bontakoztathatják ki tehetségüket. Elkészített alkotásaikat időszakos kiállításokon mutathatják be. A legszebb munkákkal az iskolát díszítjük. Ezen kívül lehetőséget biztosítunk számukra pályázatokon való részvételhez.

Tánc-, színjátászó csoport: hasonlóan az előbbiekhöz, az e téren tehetséges tanulóknak alkalma van tehetsége továbbfejlesztésére, ennek nagyközönség előtti bemutatására, pl.: iskolai, községi és egyéb rendezvények. Ehhez a szükséges tárgyi feltételeket megteremtjük: pl.: táncruhák, díszletek, stb.

A tehetség kibontakoztatása tudományos területen:

• Szakkörök

Érdeklődési kör alapján választható délutáni programok. Elmélyítik, kiegészítik a tanórak anyagát. Ugyanakkor a tanórai munkától sokszor eltérő módszereket alkalmazva, akár több tantárgy integrálásával érhetik el céljukat: sokrétű ismereteket adva a kutatásra, alkotásra és önálló ismeretszerzésre sarkallva résztvevőiket.

• Tanulmányi versenyek

A kiemelkedően tehetséges és érdeklődő diákoknak ad ismereteket, kutatási alkalmat és képességeik kibontakoztatását, megmérettetési lehetőséget.

a) Házi versenyek

Célja egyrészt a tehetségkutatás, tömeges versenyélmény biztosítás.

Hagyományszerűen működik az egyes műveltségi területeken: román, magyar, angol nyelvi, kommunikációs, ének, matematika, rajz. Legtöbbször csapatverseny formájában rendezzük meg, gyakran évfolyamok összefogásával, diákszervezők bevonásával.

b) Városi és kistérségi versenyek

A városi könyvtár keretében megszervezésre kerül versmondó, olvasó, kulturális, művészeti és tudományos vetélkedők. Részből ezek egyéni és csapatversenyek.

c) Felmenő rendszerű versenyek

A legmagasabb szintű megmérettetési forma. A legkiválóbb tanulóknak lehetőség helyi, megyei, országos szinten. Feltételezi az elmélyült, rendszeres, irányított és szervezett formában történő felkészülést, felkészítést.

• Felvételi előkészítők

A felvételi tárgyakat érintő (magyar, matematika, és igény szerinti aktuális felvételi tantárgyak) előkészítő, tehetséggondozó alkalom, 7-8. évfolyamokban, illetve szakköri formában már korábban is.

• Differenciálás a tanórán

Megvalósulási formái: Nehezebb, törzsanyagon túlmenő feladatok adása mind a tanórai önálló és csoportos munka során, mind az otthoni felkészülésnél. Kiselőadások, kutatáson alapuló tanulói beszámolók, otthoni kísérlet, logikai jellegű feladatok.

• Román nyelv és irodalom

Rendszeresen vesznek részt tanulóink román nemzetiségi versenyeken: OÁTV, mesemondó verseny, helyesírási verseny, szavalóverseny, énekverseny stb.

16.A szülők, a tanulók és a pedagógusok együttműködésének formái

A tanulókat az iskola életéről, az iskolai munkaterről, illetve az aktuális feladatokról az iskola igazgatója, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább évente egyszer a diákközgyűlésen, valamint a diákönkormányzat vezetőségének ülésén,
- a diákönkormányzat vezetője havonta egyszer a diákönkormányzat vezetőségének ülésén és a diákönkormányzat faliújságján keresztül,

- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályfőnöki órákon.

A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató füzetten keresztül írásban) tájékoztatják.

A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel vagy az szülői munkaközösséggel.

A szülőket az iskola egészének életéről, az iskolai munkatervről, az aktuális feladatokról az iskola igazgatója és az osztályfőnökök tájékoztatják:

- az iskola igazgatója legalább félévente egyszer a szülői munkaközösség választmányi ülésén vagy az iskolai szintű szülői értekezleten,
- az osztályfőnökök folyamatosan az osztályok szülői értekezletein.

A szülők és a pedagógusok együttműködésére az alábbi fórumok szolgálnak:

a) **Családlátogatás**

Feladata, a gyermekek családi hátterének, körülményeinek megismerése, illetve tanácsadás a gyermek optimális fejlesztésének érdekében.

b) **Szülői értekezlet**

Feladata:

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása,
- a szülők tájékoztatása az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről,
- az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól,
- a helyi tanterv követelményeiről,
- az iskola és a szaktanárok értékelő munkájáról,
- saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
- a gyermek osztályának tanulmányi munkájáról, neveltségi szintjéről,
- az iskolai és az osztályközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé.

c) Fogadóóra

Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozása, illetve ezen keresztül egy-egy tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. (Otthoni tanulás, szabadidő helyes eltöltése, egészséges életmódra nevelés, tehetséggondozás, továbbtanulás stb.)

d) Nyílt nap

Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.

e) Írásbeli tájékoztató

Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy osztály szintű programokról.

A szülői értekezletek, a fogadóórák és a nyílt tanítási napok időpontját az iskolai munkaterv évenként határozza meg.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével vagy az iskolaszékkel.

17. Az iskolába való bekerülés előkészítése

Az óvodából az iskolába való átmenet segítése, szakmai együttműködés kialakítása az óvodával

Az óvoda előzetes feladatai:

- nyílt napok szervezése szülők és pedagógusok számára,
- egyéni kapcsolattartás a szülői házzal és a gyermekjóléti szolgálattal,
- védőnői szolgálattal való kapcsolattartás.
- kapcsolattartás gyerekházzal, közös programok, rendezvények,

A rendszeres óvodába járással kialakul egy bizalmi légkör az alábbiak között:

- család-óvoda,
- család-védőnők-gyermekjóléti szolgálat,- gyermek-óvónő.

Valamint megtanulja az alapvető mentálhigiénés szabályokat (étkezési, tisztálkodási), kialakul a gyermekben a rendszerezés képessége.

Célunk:

- Az óvoda betekintést nyerjen az iskola életébe.
- A leendő első osztályosok megismerkedjenek az iskolai környezettel, az elsős tanítókkal.
- A szülők képet kapjanak az intézményben folyó oktatás módszertani kultúrájáról, tárgyi- és személyi feltételeiről.
- A tanító képet kapjon az iskolába készülő gyerekekről.

Szeptemberben minden kisgyermek és szülő bizalommal és várakozással lépi át az iskola küszöbét. Az iskolának az a feladata, hogy megőrizze ezt a bizalmat.

A sikerért együtt kell munkálkodnia az óvónőknek, a szülőknek és a tanítóknak.

Feladataink:

- az 1. osztályosok verssel köszöntik a tanévnyitót,
- novemberben a volt nagycsoportos óvónők meghívása óralátogatásra az 1. osztályba,
- decemberben Mikulás napi műsor és ajándékkészítés a nagycsoportosoknak,
- márciusban a leendő elsős tanítók nyílt napot tartanak a leendő elsősök szüleinek,
- májusban a nagycsoportos óvodások meghívása tanítási órára az 1. osztályba,
- a beiratkozást megelőzően óvodai szülői értekezleteken bemutatjuk iskolánkat,
- „Iskolába hívogató” foglalkozásokat tartunk, melyre meghívjuk a település óvodájából a nagycsoportos gyerekeket és szüleiket. Lehetőséget adunk, hogy megismerhessék iskolánkat, az itt folyó nevelő-oktató munkát és a leendő elsős tanítókat.

III. HELYI TANTERV

1. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai

A kerettantervek kiadásáról és jóváhagyásáról szóló EMMI rendelet a kerettantervek iskolai alkalmazására vonatkozó szabályokat, majd a kerettantervek feladatát, felépítését, valamint a kerettantervek jóváhagyásának szabályait rögzíti.

A jogszabály rendelkezése szerint a kerettantervek a tartalmi szabályozás eszközeként meghatározzák a pedagógiai szakaszokra, iskolatípusra vonatkozó érvényes, közös, átfogó célokat és feladatokat:

- a fejlesztési célokat, a nevelési-oktatási területek kapcsolódását,
- a kulcskompetenciák és a kompetenciafejlesztés adott életkori és képzési szakaszban érvényesítendő feladatait,
- a személyiségfejlesztés lehetőségeit és értéktartalmát,
- a pedagógiai egységesség és differenciálás elveit,
- a műveltségi területek vonatkozásában meghatározott tantárgyak óraszámát,
- az ismeretközlés és a képességfejlesztés közötti összhang megteremtésének módját és összhangjának biztosítását,
- a kapcsolódási pontokat az egyes tantárgyi tartalmak között,
- az egységes tantervi szerkezeti elveket a helyi tantervek elkészítésének támogatása céljából.

A kerettantervekben a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott pedagógiai elvek, nevelési célok, fejlesztési feladatok, kulcskompetenciák és műveltségi tartalmak a tantárgyi sajátosságokhoz, kapcsolódva jelennek meg.

A miniszter által kiadott kerettantervek iskolatípusok, illetve pedagógiai szakaszok szerint tagolódnak: alsó tagozat, felső tagozat.

A kerettantervek tartalmazzák:

- a bevezetést, amely magába foglalja az iskolatípusok (illetve pedagógiai szakaszok) tantárgyi rendszerét és a heti minimális óraszámokat
- a kötelező tantárgyak kerettantereit (kétéves szakaszokban)
- egyes szabadon választható, illetve emelt óraszámú tantárgyak kerettantereit.

A tantárgyak kerettantereit évfolyamonként rögzítik a tanulók heti kötelező óraszámát, valamint a NAT 2012 szerint legfeljebb 10%-os, a NAT 2020 szerint a legfeljebb 20%-os szabadon felhasználható időkeretet, amelyet a szaktanár a törzsanyag elsajátítására, vagy szabadon választott témák feldolgozására fordíthat.

1.1. Célok és feladatok

Oktatási célok

- Tehetséggondozás
- Kulcskompetenciák elsajátítása

- Felzárkóztatás
- Önálló, hatékony ismeretszerzés

Nevelési célok

- Kulturált viselkedés
- Egészséges életmód
- Szociális kompetenciák elsajátítása
- Környezettudatos életmód
- Jogszerű érdekérvényesítés
- Pozitív erkölcsi normák szerinti gondolkodás és viselkedés
- Állampolgári kompetenciák megismerése.

Tanórai foglalkozáson megvalósítandó feladatok

Az 1 - 2. évfolyam

- a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődés és nyitottság megőrzése és továbbfejlesztése
- a tanulók átvezetése az óvoda játékközpontú tevékenységéből a tanulás tevékenységközpontú vagy saját élményű rendszerébe
- esélyteremtés a sikeres iskolai pályafutáshoz, az egységes műveltségbeli alapok megszervezéséhez, személyre szóló fejlesztéssel és értékeléssel

A 3 - 4. évfolyam

- a saját környezet, a természet, a társas kapcsolatok, majd a nagyobb közösségek iránti fogékonyság megalapozás
- elemi ismeretek közvetítése a tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában, továbbá alapvető készségek és képességek fejlesztése
- a tanulók fejlettségére és fejlesztési szükségleteire ügyelve, fokozatosan növelni a terhelést és a teljesítményelvárásokat, a differenciálás módszerének alkalmazásával

Az 5 -6. évfolyam

- az alsó és felső tagozat közötti átmenet megkönnyítése

- az előző évek munkájának folytatása, a képességek, készségek, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek fejlesztésével, az eredményesebb munkára való esély megteremtésére
- a tudástartalmak megalapozásának folytatása
- a tapasztalaton és a felfedezésre épülő képi gondolkodás fejlesztése az ismeretszerzés folyamatában

A 7-8. évfolyam

- az elvont fogalmi és az elemző gondolkodás képességének fejlesztése, hangsúlyozása
- a tanulók felkészítése a továbbtanulásra, érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően
- önművelésre, önálló munkára és gondolkodásra való szoktatás
- az együttműködésre építő kooperatív tanulási technikák és tanulás szervezés módok alkalmazása és fejlesztése
- az együttműködés értékének tudatosítása a családban, a barátságban, a társas kapcsolatokban

2. Tanórán kívüli foglalkozáson megvalósítandó feladatok

Napi szintű, folyamatos feladatok

- a jogok és kötelességek törvényes gyakoroltatása
- a társadalomhoz való beilleszkedésre való felkészítés
- önismeret, önértékelés képességének elsajátíttatása
- tolerancia kialakítások

Alkalmankénti feladatok

- Nemzeti ünnepek megismertetése és megtartása
- Hagyományőrzés
- Versenyekre, szereplésekre inspirálás

2.1. Eszközök

- Óraterv
- Tankönyvek
- Egyéb taneszközök
- Tanítási-tanulási módszerek
- Tanórán kívüli programok
- DÖK működtetése
- Példamutatás

2.2. Értékelés

1. Magasabb évfolyamba lépés feltételeinek meghatározása.
2. Órai munka folyamatos értékelése.
3. Otthoni munkák értékelése.
4. Ismeretek, készségek értékelése, osztályozása.
5. Magatartás és szorgalom értékelése.
6. Közösségi munka, közösségi viselkedés értékelése

A pedagógiai feladatok a helyi tantervekben megfogalmazott tartalmakon keresztül valósulnak meg, az előző fejezetekben fellelhető szervezeti keretek között, változatos pedagógiai módszerekkel. Ebben a fejezetben foglaltak csak vázlatosak, mert a helyi tantervekben, illetve más részekben részletesen kidolgozva szerepelnek ezek a témák.

Iskolánk a miniszter által kiadott kerettantervben szereplő választható kerettantervek alábbi tantervek alapján tanít. A kerettantervek kiadásáról és jóváhagyásáról szóló EMMI rendelet a kerettantervek iskolai alkalmazására vonatkozó szabályokat, majd a kerettantervek feladatát, felépítését, valamint a kerettantervek jóváhagyásának szabályait rögzíti.

A jogszabály rendelkezése szerint a kerettantervek a tartalmi szabályozás eszközeként meghatározzák a pedagógiai szakaszokra, iskolatípusra vonatkozó érvényes, közös, átfogó célokat és feladatokat:

- a fejlesztési célokat, a nevelési-oktatási területek kapcsolódását,
- a kulcskompetenciák és a kompetenciafejlesztés adott életkori és képzési szakaszban érvényesítendő feladatait,
- a személyiségfejlesztés lehetőségeit és értéktartalmát,

- a pedagógiai egységesség és differenciálás elveit,
- a műveltségi területek vonatkozásában meghatározott tantárgyak óraszámát,
- az ismeretközlés és a képességfejlesztés közötti összhang megteremtésének módját és összhangjának biztosítását,
- a kapcsolódási pontokat az egyes tantárgyi tartalmak között,
- az egységes tantervi szerkezeti elveket a helyi tantervek elkészítésének támogatása céljából.

A kerettantervekben a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott pedagógiai elvek, nevelési célok, fejlesztési feladatok, kulcskompetenciák és műveltségi tartalmak a tantárgyi sajátosságokhoz, kapcsolódva jelennek meg.

A román nyelv és irodalom anyanyelvű és kétnyelvű nemzetiségi oktatáshoz kidolgozott, népismeret vonatkozásában **a minisztérium által jóváhagyott** román nemzetiségi nevelés **kerettantervet adaptáltuk** a helyi tantervünk kialakításához. Ez alapján alakítottuk ki a tantárgyi struktúrát.

A miniszter által kiadott kerettantervek iskolatípusok, illetve pedagógiai szakaszok szerint tagolódnak: alsó tagozat, felső tagozat.

3. Az egyes évfolyamokon tanított tantárgyak, kötelező és választható tanórai foglalkozások és ezek óraszámai

Iskolánk helyi tanterve az emberi erőforrások minisztere által kiadott kerettantervek alapján dolgoztuk ki.

A kerettantervek kiadásáról és jóváhagyásáról szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet 1. sz. mellékletében szereplő „Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára”, valamint a 2. sz. mellékletében szereplő „Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára”.

A választott kerettantervben szereplő tananyagok, témakörök évfolyamonkénti bontásáról, illetve az egyes témákhoz tartozó órakeretek meghatározásáról a román nyelv és irodalom, a román népismeret tantárgyak esetében a román munkaközösség, a többi tantárgy esetében a pedagógusok (tanítók, szaktanárok) döntenek.

Iskolánkban 7. évfolyamon a Hon- és népismeret, 8. évfolyamon a Dráma és színház tantárgyat a tanítjuk.

A helyi tanterv a NAT 2020 életbelépésének megfelelően évente felmenő rendszerben történik:

- a) 2020. szeptember 1.: Az első és az ötödik évfolyamon.
 b) 2021. szeptember 1.: A második és a hatodik évfolyamon.
 c) 2022. szeptember 1.: A harmadik és a hetedik évfolyamon.
 d) 2023. szeptember 1.: A negyedik és a nyolcadik évfolyamon.

2020/2021. tanév**Az 1-8. évfolyamok tantárgyai és heti óraszámjai****2020-2021. tanév****1-4. évfolyam**

NAT 2020

Tantárgy	1. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7
Román nyelv és irodalom	5
Matematika	4
Történelem	
Állampolgári ismeretek	
Etika/hit- és erkölcsan	1
Első élő idegen nyelv -Angol	1
Fizika	
Kémia	
Biológia	
Földrajz	
Természettudomány	
Környezetismeret	
Ének- zene	1
Vizuális kultúra	1
Technika és tervezés	1
Digitális kultúra	
Testnevelés és sport + tánc	3+2
Hon- és népismeret	
Román népismeret	1
Dráma és színház	
Osztályfőnöki	
Összesen	
Kötelező óraszám	22
Szabadon tervezhető órakeret	2
Maximális órakeret	24
Maximális nemzetiségi órakeret	27
Lehetséges nemzetiségi órakeret	27

NAT 2012

	Tantárgy	2.évf.	3.évf.	4.évf.
A	Magyar nyelv és irodalom	7	6	6
	Román nyelv	2	2	2
	Román népismeret	1	1	1
	Angol			2
	Matematika	4	4	4
	Erkölcstan	1	1	1
	Környezetismeret	1	1	1
	Ének-zene	1	1	1
	Vizuális kultúra	1	1	1
	Életvitel és gyakorlat	1	1	1
	Testnevelés és sport+ tánc	3+2	3+2	3+2
B	<i>Szabadon tervezhető órák</i>	2	3	3
	<i>angol</i>	1	1	
	<i>román</i>	+1	+1	+2
	Informatika			
C	Tanórai rendelkezésre álló időkeret	24	22	28
D	Tantárgyi engedélyezett többlet órakeret (osztálybontás, tanóra) román	2	2	2
F	<i>Tervezhető további időkeret (egyéb foglalkozás)</i>	24	24	25
G	<i>Az osztályok számára engedélyezhető időkeret</i>	52	52	55
H	Nkt.27§(5) bek. értelmében kötelezően biztosított időkeret tehetséggondozásra, és felzárkóztatásra	1	1	1

2020-2021. tanév

5-8. évfolyam

NAT 2020

Tantárgy	5. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4
Román nyelv és irodalom	5
Matematika	4
Történelem	2
Állampolgári ismeretek	
Etika/hit- és erkölcs	1
Első élő idegen nyelv - Angol	2
Fizika	
Kémia	
Biológia	
Földrajz	
Természettudomány	2
Környezetismeret	
Ének- zene	1
Vizuális kultúra	1
Technika és tervezés	1
Digitális kultúra	1
Testnevelés	5
Hon- és népismeret	
Román népismeret	1
Dráma és színház	
Osztályfőnöki	1
Összesen	
Kötelező óraszám	27
Szabadon tervezhető órakeret	1
Maximális órakeret	28
Maximális nemzetiségi órakeret	31
Lehetséges nemzetiségi órakeret	31

NAT 2012

	Tantárgy	6.évf.	7.évf.	8.évf.
A	Magyar nyelv és irodalom	4	4	4
	Román nyelv és irodalom	0	0	0
	Román népismeret	1	1	1
	Angol	3	3	3
	Matematika	4	4	4
	Történelem, társ-i és állampolgári ismeretek	2	2	2
	Erkölcstan	1	1	1
	Természetismeret	2		
	Biológia-egészségtan		2	1
	Fizika		2	1
	Kémia		1	2
	Földrajz		1	2
	Ének-zene	1	1	1
	Vizuális kultúra	1	1	1
	Informatika	1	1	1
	Technika, életvitel és gyakorlat	1	1	
	Testnevelés és sport	5	5	5
	Osztályfőnöki	1	1	1
B	<i>Szabadon tervezhető órák román</i>	3	3	3
		3	3	3
C	Tanórai rendelkezésre álló időkeret	28	31	31
D	Tantárgyi engedélyezett többlet órakeret (osztálybontás, tanóra) román	2	2	2
E		26+6/ 32	30+6/ 36	29+6/ 35
F	Tervezhető további időkeret (egyéb foglalkozás)			
G	Az osztályok számára engedélyezhető időkeret	51	56	56
H	Nkt.27§(5) tehetséggond. és felzárkóztatás	1	1	1

2021/2022. tanév

Az 1-8 évfolyamok tantárgyai és heti óraszámjai

2021-2022. tanév

1-4. évfolyam

NAT 2020

Tantárgy	1.	2.
Magyar nyelv és irodalom	7	7
Román nyelv és irodalom	5	5
Matematika	4	4
Történelem		
Állampolgári ismeretek		
Etika/hit és erkölcs	1	1
Első élő idegen nyelv - Angol	1	1
Fizika		
Kémia		
Biológia		
Földrajz		
Természettudomány		
Környezetismeret		
Ének- zene	1	1
Vizuális kultúra	1	1
Technika és tervezés	1	1
Informatika		
Digitális kultúra		
Testnevelés	5	5
Hon- és népismeret		
Román népismeret	1	1
Dráma és színház		
Osztályfőnöki		
Összesen		
Kötelező óraszám	22	22
Szabadon tervezhető órakeret	2	2
Maximális órakeret	24	24
Maximális nemzetiségi órakeret	27	27
Lehetséges nemzetiségi órakeret	27	27

NAT 2012

	Tantárgy	3.évf.	4.évf.
A	Magyar nyelv és irodalom	6	6
	Román nyelv	2	2
	Román népismeret	1	1
	Angol		2
	Matematika	4	4
	Erkölcstan	1	1
	Környezetismeret	1	1
	Ének-zene	1	1
	Vizuális kultúra	1	1
	Életvitel és gyakorlat	1	1
	Testnevelés és sport+ tánc	3+2	3+2
B	<i>Szabadon tervezhető órák</i>	3	3
	<i>angol</i>	1	
	<i>román</i>	+1	+2
	Informatika		
C	Tanórai rendelkezésre álló időkeret	22	28
D	Tantárgyi engedélyezett többlet órakeret (osztálybontás, tanóra) román	2	2
F	<i>Tervezhető további időkeret (egyéb foglalkozás)</i>	24	25
G	<i>Az osztályok számára engedélyezhető időkeret</i>	52	55
H	Nkt.27§(5) bek. értelmében kötelezően biztosított időkeret tehetséggondozásra, és felzárkóztatásra	1	1

2021-2022. tanév

5-8. évfolyam

NAT 2020

Tantárgy	5. évf.	6. évf.
Magyar nyelv és irodalom	4	4
Román nyelv és irodalom	5	5
Matematika	4	4
Történelem	2	2
Állampolgári ismeretek		
Etika/hit és erkölcs	1	1
Első élő idegen nyelv - Angol	2	2
Fizika		
Kémia		
Biológia		
Földrajz		
Természettudomány	2	2
Környezetismeret		
Ének- zene	1	1
Vizuális kultúra	1	1
Technika és tervezés	1	1
Informatika	1	1
Digitális kultúra		
Testnevelés	5	5
Hon- és népismeret		
Román népismeret	1	1
Dráma és színház		
Osztályfőnöki	1	1
Összesen		
Kötelező óraszám	27	27
Szabadon tervezhető órakeret	1	0
Maximális órakeret	28	28
Maximális nemzetiségi órakeret	31	31
Lehetséges nemzetiségi órakeret	31	31

NAT 2012

	Tantárgy	7.évf.	8.évf.
A	Magyar nyelv és irodalom	4	4
	Román nyelv és irodalom	0	0
	Román népismeret	1	1
	Angol	3	3
	Matematika	4	4
	Történelem, társ-i és állampolgári ismeretek	2	2
	Erkölcstan	1	1
	Természetismeret		
	Biológia-egészségtan	2	1
	Fizika	2	1
	Kémia	1	2
	Földrajz	1	2
	Ének-zene	1	1
	Vizuális kultúra	1	1
	Informatika	1	1
	Technika, életvitel és gyakorlat	1	
	Testnevelés és sport	5	5
	Osztályfőnöki	1	1
B	<i>Szabadon tervezhető órák román</i>	3	3
		3	3
C	Tanórai rendelkezésre álló időkeret	31	31
D	Tantárgyi engedélyezett többlet órakeret (osztálybontás, tanóra) román	2	2
E		30+6/ 36	29+6/ 35
F	Tervezhető további időkeret (egyéb foglalkozás)		
G	Az osztályok számára engedélyezhető időkeret	56	56
H	Nkt.27§(5) tehetségd. és felzárkóztatás	1	1

2022/2023. tanév

Az 1-8 évfolyamok tantárgyai és heti óraszámjai

2022-2023. tanév

1-4. évfolyam

NAT 2020

Tantárgy	1. évf.	2. évf.	3. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	5
Román nyelv és irodalom	5	5	5
Matematika	4	4	4
Történelem			
Állampolgári ismeretek			
Etika/hit és erkölcsan	1	1	1
Első élő idegen nyelv - Angol	1	1	1
Fizika			
Kémia			
Biológia			
Földrajz			
Természettudomány			
Környezetismeret			1
Ének- zene	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1
Technika és tervezés	1	1	1
Informatika			
Testnevelés	5	5	5
Hon- és népismeret			
Román népismeret	1	1	1
Dráma és színház			
Osztályfőnöki			
Összesen			
Kötelező óraszám	22	22	22
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	1
Maximális órakeret	24	24	24
Maximális nemzetiségi órakeret	27	27	27
Lehetséges nemzetiségi órakeret	27	27	27

NAT 2012

	Tantárgy	4.évf.
A	Magyar nyelv és irodalom	6
	Román nyelv	2
	Román népismeret	1
	Angol	2
	Matematika	4
	Erkölcstan	1
	Környezetismeret	1
	Ének-zene	1
	Vizuális kultúra	1
	Életvitel és gyakorlat	1
	Testnevelés és sport+ tánc	3+2
B	<i>Szabadon tervezhető órák</i>	3
	<i>angol</i>	
	<i>román</i>	+2
	<i>Informatika</i>	
C	Tanórai rendelkezésre álló időkeret	28
D	Tantárgyi engedélyezett többlet órakeret (osztálybontás, tanóra) román	2
F	<i>Tervezhető további időkeret (egyéb foglalkozás)</i>	25
G	<i>Az osztályok számára engedélyezhető időkeret</i>	55
H	Nkt.27§(5) bek. értelmében kötelezően biztosított időkeret tehetséggondozásra, és felzárkóztatásra	1

2022-2023. tanév

5-8.évfolyam

NAT 2020

Tantárgy	5. évf	6. évf	7. évf
Magyar nyelv és irodalom	4	4	3
Román nyelv és irodalom	5	5	5
Matematika	4	4	4
Történelem	2	2	2
Állampolgári ismeretek			
Etika/hit- és erkölcs	1	1	1
Első élő idegen nyelv - Angol	2	2	3
Fizika			1
Kémia			1
Biológia			1
Földrajz			1
Természettudomány	2	2	
Környezetismeret			
Ének- zene	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1
Technika és tervezés	1	1	
Informatika	1	1	1
Testnevelés	5	5	5
Hon- és népismeret			1
Román népismeret	1	1	1
Dráma és színház			
Osztályfőnöki	1	1	1
Összesen			
Kötelező óraszám	27	27	28
Szabadon tervezhető órakeret	1	0	0
Maximális órakeret	28	28	30
Maximális nemzetiségi órakeret	31	31	33
Lehetséges nemzetiségi órakeret	31	31	33

NAT 2012

	Tantárgy	8.évf.
A	Magyar nyelv és irodalom	4
	Román nyelv és irodalom	0
	Román népismeret	1
	Angol	3
	Matematika	4
	Történelem, társ-i és állampolgári ismeretek	2
	Erkölcstan	1
	Természetismeret	
	Biológia-egészségtan	1
	Fizika	1
	Kémia	2
	Földrajz	2
	Ének-zene	1
	Vizuális kultúra	1
	Informatika	1
	Technika, életvitel és gyakorlat	
	Testnevelés és sport	5
	Osztályfőnöki	1
B	<i>Szabadon tervezhető órák román</i>	3
C	Tanórai rendelkezésre álló időkeret	31
D	Tantárgyi engedélyezett többlet órakeret (osztálybontás, tanóra) román	2
E		29+6/ 35
F	Tervezhető további időkeret (egyéb foglalkozás)	
G	Az osztályok számára engedélyezhető időkeret	56
H	Nkt.27§(5) tehetséggond. és felzárkóztatás	1

2023/2024. tanév

Az 1-8 évfolyamok tantárgyai és heti óraszámai

Heti óraszám/évfolyam	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
Magyar nyelv és irodalom	7	7	5	5	4	4	3	3
Román nyelv és irodalom	5	5	5	5	5	5	5	5
Matematika	4	4	4	4	4	4	4	4
Történelem					2	2	2	2
Állampolgári ismeretek								1
Etika/Hit- és erkölcsan	1	1	1	1	1	1	1	1
Első élő idegen nyelv -Angol	1	1	1	2	2	2	3	3
Fizika							1	1
Kémia							1	1
Biológia							1	1
Földrajz							1	1
Természettudomány					2	2		
Környezetismeret			1	1				
Ének- zene	1	1	1	1	1	1	1	1
Vizuális kultúra	1	1	1	1	1	1	1	
Technika és tervezés	1	1	1	1	1	1		
Informatika					1	1	1	1
Digitális kultúra			1	1				
Testnevelés	5	5	5	5	5	5	5	5
Hon- és népismeret							1	
Román népismeret	1	1	1	1	1	1	1	1
Dráma és színház								1
Osztályfőnöki					1	1	1	1
Összesen								
Kötelező óraszám	22	22	22	23	27	27	28	28
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	1	0	1	0	0	0
Maximális órakeret	24	24	24	25	28	28	30	30
Maximális nemzetiségi órakeret	27	27	27	28	31	31	33	33
Lehetséges nemzetiségi órakeret	27	27	27	28	31	31	33	33

4. Magasabb évfolyamra lépés feltételei

- Ha a tanuló az első évfolyamon első alkalommal nem tesz eleget az előírt követelményeknek, munkája előkészítő jellegűnek minősül, és tanulmányait az első évfolyamon folytatja.
- A tanuló az iskola magasabb évfolyamára akkor léphet, ha az oktatási miniszter által kiadott kerettanterv alapján készült helyi tantárgyi tantervekben meghatározott továbbhaladás feltételeit teljesítette.
- A követelmények teljesítését a nevelők a tanulók év közbeni tanulmányi munkája, illetve érdemjegyei alapján bírálják el. A 2-8. évfolyamon minden tantárgyból az „elégséges” év végi osztályzatot kell megszereznie a tanulónak a továbbhaladáshoz.
- Ha a tanuló a 2-8. évfolyam végén maximum három tantárgyból „elégtelen” osztályzatot szerez, a következő tanévet megelőző augusztus hónapban javítóvizsgát tehet.
- 2-8. évfolyamon a magasabb évfolyamba történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához a tanulónak osztályozó vizsgát kell tennie, ha:

- az iskola vezetője felmentette a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól,

- az iskola vezetője engedélyezte, hogy egy vagy több tantárgyból a tanulmányi követelményeket az előírtnál rövidebb idő alatt teljesítse,

- egy tanítási évben 250 óránál többet mulasztott, mulasztása egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és emiatt a tanuló teljesítménye tanítási év közben nem volt érdemjeggyel értékelhető, a tanítási év végén nem minősíthető,

- egyéni munkarend szerint tanult.

- A 250 óránál többet mulasztott tanulók és az egyéni munkarend szerint tanulók esetében az osztályozó vizsga tantárgyai az adott évfolyamon kötelezően tanult tantárgyak.
- Ha a tanuló a tanítási év végén nem osztályozható, tanulmányait évfolyamismétléssel folytathatja.
- Az 1. évfolyamon félévkor és év végén, a 2. évfolyamon félévkor szöveges minősítéssel kell kifejezni, hogy a tanuló kiválóan, jól vagy megfelelően teljesített, illetve felzárkóztatásra szorul.
- A 2. évfolyam második félévétől nem alkalmazzuk a szöveges értékelést, áttérünk az évközi érdemjegyekkel való értékelésre, valamint a tanítási év végén történő osztályozásra.

5. Egyéni munkarend

- Ha a tanuló egyéni adottsága, sajátos helyzete indokolja és ha a tanuló fejlődése, tanulmányainak eredményes folytatása és befejezése szempontjából előnyös, a tankötelezettség teljesítése céljából határozott időre egyéni munkarend kérelmezhető.
- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 46.§-a alapján a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülő kérvényezheti az egyéni munkarendet. Az indoklással ellátott kérelmet a tanévet megelőző június 15-éig lehet benyújtani az Oktatási Hivatalnak.
- Az egyéni munkarendben a tanuló mentesül a kötelező tanórai és egyéb foglalkozásokon való részvétel alól; felkészítéséről a szülő gondoskodik, a tanuló egyénileg készül fel.
- Az egyéni munkarendű tanulónak – félévi és tanév végi osztályzatainak megállapításához – valamennyi tantárgyból osztályozó vizsgát kell tennie az iskola pedagógiai programjában foglaltak szerint.
- A tanuló az iskola igazgatójának előzetes engedélyével részt vehet a tanórai vagy egyéb foglalkozásokon.
- A tanuló az iskola igazgatójának engedélyével felvehető a napközibe és a tanulószobai foglalkozásokra.
- Az életvitelszerűen külföldön tartózkodó tanuló félévi minősítése az igazgató döntése alapján mellőzhető, ez esetben a tanuló csak az év végén ad számot tudásáról.
- Ha az egyéni munkarend tartama alatt a tanuló neki felróható okból két alkalommal nem jelenik meg az osztályozó vizsgán, vagy két alkalommal nem teljesíti a tanulmányi követelményeket, a következő félévtől csak iskolába járással teljesítheti a tankötelezettségét.

Hosszabb külföldi tartózkodás esetén a tanuló jogviszonya szünetel. Amennyiben később visszatér intézményünkbe, és a máshol töltött időszakról bizonyítványt hoz, tanulmányait folytathatja. A tanulók átvételével kapcsolatos tanügyi eljárási szabályokat (hiányzó tananyagrészek pótlása, beszámoltatás, különbözeti vizsga) az intézmény belső eljárásrendje tartalmazza.

6. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

A 20 fő fölötti létszámmal működő osztályokban, vagy ahol a nyelvtudás szintje nagyon eltérő, román nyelv és irodalom, valamint román népismeret tantárgyakból csoportbontást végzünk. A tanulók csoportokba sorolását, a csoportok összetételét pedagógiai, szakmai szempontok, illetve a csoportdinamika figyelembevételével minden esetben az osztályban tanító pedagógusok közössége határozza meg.

Kiemelt fejlesztési feladatok

A Nemzeti alaptanterv kiemelt fejlesztési feladatai a kulcskompetenciákra épülnek. Összekötik a műveltségterületek bevezetőit és fejlesztési feladatait.

A Nemzeti alaptanterv az alábbi kiemelt fejlesztési feladatokat határozza meg:

- Énkép, önismeret
- Hon- és népismeret, különösen a témahét keretében
- Európai azonosságtudat – egyetemes kultúra
- Aktív állampolgárságra, demokráciára nevelés
- Gazdasági nevelés
- Környezettudatosságra nevelés, különösen a 3 hetet meghaladó projekt keretében
- A tanulás tanítása
- Testi és lelki egészség
- Felkészülés a felnőtt lét szerepeire

A fejlesztés kiemelt területei

Közös értékeink:

A test és a lélek harmonikus fejlesztése: a mozgásigény kielégítésével, a mozgáskultúra, a mozgáskoordináció, a ritmusérzék és a hallás fejlesztésével; a koncentráció és a relaxáció képességének alapozásával, az egészséges életmódban a tudatosság szerepének bemutatásával; az érzelmi intelligencia mélyítésével, gazdagításával; az önismeret alakításával, az önértékelés képességének fejlesztésével, az együttműködés értékének tudatosításával a családban, a társas kapcsolatokban, a barátságban, a csoportban.

A szocializáció folyamatainak elősegítése: az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosításával; az erkölcsi meggyőződés és az erkölcsi cselekvés kívánatos összhangjának felismertetésével; a nemzedékek közötti és a kortársi kapcsolatok megerősítésével; az állampolgári ismertek gyakorlati értelmezésével, a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus tudás nyújtásával.

Az alapkultúra tovább építése: a differenciálódó tantárgyi rendszerben a mentális képességek céltudatos fejlesztésével; az önálló tanulás és az önművelés alapozásával, gyakoroltatásával. Az iskolai tanulás folyamatában a gyakorlatközpontúság, az életvitelhez szükséges, alkalmazható tudás gyarapítása, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztése érvényesül. A tanulók megszerzett tudásukat valóságos feladatok, problémák megoldásában, konfliktusok kezelésében is alkalmazzák, döntésképeségüket szervezett gyakorlatokban és spontán élethelyzetekben is érvényesítik. A tanulási tevékenységben növekvő szerepet kap a közvetett kommunikáció-írásbeliség, vizuális kommunikáció, számítógépes érintkezés - és megjelenik a nem anyanyelven folyó kapcsolatteremtés. A „tanulás tanulása”, az önálló tájékozódás, az informatika alkalmazása és az idegen nyelvek tanulása iránti igény fejlesztése is hozzájárul az alapkultúra továbbépítéséhez.

A tanulói stratégiák megválasztásában kitüntetett szempont: az életkori jellemzők figyelembevétele; az ismeretek tapasztalati megalapozása és az ismeretszerzés deduktív útjának bemutatása; a kreativitás fejlesztése; az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára való törekvés; a tanulók egészséges terhelése, érési folyamatuk követése, személyre szóló, fejlesztő értékelésük. E szakaszban növekszik az együttműködésre építő (kooperatív-interaktív) tanulási technikák és tanulás-szervezési módok szerepe. Növekszik a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módok aránya (megfigyelés, kísérlet, új információs és kommunikációs technikákat alkalmazó anyaggyűjtés, modellezés, szerepjáték stb.). Az iskola épít a tanulók kíváncsiságára és a rendszerezett ismeretek iránti igényükre.

Ezért heurisztikus tanulási helyzeteket és rendszerező ismeretszerzési élményeket egyaránt kínál. Az így szervezett tanulási folyamat juttatja közel őket a megismerés, a tudás öröméhez és erősíti meg önbizalmukat. A tanulási folyamatban értik meg a tanulók a követelmények lényegét és ismerik meg önmaguk teljesítményének értékét.

7. A tanulási esélyegyenlőség segítésének elvei

Minden tanköteles tanulónak törvényben biztosított joga, hogy a számára megfelelő oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez az iskolának a következő elvek szerint kell biztosítania a nevelő-oktató munka feltételeit:

- kulcskompetenciák megalapozása, megszilárdítása az 1-6. évfolyamon, folyamatos, egyénhez igazodó fejlesztés, a kulcskompetenciák bővítése az iskolázás további szakaszain;
- a tanulók tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és valamennyi területén;
- a tanulási esélyegyenlőség eredményes segítésének egyik alapvető feltétele a tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása;
- a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon és a tevékenység támogatása az iskolán kívül;
- adaptív tanulásszervezési eljárások alkalmazása;
- egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása.

8. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, programok, tevékenységek

Napjainkban a világ figyelve a fenntartható fejlődés megteremtése felé irányul. Az egészségnevelés és környezeti nevelés szüntelen permanens folyamat. Az iskoláskor előtt elkezdődik és életünk végéig tart. Az emberek szemléletét, értékrendjét, viselkedését befolyásolja a családi, lakóhelyi, munkahelyi környezet, a barátok, a társak gondolkodása.

Alapelveink

- A tananyagot nem elhitetjük, hanem tapasztalatszerzés útján a valóságot mutatjuk be. Ez az a folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy saját egészségüket felügyeljék és javítsák.
- A szakmai ismereteken kívül hangsúlyozzuk az erkölcsi kérdéseket, az egészséges és környezettudatos életmódot.

-
- Megismertetjük a természetes és mesterséges emberi környezet értékeit.
  - Értékmegőrző és fejlesztő, környezettudatos magatartás kialakítására törekszünk.
  - A természeti és társadalmi vonatkozású tantárgyak, foglalkozások összehangolásával átfogó, holisztikus szemléletet formálunk.
  - Konkrét helyzeteket vizsgálunk és értelmezzük.
  - A problémákat komplexitásukban elemezzük.
  - A gyereken keresztül hatással szeretnénk lenni az iskolán kívüli közösségek szemléletére is.
  - Az új értékek elfogadásával és megszilárdításával a hagyományok bővítését is szolgáljuk.
  - Olyan iskolai környezet megteremtése, amely biztosítja gyermekeink egészséges testi, lelki, szociális fejlődését.
  - A természeti és épített környezetben való eligazodáshoz szükséges megfelelő tudás megszerzéséhez segíteni tanulóinkat.
  - Eredményességünk záloga maga a pedagógus a személyes példamutatásával.

Az egészségfejlesztés, a korszerű egészségnevelés és a környezeti nevelés területei:

- az egészséges táplálkozás
- az aktív szabadidő eltöltés, az iskola adottságait kihasználva minél több sportág megismertetése
- a mindennapos testmozgás
- a személyi higiéné
- a harmonikus párkapcsolat és családi élet kialakítása-fenntartása
- a családtervezési módszerek
- a környezet védelme
- az egészséges és biztonságos környezet kialakítása
- az egészségkárosító magatartásformák elkerülése; az alkohol- és kábítószer fogyasztás, dohányzás káros hatásai a szervezetre
- elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátítása
- a járványügyi és élelmiszerbiztonsági ismeretek elsajátítása
- a lelki egyensúly megteremtése

A lelki egészség támogatása érdekében részt veszünk a „Boldog iskola” programban, jelentkezünk a Jobb Veled a Világ Alapítvány által működtetett Boldogság Intézet pályázatára. A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az iskolás korosztály számára.

Az egészségfejlesztés minden pedagógus feladata, a tanórai és tanórán kívüli foglalkozások alapvető követelménye.

Az iskolai egészségnevelést, környezeti nevelést szolgáló tevékenységek:

- A mindennapi testedzés lehetőségének biztosítása (testnevelés- és táncórák; játékos, egészségfejlesztő testmozgás 1-4. évfolyamon, napközis csoportokban)
- A helyi tantervben szereplő tantárgyak tananyagai; az 5-8. évfolyamon az osztályfőnöki órák tanóráin feldolgozott ismeretek
- évente egy sportnap szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára
- évente egy alkalommal Manómaraton elnevezésű futóverseny szervezése az alsó és a felső tagozatos tanulók számára
- Az egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybe vétele egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában, valamint a tanulók egészségügyi és higiéniai szűrővizsgálatának megszervezésében (különböző szűrővizsgálatokon való részvétel)
- A Föld napja és a víz világnapja alkalmából iskolai szintű programok szervezése a 7-8. osztályos tanulók aktív közreműködésével.
- Iskolai szintű tisztasági verseny szervezése
- Fenntarthatósági témahét programjaiba való bekapcsolódás, egyéb környezetvédelmi tevékenységek szervezése

Tantárgy elsősegély-nyújtási alapismeretek

biológia

- rovarcsípések
- légúti akadály
- artériás és ütőeres vérzés
- komplex újraélesztés

kémia

- mérgezések
- vegyszer okozta sérülések

- savmarás
  - égési sérülések
  - forrázás
  - szénmonoxid mérgezés
- fizika**
- égési sérülések
  - forrázás
- testnevelés**
- magasból esés
  - húzódás, ficam, törés
- az ötödik-nyolcadik évfolyamon az osztályfőnöki órákon feldolgozott elsősegély-nyújtási ismeretek: teendők közlekedési baleset esetén, segítségnyújtás balesetknél; a mentőszolgálat felépítése és működése; a mentők hívásának helyes módja; valamint az iskolai egészségügyi szolgálat (iskolaorvos, védőnő) segítségének igénybevétele fél évente egy alkalommal az ötödik-nyolcadik évfolyamon egy-egy osztályfőnöki óra megtartásában az elsősegély-nyújtási alapismeretekkel kapcsolatosan.

9. A tankönyvek- és más taneszközök kiválasztásának elvei

1. Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, melyeket az Oktatási Hivatal hivatalosan tankönyvvé nyilvánított. A nyomtatott taneszközön túl néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van (pl. tornafelszerelés, rajzfelszerelés stb.).
2. A korszerű, munkáltató jellegű, a tanulók és csoportok tevékenységét biztosító eszközök beszerzése kiemelt feladat az eszközfejlesztés során. A digitális kompetencia fejlesztését biztosító eszközökre és használatukra nagy hangsúlyt fektetünk.
3. Az egyes évfolyamokon használt tankönyveket, taneszközöket, digitális tananyagokat a román szakmai munkaközösség, ill. az egyes szaktanárok határozzák meg iskolánk pedagógiai programja és helyi tanterve alapján.

4. A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (a megelőző tanév májusában szülői értekezleteken) tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetére a szülők kötelessége.
5. A taneszközök kiválasztásánál a következő szempontokat vesszük figyelembe:
  - A taneszköz feleljen meg az iskolahelyi tantervnek!
  - Az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak.
  - A taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen jobbító esetben vezetünk be.
6. Az iskola arra törekszik, hogy saját költségvetési keretéből, illetve egyéb támogatásokat felhasználva egyre több nyomtatott taneszközt szerezzen be az iskolai könyvtár számára. Ezeket a taneszközöket a szociálisan hátrányos helyzetű tanulók ingyenesen használhatják.
7. A könyvtár számára tartós könyveket szerzünk be, melyeket a tanulók ingyen igénybe vehetnek .
8. Ruházati és más felszerelés beszerzését a törvény alapján kérjük a szülőktől. Hagyományaink szerint ünnepi öltözet a sötét alj és fehér felső; sportfelszerelés: a testnevelést tanító nevelők határozzák meg az iskolavezetéssel egyeztetve.

10. Az iskolai beszámoltatás formái, rendje, korlátai

A tanulók munkájának legfőbb ellenőrzési területei:

- a helyi tantervben előírt követelmények teljesítése, tantárgyi teljesítmények
- jellemfejlődés, értékválasztás
- magatartás, viselkedési normák
- osztály- és iskolai közösségben végzett munka
- kétnyelvűség a szabadidőben

A tanulók értékelésével kapcsolatos alapelvek, feladatok:

- A tanulói személyiség(ek) sokoldalú feltárása megfelelő módszerekkel.
- Testi, értelmi, érzelmi-szociális fejlődést feltáró módszerek alkalmazása. Diagnosztikus, formatív, szummatív mérési módszerek alkalmazása.
- Céljainak megfelelő, változatos értékelési módszerek, eszközök megválasztása.

- Egyértelmű, tárgyyszerű, személyre szóló, de feladatra összpontosító visszajelzések adása tanulóknak.
- A tanulók fejlődésének elősegítése az értékeléssel, visszajelzéssel.
- A tanulói munkák értékeléséből adó adatok elemzése, és a csoportos fejlesztés során annak felhasználása.
- Olyan munkaformák és módszerek alkalmazása, amelyek elősegítik a tanulók önértékelési képességének kialakulását, fejlesztését.
- A tanuló hibáira, tévesztéseire a tanulási folyamatnak megfelelő reagálás.

Az előírt követelmények teljesítését a nevelők az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

A következő elméleti jellegű tantárgyak: magyar nyelv és irodalom, román nyelv, idegen nyelv (a 4-8. évfolyamon), matematika, természetismeret, történelem, fizika, kémia biológia, földrajz ellenőrzésénél:

- a nevelők a tanulók munkáját egy-egy témakörön belül szóban és írásban is ellenőrizhetik;
- az egyes témakörök végén a tanulók az egész téma tananyagát és fő követelményeit átfogó témazáró dolgozatot írnak.
- Egy tanítási napon csak egy témazáró iratható, indokolt esetben kettő. A naplóban a témazáró jegyeket pirossal jelöljük.

A tanulók szóbeli kifejezőképességének fejlesztése érdekében a nevelők többször ellenőrzik a követelmények elsajátítását szóbeli felelet formájában. Ennek érdekében egy-egy tantárgy esetében egy témakörön belül – a témazáró dolgozaton kívül – csak egyszer kerülhet sor írásbeli számonkérésre, de minden tanulónak legalább egyszer kell felelnie szóban:

- az ének-zene, a rajz, az informatika, a technika tantárgyból félévente, valamilyen gyakorlati tevékenységgel összekapcsolva,
- a többi tantárgy esetében pedig egy-egy témakörön belül.

(A testnevelés követelményeinek elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén ellenőrizzük.)

Az anyanyelvű és kétnyelvű nemzetiségi nyelvoktatás esetén az európai hatfokú skálán a mesterfokú nyelvhasználói szint elérése (C1) a köznevelésben alapfeladat. Az alaptantervi

követelmények az általános iskola végére minden diák számára legalább a B1 vagy B2 szint elérését tűzik ki célul. A 9–12. évfolyamra az európai középszint (B2) vagy a mesterfokú nyelvhasználói szint (C1) elérése a cél.

Nemzetiségi nyelv	6. évfolyam	8. évfolyam
Hagyományos és bővített nyelvoktató forma	A1	A2
Anyanyelvű és kétnyelvű forma	A2	B1

Az európai küszöbszint: B1 (önálló nyelvhasználó)

Ezen a szinten a diák megérti a fontosabb információkat a világos, standard szövegekben, amelyek ismert témáról szólnak és gyakori helyzetekhez kapcsolódnak a munka, az iskola, a szabadidő, a nemzetiség helyzete terén. Elboldogul a legtöbb olyan helyzetben, amely a nyelvterületre történő utazás során adódik. Egyszerű, összefüggő szöveget tud alkotni ismert vagy az érdeklődési körébe tartozó témában. Le tudja írni az élményeit, a különböző eseményeket, álmokat, a reményeit és ambícióit, továbbá röviden meg tudja indokolni a különböző álláspontokat és terveket.

Beszédértés

A köznyelvi beszédet főbb vonalaiban megérti, ha az rendszeresen előforduló, számára ismert témáról szól. Megérti a legfontosabb információkat olyan rádió- és tévéműsorokban, melyek aktuális eseményekről, illetve az érdeklődési köréhez vagy tanulmányaihoz kapcsolódó témákról, a nemzetiségről szólnak, és melyekben viszonylag lassan és világosan beszélnek.

Beszédkézség

Részt tud venni a nyelvterületen utazás közben felmerülő helyzetekben, valamint ismerős, mindennapi témákról adódó beszélgetésekben felkészülés nélkül. Egyszerű, összefüggő fordulatokkal el tudja mondani élményeit, céljait. Röviden meg tudja indokolni és magyarázni a véleményét, el tudja mondani egy történetet, és véleményét meg tudja fogalmazni.

Olvasásértés

Megérti olyan nyelvileg összetettebb szövegek lényegét, illetve a bennük lévő információt, melyek hétköznapi témákkal kapcsolatosak, gyakori témákkal foglalkoznak. Képes a szövegeket feldolgozni (tanórán tanári segítséggel, illetve házi olvasmányként). Megérti az eseményekről, érzelmekről, véleményekről szóló írásokat. Képes néhány irodalmi alkotás (vers, novella, elbeszélés, regény) értelmezésére az adott népcsoport kultúrájából. A nemzetiségi népcsoport nyelvén olvassa a hazai és az anyanemzet irodalmát, annak fontosabb témáit be tudja mutatni.

Írás

Meg tud fogalmazni egyszerű, rövid, összefüggő szöveget ismert, hétköznapi témákban. Képes az adott nyelv alapvető nyelvi és nyelvhelyességi törvényszerűségeinek alkalmazására. Össze tudja hasonlítani a magyar nyelvet és a nemzetiségi nyelvet. Be tud számolni élményeiről, véleményéről. Az adott nép kultúrájáról szóló alkotásokon keresztül be tudja mutatni az adott nép szellemiségét. Tudásszintjének megfelelően képes egyszerűbb szövegek fordítására.

Az európai középszint: B2 (önálló nyelvhasználó)

Ezen a szinten a diák megérti az összetett konkrét vagy elvont témájú szövegek gondolatmenetét, beleértve a szakterületének megfelelő szakmai beszélgetéseket, a nemzetiségpolitikai aktuális témákat is. Folyamatos és természetes interakciót tud kezdeményezni és fenntartani anyanyelvű és nemzetiségi autentikus beszélővel, mely egyik félnek sem megterhelő. Képes világos és részletes szöveget alkotni széles témakörben, véleményét képes aktuális témákról kifejtetni a lehetséges előnyök és hátrányok részletezésével.

Beszédértés

Megérti a hosszabb előadást, képes követni az összetett érvelést. Megérti a rádió és tévé aktuális eseményekről szóló hírműsorait, valamint a köznyelvet használó játékfilmek többségét. Követni tudja az autentikus nemzetiségi vagy anyanemzetből származó beszélő gondolatmenetét.

Beszédkésztség

Folyékonyan és természetesen tud beszélgetést folytatni nemzetiségi és anyanemzetből származó beszélőkkel mindennapi témákról felkészülés nélkül. Részletesen ki tudja fejteni, meg tudja indokolni, magyarázni és védeni a véleményét, el tud mondani egy történetet, be tud számolni aktuális nemzetiségpolitikai eseményekről.

Olvasásértés

Megérti a jelenkor problémáival kapcsolatos szövegek (cikkek, beszámolók, narratívák) lényegét, illetve a bennük lévő információt, érvelést. Megérti az eseményekről, érzelmekről, véleményekről szóló irodalmi prózai szövegeket.

Írás

Képes világosan fogalmazni részletes, összefüggő szöveget a jelenkor problémáival és érdeklődésével kapcsolatos témákban. Vissza tudja adni írásban is egy-egy a nemzetiség nyelvén írt irodalmi alkotás lényegét. Be tud számolni élményeiről, képes kifejteni véleményét, érvelni egy álláspont mellett és ellen. Fordítási feladatok megoldásokra képes mindennapi és aktuális témákban.

11. A tanulók tanulmányi munkájának, magatartásának és szorgalmának ellenőrzése és értékelése

A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez; emellett azonban figyelembe veszik azt is, hogy a tanulói teljesítmény hogyan változott – fejlődött-e vagy hanyatlott – az előző értékeléshez képest.

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében a következők szerint történik: (2010. szeptember 1-től)

- A második-nyolcadik évfolyamon a tanulók teljesítményét, előmenetelét év közben minden tantárgyból érdemjegyekkel minősítjük.
- Az első évfolyamon minden tantárgy esetében csak szöveges értékelést alkalmazunk.
- Második évfolyamon félévkor szöveges értékelést alkalmazunk.
- A szöveges minősítés a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet:

- KIVÁLÓAN TELJESÍTETT
- JÓL TELJESÍTETT
- MEGFELELŐEN TELJESÍTETT
- FELZÁRKOZTATÁSRA SZORUL

- A második évfolyamon év végén, valamint az harmadik-nyolcadik évfolyamon félévkor és év végén a tanulók teljesítményét, előmenetelét osztályzattal minősítjük.

Az első évfolyamon félévkor és év végén, valamint a második évfolyamon félévkor a tanulók munkáját az egyes tantárgyakhoz készült értékelő lapok segítségével szövegesen értékeljük.

A félévi és év végi szöveges értékelés a naplóban és a tájékoztató füzetekben aláhúzással történik az előre megadott szempontok közül, tanév végén a bizonyítvány pótlapján kapják meg a tanulók. A kitöltött pótlap a bizonyítvány része. A pótlapot a bizonyítvány borítólapjának tárolójában kell elhelyezni. A pótlap kiállítását a kiállító köteles a bizonyítvány pótlap jegyzékében igazolni. Az első évfolyamról kiállított bizonyítványok „Záradék” rovatába kell bejegyezni a tanuló tovább haladását segítő nevelőtestületi döntéseket, a tankötelezettség teljesítésével kapcsolatos megjegyzéseket.

A 2-8. évfolyamon a félévi és az adott félév során szerzett érdemjegyek és a tanuló év közbeni tanulmányi munkája alapján kell meghatározni az év végi osztályzatot.

Az egyes tantárgyak érdemjegyei és osztályzatai a következők:

jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1).

A tanulók munkájának, előmenetelének folyamatos értékelése érdekében minden tantárgyból egy-egy témakörön belül minden tanulónak legalább két érdemjegyet kell szereznie. Ha a témakör tanítása hosszabb időt vesz igénybe, minden tanuló munkáját havonta legalább egy érdemjeggyel kell értékelni.

A tanuló által szerzett érdemjegyekről a szülőt az adott tantárgyat tanító nevelő értesíti az ellenőrző könyvön keresztül. Az ellenőrző könyv bejegyzéseit az osztályfőnök kéthavonta ellenőrzi, és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek beírását pótolja.

A tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak, tesztjeinek értékelésekor az elért teljesítmény

(pontszám) érdemjegyekre történő átváltását a következő arányok alapján végzik el a szaktárgyat tanító nevelők:

Teljesítmény	Érdemjegy
0-33 %	elégtelen (1)
34-50 %	elégséges (2)
51-75 %	közepes (3)
76-90 %	jó (4)
91-100 %	jeles (5)

A tanterv által előírt törzsanyagra vonatkozó követelmény alapján osztályzattal minősítjük a tantárgyakat 2. osztály végétől, illetve a felső tagozaton.

jeles /5/: ha a tantervi követelményeknek a tanuló kifogástalanul eleget tesz. Ismeri, érti és tudja a tananyagot, képes azt alkalmazni. Pontosan, szabatosan fogalmaz, lényegre törően definiál, önállóan, szabadon ad elő.

jó /4/: ha a tantervi követelményeknek megbízhatóan csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget. Apró bizonytalanságai vannak, kisebb előadási hibákat vét, definíciói bemagoltak.

közepes /3/: ha a tantervi követelményeknek pontatlanul, néhány hibával tesz eleget, többször szorul nevelői segítségre. Ismeretei felszínesek. Kevésbé tud önállóan dolgozni. Rövid mondatokkal fogalmazza meg gondolatait.

elégséges /2/: ha a tantervi követelményeknek nagy hiányosságokkal tesz csak eleget, de a továbbhaladáshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik. Egyszavas válaszokat ad. Fogalmakat nem ért. Gyakorlatban képtelen önálló feladatvégzésre.

elégtelen /1/: ha a tantervi követelményeknek nevelői útbaigazítással sem képes eleget tenni. A minimumot sem teljesíti.

A második évfolyamon az év végi bizonyítványban, illetve az ötödik-nyolcadik évfolyamon a félévi értesítőben és az év végi bizonyítványban a helyi tantervben meghatározott tantárgyak kerülnek értékelésre osztályzat formájában.

Érdemjegy adható a tanuló által nyújtott minden teljesítményre:

- írásbeli dolgozat
- szóbeli felelet
- házi feladat
- gyűjtőmunka
- órai munka
- versenyeken való szereplés
- vizsga

Az új tanulásszervezési eljárások során (projekt, témahét) az értékelés formái: szóbeli értékelés, díjazás, kiállítás. Rendje: folyamatos a teljes programot kíséri. Elemi: diák önmagát, diák a diákot a csoportban, pedagógus a diákot. Korlátai: nemcsak a végső teljesítményt értékeljük, hanem az egyéni fejlődés mértékéről is szól. Súlya: a projektben való tanulói részvétel pozitívan befolyásolja a tantestület által kialakított tanév végi értékelést.

12. Sajátos nevelési igényű, tanulási nehézséggel küzdő tanulók

Feladatunk a szegregációmentes együttnevelési környezet kialakítása, a hátrányos helyzetű gyerekek, tanulók és a sajátos nevelési igényű gyerekek, tanulók iskolákban való integrálását elősegítő programok intézményi alkalmazása, az elsajátítottak intézményi adaptációjának megvalósítása. A tervezéseknél figyelembe vesszük azt, hogy minden tanuló egyenlő részvételét biztosítani tudjuk, különösen a témahét és a projekt megvalósítása során.

Pszichés fejlődészavarai – beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézség

- egyes tantárgyak, tantárgyrészek értékelése, minősítése alól mentesítést, a Szakvélemény javaslata alapján egyéb könnyítéseket kaphat
- a tanuló ellenőrzése, értékelése során fontos az egyénre szabottság, a tanuló adottságához igazodás

---

Mentesítés az értékelés és minősítés alól

A sajátos nevelési igényű tanulót, illetve a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulót - jogszabályban meghatározott munkamegosztás szerint a Szakértő Bizottság, vagy a Nevelési Tanácsadó szakértői véleménye alapján az igazgató határozatban mentesíti egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és a minősítés alól.

A tantárgy ismeretanyagát időben és tartalomban, egyéni fejlesztési terv alapján sajátítja el. A tanuló a tanítási órán részt vesz és a többi tanulóval együtt képességeihez mérten, differenciáltan dolgozik. Értékelésük során különösen fontos a rendszeresség, konkrétság, az egyéni adottságok figyelembe vétele, a méltányosság, a helyes önértékelés kialakítása, az egészséges munkakedv fenntartása. Cél a tanuló felzárkóztatása a tantárgyi minimum követelmény eléréséhez, a tanuló legoptimálisabb fejlődésének biztosítása.

Az érintett tanulók esetében további ajánlásokat kell figyelembe venni:

- hosszabb felkészülési idő biztosítása, időtényező növelése számonkéréskor
- írásbeli beszámoltatás helyett szóbeli vagy szóbeli beszámoltatás helyett írásbeli számonkérés előtérbe helyezése
- írásbeli feladatnál értelmezési segítség nyújtása
- az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközök használata

Teljes tantárgyi minősítés alóli mentesítése esetén, az értékelés a következők szerint történik:

- alsó és felső tagozaton egyaránt százalékos formában
- rendszeresen az osztálynaplóban és tájékoztató füzetben
- félévkor az osztálynapló, tájékoztatófüzet értékelőrésze kihúzásra kerül, év végén az osztálynapló, bizonyítvány, törzskönyv értékelőrésze kihúzásra kerül, a megjegyzés rovatba bekerül a mentesített tantárgy neve (záradék).

Részleges tantárgyi minősítés alóli mentesítés esetén az értékelés a következők szerint történik:

- alsó és felső tagozaton egyaránt százalékos formában a minősítés alól mentesített tantárgyrészben nyújtott teljesítményről, és osztályzatot kap a tantárgy többi részére
- rendszeresen az osztálynaplóban és tájékoztató füzetben
- félévkor és év végén a tanuló osztályzatot kap a minősíthető tantárgyrészre; év végén a bizonyítvány, törzskönyv megjegyzés rovatába bekerül az értékelés alól mentesített tantárgyrész neve (záradék)

13. Magatartás és szorgalom értékelése

A tanulók **magatartásának** értékelésénél és minősítésénél az első-nyolcadik évfolyamon a **példás (5), jó (4), változó (3), rossz (2)** érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

A tanulók magatartását az első évfolyamon a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök osztályzattal minősíti és ezt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzi.

A második-nyolcadik évfolyamon a tanuló magatartását az osztályfőnök minden hónap végén érdemjegyekkel értékeli.

A magatartás félévi és év végi osztályzatát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról.

A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

Iskolánkban a magatartás értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

a) **Példás (5)** az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- a tanórán és a tanórán kívül példamutatóan, rendesen viselkedik;
- kötelességtudó, feladatait teljesíti;
- önként vállal feladatokat és azokat teljesíti;
- tisztelettudó;
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik;
- az osztály és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz;
- óvja és védi az iskola felszerelését, a környezetet;
- nincs írásbeli figyelmeztetése, intője vagy megrovása;

b) **Jó (4)** az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja;
- tanórán vagy a tanórán kívüli foglalkozásokon rendszeresen viselkedik;
- feladatait a tőle elvárható módon teljesíti;
- feladatokat önként nem, vagy ritkán vállal, de a rábízottakat teljesíti;
- az osztály- vagy az iskolaközösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt;
- nincs írásbeli intője vagy megrovása.

c) **Változó (3)** az a tanuló, aki.

- az iskolai házirend előírásait nem minden esetben tartja be;
- a tanórán vagy tanórán kívül többször fegyelmezetlenül viselkedik;
- feladatait nem minden esetben teljesíti;
- előfordul, hogy társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva;
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik;
- igazolatlanul mulasztott;
- osztályfőnöki intője van.

d) **Rossz (2)** az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait sorozatosan megsérti;
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti;
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen;
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik;
- viselkedése romboló hatású, az iskolai nevelést, oktatást akadályozza;
- több alkalommal igazolatlanul mulaszt;
- több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki megrovása vagy ennél magasabb fokozatú büntetése.

A magatartás elbírálásakor az egyes érdemjegyek, illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

A tanulók **szorgalmának** értékelésénél és minősítésénél az első-nyolcadik évfolyamon a **példás (5), jó (4), változó (3), hanyag (2)** érdemjegyeket illetve osztályzatokat használjuk.

A tanulók szorgalmát az első évfolyamon a félév és a tanítási év végén az osztályfőnök osztályzattal minősíti, és azt az értesítőbe, illetve a bizonyítványba bejegyzzi.

A második-nyolcadik évfolyamon a tanuló szorgalmát az osztályfőnök az érdemjegyek és a nevelőtestület véleménye alapján állapítja meg. Vitás esetben az osztályban tanító nevelők többségi véleménye dönt az osztályzatról.

A félévi és az év végi osztályzatot az értesítőbe és a bizonyítványba be kell jegyezni.

Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

a) **Példás (5)** az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi;
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi;
- munkavégzése pontos, megbízható;
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz;
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

b) **Jó (4)** az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik;
- a tanórákon többnyire aktív;
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti;
- taneszközei tiszták, rendezettek.

c) **Változó (3)** az a tanuló, akinek:

- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől;
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti;
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik;
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja;
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

d) **Hanyag (2)** az a tanuló, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében;

-
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg;
  - tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen;
  - feladatait többnyire nem végzi el;
  - felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek;
  - a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül;
  - félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A szorgalom elbírálásakor az egyes érdemjegyek illetve osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

Azt a tanulót, aki képességeihez mérten

- példamutató magatartást tanúsít,
- vagy folyamatosan jó tanulmányi eredményt ér el,
- vagy az osztály, illetve az iskola érdekében közösségi munkát végez,
- vagy iskolai, illetve iskolán kívüli tanulmányi, sport, kulturális stb. versenyeken, vetélkedőkön vagy előadásokon, bemutatókon vesz részt,
- vagy bármely más módon hozzájárul az iskola jó hírnevének megőrzéséhez és növeléséhez az iskola **jutalomban** részesítheti.

Az iskolai jutalmazás formái

- a) Az iskolában tanév közben elismerésként a következő dicsérek adhatók:
  - szaktanári dicséret,
  - napközis nevelői dicséret,
  - osztályfőnöki dicséret,
  - igazgatói dicséret,
  - nevelőtestületi dicséret.
- b) Az egész évben példamutató magatartást tanúsító és kiemelkedő munkát végzett tanulók a tanév végén
  - szaktárgyi teljesítményért,
  - példamutató magatartásért,
  - kiemelkedő szorgalomért,
  - példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.

- c) Az egyes tanévek végén, a kitűnő eredményt elért tanulók oklevelet és könyvjutalmat, a jeles tanulók oklevelet kapnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt vehetnek át.
- d) Félévkor és év végén tantárgyi dicséret kaphat az a tanuló, aki a tanév során, az adott tantárgyból kiemelkedő tanulmányi munkát végez. Tantárgyi dicséret esetén a félévi értesítőbe „5 d” kerül bejegyzésre, év végén **jeles** osztályzat szerepel a bizonyítványban, és záradékoljuk a dicséretet.

Hagyományos jutalmazási formáink:

- ***Külföldi (romániai) táborozás***

Feltételek: megfelelő, fegyelmezett magatartás és törekvés a román nyelv minél magasabb szintű elsajátítására

- ***„Magdu Lucian” plakett***

Feltétel: 1-8. évfolyamon iskolánkban elért év végi kitűnő tanulmányi eredmény és példás magatartás. Odaitélés osztályzatok figyelembe vételével a tantestület döntése alapján.

- e) Az iskolai szintű versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók osztályfőnöki dicséretben részesülnek.
- f) Az iskolán kívüli versenyeken, vetélkedőkön, illetve előadásokon, bemutatókon eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek.
- g) A kiemelkedő eredménnyel végzett együttes munkát, az egységes helytállást tanúsító tanulói közösséget csoportos dicséretben és jutalomban lehet részesíteni.
- h) Projekt végtermékeinek előállítása, témahét produktumának prezentálása, kooperatív formában végzett kiemelkedő munka jutalmazása osztályfőnöki, szaktanári dicséret.

A dicséretet írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

14. A tanulókkal szembeni fegyelmező intézkedések

Azt a tanulót, aki

- tanulmányi kötelezettségeit folyamatosan nem teljesíti,
- vagy a házirend előírásait megszegi,

- vagy igazolatlanul mulaszt,
- vagy bármely módon árt az iskola jó hírnevének büntetésben lehet részesíteni.

Az iskolai büntetések formái:

- szaktanári figyelmeztetés;
- napközis nevelői figyelmeztetés;
- osztályfőnöki figyelmeztetés;
- osztályfőnöki intés;
- osztályfőnöki megrovás;
- igazgatói figyelmeztetés;
- igazgatói intés;
- igazgatói megrovás;
- tantestületi figyelmeztetés;
- tantestületi intés;
- tantestületi megrovás.

Az iskolai büntetések kiszabásánál a fokozatosság elve érvényesül, amelytől indokolt esetben – a vétség súlyára való tekintettel – el lehet térni.

A büntetést írásba kell foglalni, és azt a szülő tudomására kell hozni.

15. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

A vizsgaszabályzat hatálya, célja

Vizsgaszabályzatunk célja a tanulók tanulmányok alatt tett vizsgái lebonyolítási rendjének szabályozása (osztályozó vizsga, javítóvizsga, pótló vizsga), melynek követelményeit, részeit (írásbeli, szóbeli, gyakorlati) és az értékelés rendjét a nevelőtestület a pedagógiai program alapján határozza meg és a helyben szokásos módon nyilvánosságra hozza. A tanulmányok alatti vizsgák lebonyolításakor figyelemmel kell lenni a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012.

(VIII.31.) EMMI rendelet rendelkezéseit.

A tanulmányok alatti vizsgák célja azon tanulók osztályzatainak megállapítása, akiknek félévi vagy év végi osztályzatait, évközi teljesítményük és érdemjegyeik alapján a jogszabályok és az intézmény pedagógiai programja szerint nem lehetett meghatározni.

A szabályosan megtartott tanulmányok alatti vizsga nem ismételtető.

A vizsgaszabályzat hatálya

Jelen vizsgaszabályzat az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgákra, azaz

- osztályozó vizsgákra
- javító vizsgákra
- és pótló vizsgákra vonatkozik.

Kiterjed továbbá az intézmény nevelőtestületének tagjaira és a vizsgabizottság megbízott tagjaira.

Minden vizsga írásbeli és/vagy szóbeli, és/vagy gyakorlati vizsgarészből állhat az iskola Pedagógiai Programja alapján.

Az intézmény által szervezett tanulmányok alatti vizsgák

Valamennyi vizsgaszervezéssel kapcsolatos feladatot a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI - Rendelet 64-72. §-i határozzák meg.

- Az írásbeli vizsga időtartama – a szakvélemény alapján ettől eltérést lehetővé tevő esetek kivételével – tantárgyanként és évfolyamonként maximum 60 perc.
- Egy napon legfeljebb három vizsgát lehet tenni.
- A szóbeli vizsgát az iskola szakos tanáraiból az intézményvezető által kijelölt vizsgabizottság előtt kell megtartani.
- A vizsgabizottság kérdező tanára lehetőleg az a tanár, aki a tanulót előzőleg tanította. Az elnöki teendőket az intézményvezető vagy a megbízottja látja el.
- A vizsgákon, az elnökön és a kérdező tanáron kívül még egy vizsgabizottsági tagnak jelen kell lennie. A háromtagú vizsgabizottság legalább két tagjának jogosultnak kell lennie az adott tantárgy tanítására.
- A tanulónak a szóbeli vizsgán kapott kérdés kidolgozására legalább 30 percet kell biztosítani. A szóbeli feleletek maximális időtartama 15 perc.
- A vizsgáról jegyzőkönyv készül az elnök és a tagok aláírásával, melyet az iskola irattárában a jogszabályban meghatározott ideig kell őrizni. A jegyzőkönyv vezetéséért és hitelességéért a vizsgabizottság elnöke felel. A jegyzőkönyv melléklete a vizsgázó írásbeli dolgozata és feladatlapja, valamint a diák szóbeli felkészülés alatti jegyzetei. Az írásbeli feladatlapot és jegyzetelés (vázlatkészítés) céljára kapott papírlapot az iskola bélyegzőjével kell ellátni.

-
- A tanuló és a szülő kérésre, egyeztetett időpontban a vizsgálónök jelenlétében a vizsgadokumentumokba betekinhet, írásos megjegyzést fűzhet az értékeléshez, melyet jegyzőkönyvbe kell venni.
  - Az írásbeli dolgozatot a szaktanár piros tollal javítja, a hibák megjelölésével értékeli és aláírásával látja el.
  - A vizsga eredményét az osztálynaplóba, a törzslapba és a bizonyítványba a jogszabályban meghatározott záradékokkal be kell vezetni.
  - Az vizsgaeredmény kihirdetésének legkésőbb a vizsgát, több vizsga esetén a legutóbb teljesített vizsgát követő második munkanapon meg kell történnie.

Osztályozó vizsga

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és a tanév végi osztályzat megállapításához, ha

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól (pl. egyéni munkarend szerint tanuló)
- a megengedettnél többet mulasztott, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.
- Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát az adott tanítási évben kell megszervezni.
- Osztályozó vizsga a tanév során bármikor szervezhető. A vizsgaidőszak kijelölésére a vizsgát megelőző három hónapon belül kerül sor, amiről az érintettek írásbeli tájékoztatást kapnak. A félévi osztályozó vizsgák ideje január, az év végi osztályozó vizsgák esetében június hónap.
- Az osztályozó vizsga tantárgyi követelményei azonosak az adott évfolyam adott tantárgyának az intézmény pedagógiai programjában és helyi tanterveiben található követelményrendszerével.
- A készségtantárgyak vizsgakötelezettsége alól az intézmény vezetője adhat felmentést.

Pótló vizsga

A vizsgázó pótló vizsgát tehet az intézményvezető által meghatározott vizsganapon, ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázónak fel nem róható ok minden olyan, a vizsgán való részvételt gátló esemény, körülmény, amelynek bekövetkezése nem

vezethető vissza a vizsgázó szándékos vagy gondatlan magatartására. Az igazgató engedélyezheti, hogy a vizsgázó a pótló vizsgát az adott vizsganapon tegye le, ha ennek feltételei megteremthetők. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

Javítóvizsga

Javítóvizsgát tehet a vizsgázó, ha

- a tanév végén - legfeljebb három tantárgyból - elégtelen osztályzatot kapott,
- az osztályozó vizsgáról, számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A vizsgázó javítóvizsgát az intézményvezető által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet.

Tantárgy	Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati
	Alsó tagozat		
Magyar nyelv	írásbeli	szóbeli	-
Magyar irodalom	írásbeli	szóbeli	-
Román nyelv	írásbeli	szóbeli	-
Román irodalom	írásbeli	szóbeli	-
Román népismeret	-	szóbeli	-
Angol nyelv	írásbeli	szóbeli	-
Matematika	írásbeli	szóbeli	-
Etika/ Hit - és erkölcsstan	-	szóbeli	-
Környezetismeret	írásbeli	szóbeli	-
Digitális kultúra	-	szóbeli	gyakorlati
Ének-zene	-	szóbeli	gyakorlati
Vizuális kultúra	-	-	gyakorlati
Technika és tervezés	-	-	gyakorlati
Testnevelés és sport/Tánc	-	-	gyakorlati
Felső tagozat			
Magyar nyelv	írásbeli	szóbeli	-
Magyar irodalom	írásbeli	szóbeli	-
Román nyelv	írásbeli	szóbeli	-
Román irodalom	írásbeli	szóbeli	-
Román népismeret	írásbeli	szóbeli	-
Angol nyelv	írásbeli	szóbeli	-
Matematika	írásbeli	szóbeli	-
Etika/ Hit - és erkölcsstan	írásbeli	szóbeli	-

Történelem	írásbeli	szóbeli	-
Állampolgári ismeretek	írásbeli	szóbeli	-
Természettudomány	írásbeli	szóbeli	-
Fizika	írásbeli	szóbeli	-
Kémia	írásbeli	szóbeli	-
Biológia	írásbeli	szóbeli	-
Földrajz	írásbeli	szóbeli	-
Hon- és népismeret	írásbeli	szóbeli	-
Dráma és színház	-	-	gyakorlati
Informatika	-	szóbeli	gyakorlati
Ének-zene	-	szóbeli	gyakorlati
Vizuális kultúra	-	-	gyakorlati
Technika és tervezés	-	-	gyakorlati
Testnevelés és sport	-	-	gyakorlati

16. Az otthoni (napközis, tanulószobai) felkészüléshez előírt házi feladatok meghatározása

Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatban az alábbi szabályok érvényesülnek:

- a házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (képesség- és készségfejlesztés), valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása;
- az első-negyedik évfolyamon a tanulók hétfővégre (szombatra, vasárnapra), a szokásos (egyik óráról a másikra esedékes) feladatokon túl, nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot;
- az ötödik-nyolcadik évfolyamon a tanulók a szokásos (egyik óráról a másikra esedékes) feladatokon túl nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot;
- a tanulók eredményes felkészülésének érdekében egy tanítási napon belül egy-egy osztállyal legfeljebb kettő témazáró, illetve félévi vagy év végi felmérő dolgozatot lehet íratni.

17. A tanulók fizikai állapotának mérése

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 80§ (9) bekezdése szerint az iskola az oktatásért felelős miniszternek a tanév rendjéről szóló rendeletében meghatározott mérési időszakban, tanévenként megszervezi -az 1-4 évfolyamon tanulók kivételével- a tanulók fizikai

állapotának és edzettségének mérését, vizsgálatát, ahol testnevelési tantárgy tanítása folyik. Intézményünkben a fizikai fittség méréséhez és rögzítéséhez a NETFIT (Nemzeti Egységes Tanulói Fittségi Teszt) fittségmérési rendszert használjuk. A tesztméréseket a testnevelő tanárok végzik, és a tanév végéig rögzítik a NETFIT elektronikus felületen.

A NETFIT a 21. század követelményeihez igazodó, diagnosztikus és oktatási célú pedagógiai értékelő és visszajelentő eszköz.

A NETFIT fittségmérési rendszer négy különböző fittségi profilt különböztet meg, amelyekhez különböző fittségi tesztek tartoznak.

Testösszetételi és tápláltsági profil

- Testtömeg mérése-testtömeg-index (BMI)
- Testmagasság mérés
- Testzsírszázalék-mérése-testzsírszázalék

Aerob fittségi (állóképességi) profil

Állóképességi ingafutás teszt (20 méter vagy 15 méter) - aerob kapacitás

Vázizomzat fittségi profil

- Ütemezett hasizom teszt- hasizomzat ereje és erő-állóképessége
- Törzsemelés teszt-törzsfeszítő izmok ereje és nyújthatósága
- Ütemezett fekvőtámasz teszt-felsőtest izomereje
- Kézi szorítóerő mérése- kéz maximális szorító ereje
- Helyből távolugrás teszt- alsó végtag robbanékony ereje

Hajlékonysági profil

Hajlékonysági teszt - térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípő ízületi mozgásterjedelme.

A NETFIT méréshez használt eszközcsoomag

- Hanganyag az ingafutás, hasprés és fekvőtámasz gyakorlatokhoz
- Tesztek lebonyolításához szükséges eszközök: mérleg, testmagasságmérő, hajlékonyságmérő eszköz, kézi szorító-mérő, mérőcsík, 20 m-es szalag, bioimpedancia-analizátor

A NETFIT mérés során alkalmazott alapelvek

- Fizikai és érzelmi szempontból egyaránt biztonságos környezet megteremtése
- Felhasználása diagnosztikus célú.
- A mérés előtt fontos a tanulók felkészítése a teszthelyzetre.
- Fontos szem előtt tartani, hogy a mérési teszteredményeket genetikai és környezeti tényezők befolyásolják, amelyre a diákoknak nincs ráhatása.

Mindennapos testnevelés megszervezése (NAT által meghatározott feladat szervezési elve)

A mindennapos testnevelés bevezetése a törvényi előírásnak megfelelően felmenő rendszerben került bevezetésre a 2012-2013-as tanévtől.

Diákjaink számára a pedagógiai programunk heti öt testnevelési órát tartalmaz, amelyből 1-4. évfolyamon heti három órát testnevelésre, heti két órát táncra fordítunk.

18. Etika/ Hit- és erkölcsstan (NAT által meghatározott feladat szervezési elve)

Iskolai beiratkozás alkalmával a szülő nyilatkozik, hogy gyermeke számára etika vagy hit- és erkölcsstant választ.

Az iskolában a területileg illetékes, bejegyzett egyházak – az iskola nevelő és oktató tevékenységétől függetlenül – hit- és vallásoktatást szervezhetnek. Az egyház kérése alapján az iskola helyiséget biztosít a hittanórák megtartásához.

19. Lázár Ervin Program

A nemzeti identitás erősítését célzó programokról szóló 1042/2019. (II. 18.) Korm. határozat értelmében iskolánk pedagógusai vallják, hogy az ezeréves magyar kultúra a jelen állampolgárainak és a jövő nemzedékeinek művelődése, önkifejezése és nemzeti identitása, valamint Magyarország kulturális fennmaradása érdekében fundamentális jelentőségű érték.

A Kormány fenti határozata alapján a Lázár Ervin Program szociális helyzettől és lakóhelytől függetlenül minden, az 1–8. évfolyamon tanuló általános iskolai diák részére tanévenként egyszeri alkalommal ingyenesen biztosítja a színházi, tánc- és cirkuszi előadások, komolyzenei hangversenyek, illetve az őshonos állatok bemutatóhelyei látogatásának élményét.

A 1042/2019. (II. 18.) Korm. határozatnak megfelelően intézményünk tanulói részt vesznek a Lázár Ervin Programban.

ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAM

I. BEVEZETŐ

A román óvoda 1958-tól...

Évszázadok óta élnek román nemzetiségű lakosok településünkön, akik igazi közösséget alkotnak. A társadalomban és a gazdaságban végbement változások új körülményeket alakítottak ki családok életében. Egyre több nő, házi asszony kapcsolódott be termelőmunkába, így szükségessé vált az óvodai nevelés megszervezése. A román anyanyelvet beszélő családok kezdeményezésére létrehozták 1958-ban az első román nemzetiségi óvodát, ahol Monojoviczné volt az óvó néni és Szelezsán Adriana volt a gyermekek daduskája. A Hunyadi u. 25. sz. alatti parasztházban indult meg az óvodai nevelőmunka. Az épület 2 évig adott helyet az óvodásoknak, 1960 őszétől átköltözött a Hunyadi 40. sz. alá, a Román Ortodox Egyháza parókia épületébe, mely 45 évig adott otthont óvodánkunknak. 2005-ben azonban életveszélyesnek nyilvánították, ezért átmenetileg 2005. szeptember 1-től 2007. augusztus 31-ig a Puskin utcai magyar óvoda épületében került elhelyezésre. 2007. szeptember 1-én költözött jelenlegi helyére a Fő u. 121. sz. alá, az Európai Unió előírásainak megfelelően átalakított épületbe, amely a felújítás előtt román iskolaként működött. Óvodánk épülete korszerű és modern, felszereltsége biztosítja a gyermekek és dolgozók igényes elhelyezését és munkakörülményeit. Az épület teljes bútorzata és eszközkészlete modern és korszerű, a mai kor igényeit elégíti ki.

A gyermeklétszám folyamatosan emelkedett, csoportunk elérte a 30 főt, és további igények jelentkeztek. A szomszéd településekről is érkeztek gyerekek. Nagy örömünkre a 2012/13-as tanévtől óvodánk már 2 csoporttal működik. Négy óvónő foglalkozik a gyerekekkel, munkakörükhöz megfelelő képesítéssel rendelkeznek. Az óvodapedagógusok munkáját 2 dajka segíti.

Battonya többnemzetiségű település. A város létszáma megközelítőleg 5500 fő, amely vegyes etnikumú. A magyarok mellett szerbek, románok és cigányok lakják. A nemzetiségeire büszke

---

településen már több mint kétszáz éve működnek román illetve szerb nemzetiségi nyelvet és kultúrát ápoló oktatási intézmények. A mi esetünkben a modern, nagy alapterületű, új óvoda átadása nagy jelentőséggel bír, a román állampolgárságú (migráns, közelmúltban betelepülő) lakosság igényeinek kielégítése miatt is, mert a magyarul nem beszélő gyermekek számára elengedhetetlen az anyanyelvükön történő nevelés biztosítása.

- Két vegyes életkorú óvodai csoportunk az Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban valósítja meg sajátos célkitűzéseit és feladatait. Óvodánk célja a román nyelv ápolása, megőrzése, tanulása, mely összhangban van a szülők igényeivel. Óvodásaink megszakítás nélkül folytathatják általános iskolánkban a román nyelv tanulását, nyelvtudásuk fejlesztését.
- Feladatunk szerteágazó, egymásra épülő és egymással összefüggő, komplex módon érvényesülő tevékenységek szervezése, melyek átszövik az óvodai nevelés teljes rendszerét. Az óvodai nevelés rendszerében megvalósuló feladatok biztosítják az óvodai nevelés céljának kiteljesedését.

A rendszer elemei a következők:

- a.) A nevelés alapvető keretei: a gondozás, az egészséges életmódra nevelés, a közösségi nevelés és az egyéni bánásmód érvényesülése.
- b.) Az egyes kereteken belül a gyerekek tevékenységei: a játék, a munka, a tevékenységekben megvalósuló tanulás. Közülük elsődleges és alapvető a játék, mely áthatja a gyerek egyéb tevékenységeit is. E tevékenységi formák az óvodai nevelés eszközei.

Az óvodai nevelésben alapelv:

- a.) a gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi,
- c.) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek harmonikus személyiségfejlődését, a gyermek egyéni képességeinek kibontakoztatását.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről.

Óvodánk helyiségei barátságosak, a dekoráció saját kezünk munkája. Aulánkat gyermekmunkák díszítik. Az óvoda környezete tükrözi a románok kultúráját, életmódját, szokásait, hagyományait és tárgyi emlékeit.

Az óvodai élet minden szegmensét áthatja a román és a magyar nyelv egyenrangú használata.

A gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett törekszünk a minél teljesebb román nyelvű kommunikációra. Rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel biztosítjuk az utánzásokon alapuló nyelvtanulást. A román kultúrkincsből (irodalom, zene, népi játékok) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezzük meg a nyelvelsajátítást.

A gyerekekkel nemzetiségi – román nyelvi – nevelésre jogosító diplomával rendelkező óvónők foglalkoznak, így biztosítani tudjuk az egész napos anyanyelvi légkört.

Az óvodai alapprogramunkban foglaltak szellemében minden gyermek személyiségformálásának alapja a játék, melyet szeretetteljes, türelmes légkörben gyakorolhat szabadon.

II. AZ ÓVODAI NEVELÉS ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI

Az óvodai nevelés alapelvei:

- Óvodai nevelésünk során alaptézis, hogy a gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.
- A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.
- Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszük;
- Óvodai nevelésünk során a gyermeki személyiséget, elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;

- az óvodai nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk, melyet óvodapedagógusainknak tiszteletben kell tartania. A módszereket az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak és a gyermekek fejlettségének megfelelően alkalmazzuk.
- Valljuk, hogy az óvodában a nevelőmunka kulcs-szereplője az óvodapedagógus. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus modellt, mintát jelent a gyermekek számára; személyisége az elfogadó és segítő, támogató attitűdön alapszik.
- Valljuk továbbá, hogy az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
- Óvodánkban, mely román nemzetiségi nevelést valósít meg dolgozóinknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi, etnikai óvodai nevelés célkitűzéseit.
- Értékeléssel kapcsolatos alapelvek:
  - a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tudatosan megválasztani az értékelési eszközöket,
  - konkrét cselekvésre, teljesítményre ösztönző, világos visszajelzések adása a gyermekek felé,
  - személyre szabott, folyamatos, pozitív visszajelzésekre törekvés, a gyermekek fejlődését előtérbe helyezve,

Az óvodánk az alapelvek érvényesülése érdekében gondoskodik:

- gyermeki szükséglet kielégítéséről,
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról;
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékra; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítéséről;

-
- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről;
  - a gyermek harmonikus személyiségfejlesztéséről, kompetenciái megalapozásáról;
  - a **differentiált tanulásszervezésről, tevékenykedtetésről**, melynek jellemzője:
    - Olyan szervezési megoldások előnyben részesítése, amelyek előmozdítják a gyermekek érdeklődését.
    - Olyan megoldások alkalmazása, amely fenntartja a gyermekek aktivitását.
    - A nevelési folyamat megszervezése segítse elő a gyermekek előzetes ismereteinek, tudásának feltárását, és erre való folyamatos egyéni fejlesztést.
    - A nevelési folyamatban, tevékenységek szervezése során együttműködő (kooperatív) tanulás technikáit, formáit alkalmazza a pedagógus.
    - A gyermekek tevékenységeinek, önállóságának, kezdeményezésének, problémamegoldásainak, alkotóképességének előtérbe állítása.
    - A gyermek életkorához, egyéni képességeihez optimálisan alkalmazkodó differenciálás a tevékenységek megválasztásában, azok megoldásában, a óvodapedagógusi segítségével, az értékelésben.
  - problémahelyzetek teremtéséről, megbeszéléséről;
  - a tapasztalat, élményszerzés lehetőségéről, az így szerzett ismeretek alkalmazására, gyakorlására is szolgáló lehetőség megteremtéséről;
  - támogatni kell román nemzetiségi óvodánkba járó gyermekek esetében az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
  - a gyermeknek és/vagy gyermekcsoportnak megfelelő **módszerek** alkalmazásáról:
    - együttműködést, motiválást segítő módszerek: kooperatív technika, projekt, csoportos foglalkozás, játék, dramatizálás, tánc stb.),
    - digitális eszközök funkcionális használata,
    - konfliktus megelőzési módszerek, például a közös szabályalakítás, az értékelési szempontok tudatosítása, a pozitív példák megerősítése, a következetesség,
    - közösségfejlesztő módszerek megjelenése a foglalkozásokon:

- problémák közös megbeszélése, megoldása,
- kezdeményező beszélgetések,
- közösségfejlesztő játékok,
- csoportos tevékenységek, játékok
- közös értékelések,
- szociális tanulást elősegítő módszerek, technikák: utánzásra, modellkövetésre, belsővé válásra (interiorizálásra), azonosulásra közvetlenül és közvetetten ható technikák, együttműködésre lehetőséget adó módszerek, eljárások (kooperatív technika, hagyományos csoportmunka, páros munka, projekt módszer),
- digitális eszközöket (CD-lejátszó, projektor, interaktív tábla, fényképezőgép, számítógép)
- **gyermekek motiválására, aktivizálására** alkalmas eljárások:
  - figyelem, érdeklődés, kíváncsiság felkeltése,
  - stressztől mentes, oldott légkör biztosítása,
  - problémafelvető konkrét célok megfogalmazása.
  - differenciálás
- **a foglalkozás esetében a tanítás-tanulás folyamatának a témának megfelelő foglalkozás felépítés.** Lehetséges logikai rend új ismeret esetén: kíváncsiság felkeltése, előzetes ismeretek feltárása, tapasztalatok, élmények, információk gyűjtése a témához, látottak, tapasztalatok megbeszélése, fogalom-szabályalkotás, alkalmazás, kipróbálás, tevékenytetés, értékelés,
- **tanulásszervezési eljárások** az óvodában:
  - direkt szervezés: magyarázat, szemléltetés, kérdve kifejtés, mesélés, bábozás stb.)
  - tapasztalati tanulás: kísérlet, játék, kirándulás, helyszíni megfigyelés, mérés, stb.)
  - interaktív tanulásszervezés (kooperatív technika, dramatizálás, játék, tánc stb.)
  - indirekt szervezés (problémafelvetés, beszélgetés stb.)
  - önálló tevékenység (rajzolás, mintázás, munka stb.)

Óvodaképünk:

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció. Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Pedagógusképünk:

Óvodánkban dolgozó pedagógus:

- Felméri a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi állapotát. Hatékony gyermek-megismerési technikákat alkalmaz.
- Felhasználja a mérési és értékelési eredményeket saját pedagógiai gyakorlatában. Tervez, megvalósít, értékkel, korrigál. Tudatosan alkalmazott nevelési módszereinek eredményessége kapcsán felülvizsgálja módszere (pedagógiai gyakorlata) alkalmasságát, szükség esetén új módszert (pedagógiai intézkedést, nevelési gyakorlatot) vezet meg, változtat.
- A gyermek fejlettségének megfelelően differenciáltan fejleszti a gyermekek személyiségét.
- A foglalkozások szervezése során épít a gyermekek előzetes tudására. A tervekben megjelenik az „*Előzetes tudás*” fejezet. A foglalkozás tartása során erre kitér, kérdez, beszélget és ennek eredményéről meggyőződve lép tovább.
- Az óvodában alkalmazható digitális eszközöket (CD-lejátszó, projektor, interaktív tábla, fényképezőgép, számítógép) célszerűen használja.
- Használja a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket. Lehetővé teszi a helyes viselkedési normák, a mintaként szolgáló cselekvések, a kommunikáció, együttműködés megismerését.
- Figyelembe veszi a gyermekek aktuális fizikai, érzelmi állapotát, és szükség esetén igyekszik változtatni előzetes tanítási tervein.

-
- Épít a gyermekek szükségleteire, céljaira, igyekszik felkelteni és fenntartani érdeklődésüket.
  - Felismeri a gyermekek tanulási problémáit, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget kínál számukra.
  - Kihhasználja a tevékenységekben rejlő lehetőségeket a megismerő funkciók és önálló felfedezés gyakorlására.
  - Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalom teli légkört alakít ki, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.
  - Az elmélyült tevékenységekhez nyugodt légkört és környezetet teremt, például a csoportszoba elrendezésével. A párhuzamosan végezhető tevékenységekhez biztosítja a megfelelő eszközöket és a szabad választás lehetőségét.
  - A gyermekekben igyekszik felkelteni és fenntartani az önálló tapasztalatszerzés, megismerés igényét, a próbálkozás örömét. Ennek érdekében indokolt esetben használja az IKT - eszközöket is.
  - Az önálló tapasztalatszerzéshez - a játékhoz és egyéb tevékenységekhez - az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő eszközöket biztosít.
  - A gyermekeket személyiségüknek sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan elsősorban a játékokon keresztül tárja fel.
  - A gyermekek személyiségét nem statikusan, hanem önmagukhoz viszonyított fejlődésében szemléli.
  - A gyermekek teljes személyiségének fejlesztésére, autonómiájának kibontakoztatására törekszik.
  - Felismeri a gyermek személyiségfejlődési nehézségeit, és képes számukra segítséget nyújtani vagy eset-legesen a megfelelő szakembertől segítséget kérni.
  - Reálisan és szakszerűen elemzi és értékeli saját gyakorlatában az egyéni bánásmód megvalósítását.
  - Csoportos foglalkozás esetén is figyel az egyéni szükségletekre és a gyermekek egyéni igényeinek megfelelő stratégiák alkalmazására.
  - A foglalkozáson elhangzó értékelései, esetleges feladatok értékelése egyénileg, egyéni fejlettséget veszi figyelembe.
  - A napi tevékenységekben, játékban időt, lehetőséget biztosít a beszélgetésekre, kezdeményezően példát mutat az interaktív kommunikáció, tevékenység/projekt

(foglalkozás). Az egymásra figyelmet, a másik fél mondanivalójának meghallgatását gyakoroltatja a gyermekekkel.

- A csoportjában felmerülő konfliktusokat, azok okait felismeri, értelmezi és hatékonyan kezeli. Konfliktushelyzetben a gyermekeket a konfliktusok kompromisszumos megoldására ösztönzi.
- Munkája során érthetően és a pedagógiai céljainak megfelelően kommunikál.
- A gyerekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket alakít ki.
- Tudatosan ösztönzi a gyermekek egyéni és egymás közötti kommunikációját.
- A kapcsolattartás formái és az együttműködés során használja az infokommunikációs eszközöket és a különböző online csatornákat.
- Kommunikációját minden partnerrel a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemzi.
- A gyermekek érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködik a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel.
- A szakmai munkaközösség munkájában kezdeményezően és aktívan részt vállal. Együttműködik pedagógustársaival különböző pedagógiai eljárások (pl. játék-munkadélután, témanap, ünnepség, kirándulás) megvalósításában.
- A megbeszéléseken, a vitákban, az értekezleteken rendszeresen kifejti szakmai álláspontját, a vitákban képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.
- Tisztában van szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és képes alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz.
- Élő szakmai kapcsolatrendszert alakít ki az intézményen kívül is.
- Munkájában alkalmaz új módszereket, tudományos eredményeket.
- Részt vesz intézményi innovációban, pályázatokban, kutatásban.

Az óvodai nevelés céljai:

Fő célunk a 3 – 7 éves gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztése a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki, és szociális készségek és képességek kialakítása. Óvodánk célja az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása, a román nyelv ápolása, megőrzése, tanulása, kommunikációs készségek és képességek kialakítása: a gyerekek tudjanak a felnőttekkel, társaikkal kapcsolatot teremteni, kommunikálni, bátran használják a román és magyar nyelvet, valamint az elsajátított kommunikációs technikákat.

Célunk továbbá:

- a gyermekek egészséges életvitelének kialakítása, testi fejlődésének elősegítése: tudják alkalmazni a megismert egészséges életmódhoz tartozó szokásokat, ismerjék a betegség megelőzés módjait, szeressék a mozgásos tevékenységeket.
- a gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása
- a gyermekek szocializációjának elősegítése, társadalmi életbe való beilleszkedésük megalapozása.

Az iskolára történő felkészítést az óvoda végzi. Arra törekszünk, hogy óvodásainkat alkalmassá tegyük az iskolai életre. Ehhez nyújt segítséget a diszlexia-prevenció foglalkozás a nagycsoportos gyermekek számára.

Az óvoda egyrészt folytatja a család nevelőmunkáját, másrészt új módon kiegészíti azt. Vegyes életkorú két csoportos óvodánk nyitott a szülők felé.

Az óvoda a családdal együtt elért eredményeivel megalapozza az iskolai életet, így a gyermekek képessé válnak arra, hogy ott a növekvő követelményeknek eleget tegyenek. A hátrányos helyzetű gyermekek problémáit még az iskolába lépés előtt rendezni kell, s ezek megszüntetésével szükséges felkészíteni őket az iskolai életre. Minden gyermek érezze, hogy közösségben élni jó, érezze a felnőttek szeretetét.

A román óvodai nevelés a családdal (szülőkkel, nagyszülőkkel) együttműködve eredményesebben alapozhatja meg a gyermekek nyelvi, kulturális fejlesztését és főleg a hagyományápolást.

Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál az alábbiakból indultunk ki:

- a.) az óvodai nevelésnek az emberi személyiség teljes kibontakoztatására, az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia,
- b.) a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – különleges védelem illeti meg,
- c.) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak.

Nevelési feladataink az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítésére épülnek, többek között nagy hangsúlyt helyezünk az egészségnevelés kérdéskörére.

Ezen belül :

- az egészséges életmód alakítására,
- az érzelmi nevelés, szocializáció biztosítására,
- az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítására.

Az óvodai nevelés fő feladatai:

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása. Az óvodai nevelés feladata a gyermek testi fejlődésének elősegítése. Ezen belül:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességei fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos feladatok ellátása.
- környezet biztosítása; a környezetvédelmi-, megóvási szokások kialakítása megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátása.

Érzelmi, szociális, közösségi nevelés. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségben belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyereket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretettelgi légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy

- már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket;
- az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolat pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret önérvényesítő törekvéseinek;

- az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégítse természetes társas szükségleteit; nevelje a gyermeket a különbözőségek elfogadására. A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása. Az óvodai élet szervezése segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) fejlődését, szokás és normarendszerének kialakítását.
- A gyermek nyitottságára építve az óvoda segítse elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt.
- Ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködésével.

Értelmi, anyanyelvi nevelés.

Az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása:

- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, fokozására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

- Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.

1. Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása

Az egészségnevelés olyan tevékenységek összessége, amely az élet minőségét komplex módon kívánja javítani. Nemcsak arra tanít, mi hasznos és káros, hanem készségeket fejleszt ahhoz, hogy az ember az egészségét képes legyen megőrizni és védeni egész élete folyamán.

Nyilvánvaló, hogy az óvoda, mint nevelési intézmény, nagyban befolyásolja az óvodások életrajzának formálását, így hatással van az alapvető készségek és képességek kialakulására is. A felnövekvő nemzedéket már gyermekkorban hozzá kell szoktatni, hogy egészségesen éljen, elsajátítsa az alapvető higiéniai szokásokat, ismereteket; egészségesen táplálkozzon és megszokja a rendszeres testmozgást. Az egészség elsősorban ezeken a szokásokon keresztül válhat az ember mindennapjainak tartozékává.

Az egészségnevelés célja:

- Az egészséges életmód és szokások megalapozása, kialakítása, vagyis megtanítani a gyermekeket helyesen élni;
- A tudatos önművelődés és önfejlesztés megalapozása;
- Tudják és érezzék a gyermekek, hogy az egészség érték, melyet védeni és őrizni kell;
- Kikerülni, vagy leküzdeni a rájuk (a gyermekekre) leselkedő veszélyeket;

Alapjául az egészség három oldala szolgál: a testi, a lelki és a társadalmi egészség (a szociális biztonság állapota), amelyek csak együttesen, kölcsönösen kiegészítve egymást értelmezhetők.

A lelki egészség támogatása érdekében részt veszünk a „Boldog óvoda” programban, jelentkezzük a Jobb Veled a Világ Alapítvány által működtetett Boldogság Intézet pályázatára.

A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötleteket és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az óvodás korosztály számára.

Az egészséges életmód kialakításának óvodai feladatai

A gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása

Az óvoda helyiségei pedagógiai céljaink megvalósítását segítik elő. Az óvodai környezeti hatások befolyásolják a gyermekek személyiségének alakulását. Ezért, a lehetőségeinket figyelembe véve, igyekszünk olyan esztétikus, színharmóniát biztosító, gazdag tárgyi környezetet kialakítani, amely kedvezően befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának alakulását. A gyerekek csak ilyen környezetben érzik magukat jól.

Az öltözők berendezése és világítása a gyerekek kényelmes vetkőzését – öltözését szolgálja. Minden gyermek holmija számára külön megfelelő tároló helyet szükséges biztosítanunk, melyet a gyermekek jelével látunk el.

A csoportszobák több funkciót is ellátnak: a játék, a tevékenységek, az étkezés és az alvás helyül is szolgálnak.

A csoportszoba bútorai színben, formában, méretben változatosak, könnyen tisztán tarthatók, stabilak, ugyanakkor a gyerekek által is viszonylag könnyen mozgathatók, nem balesetveszélyesek. A különböző játéktevékenységekhez elkülönített kuckókat, mesesarkot alakítunk ki. A csoportban van egy olyan sarok, amelyet az évszaknak megfelelően alakítunk ki, ott helyezzük el a séták során gyűjtött „kincseinket”.

A csoportszobában megfelelő hőmérsékletet biztosítunk. (20-22⁰C), ebben a radiátorok termosztatikus szeleppel rendelkező radiátorok nagy segítségünkre vannak. Fontos a folyamatos szellőztetés, különös tekintettel az étkezések utáni, a lefekvés előtti alapos és a délutáni pihenés ideje alatti folyamatos szellőztetés. Mindezt az óvónő fali hőmérővel ellenőrzi. Mindkét csoport saját **mosdó**helyiséggel rendelkezik, amely minden igénynek megfelel. Kézmosáshoz folyékony szappan használatát tartjuk megfelelőnek. Kéztörléshez papírtörülőkendőt használunk. A fogmosó felszerelések szintén jellel ellátottak, így biztosítva

---

azt, hogy a gyermekek csak a sajátjukat használják. Megfelelő magasságban elhelyezett tükrök szolgálnak a ruházat és a haj rendbetételének ellenőrzésére, valamint a helyes fogmosási technika kialakítására.

Az óvoda udvara az egészséges életmódra nevelés egyik színtere. Kialakítása, felszerelése az óvodának sokféle tevékenységét szolgálja minden évszakban és a különböző napszakokban. Talajfelületét igyekszünk változatossá tenni, jelenleg füves, homokos és ütéscsillapító téglarészek váltják egymást. Megfelelő arányban biztosítjuk a napos és az árnyékos részeket. Mozgást fejlesztő eszközök (pl: különböző mászóakák, hinták, vár), homokozók és egyéb udvari, egyéni-társas játékszerek teremtik meg a lehetőségét a sokoldalú szabadon választott tevékenységeknek.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Kialakul bennük a tiszta, esztétikus környezet igénye.
- Ügyelnek környezetük rendjére, gondozottságára.
- Észreveszik, ha valami hiányzik vagy rendetlen, a rendetlenséget megszüntetik.
- Játékaikat, eszközeiket rendben tartják.

A gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése

Gondozás

A gondozási tevékenység a nevelés szerves részét képezi, azzal egységben kell, hogy megvalósuljon. Alapvető szükségleteket elégít ki, amelyek elősegítik a kisgyermek fejlődését.

A gondozási feladatok magas szintű, hatékony megoldását feltételnek tekintjük a gyermekek kedvező fejlődésének és általános egészségügyi állapotának fenntartása, illetve erősítése tekintetében.

A gondozás folyamatában nagyon lényegesek tartjuk a fokozatos szoktatást és gyakorlást, a szokáskialakításban pedig fontos szabály a következetesség. A különböző szokások (étkezés, önkiszolgálás, tisztálkodás, stb.) kialakulási folyamatában törekszünk arra, hogy a gyermekek sok elismerést, bizalmat kapjanak, jussanak sikerélményhez. Úgy gondoljuk, hogy az óvodáskor mintegy átmenetnek is tekinthető ezen a téren, hisz óvodáskorban tudatosulni, rögzülni, szokássá kell kialakulnia azoknak a tevékenységeknek, melyek majd iskoláskorban biztosítják, hogy pl: a testápolást önállóan végezzék el a gyermekek. A kiscsoportos gyermek

---

még sokszor szorul a felnőtt segítségére, majd fokozatosan önállóvá válik, és egyre jobban megérti a kialakítandó szokások értelmét.

A gyerekek életkori sajátosságait figyelembe véve az egészségügyi szokások kialakításában az óvodáskort alapozó jellegűnek tekintjük. Ez az időszak a legalkalmasabb a személyi higiénia alapkészségeinek begyakorlására, az egészségügyi szokások kialakítására.

Az egészséges életmód, az egészségügyi szokások kialakításában a gyermekek azonosulási, utánzási törekvésére építünk. A sikerélmény biztosítása, a szeretetteljes hangulat, a kellemes közérzet segíti az elfogadást, a beépülést. Fontosnak tarjuk a felnőtt példamutató magatartását, a megfelelő minta közvetítését, a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak megfelelő magyarázattal kísért bemutatást.

Az eredményes munkánk feltétele továbbá, hogy a dajkák is pontos ismeretekkel rendelkezzenek: a gyermekek egészséges testi- szellemi fejlődését milyen környezeti tényezők, milyen tevékenységfajták, miként befolyásolják. Az egészségügyi szokások pontos menetét megbeszéljük az azonos gyakoroltatás miatt.

Törekszünk a családi és óvodai gondozási szokások összehangolására.

A gondozás nemcsak a gyermekek egészséges fejlődését biztosítja, hanem magában rejti a megbetegedések megelőzését, a gyermekek egészségének védelmét is. Az egészség megőrzésére irányuló gondozás magában foglalja a személyi és környezeti higiéniát, az egészséges táplálkozást, kulturált étkezést, a szervezet edzését, a testnevelést és a betegségek, kisebb rendellenességek prevencióját, korrekcióját. (Az általános elvek mellett, természetesen, mindig figyelembe vesszük a gyermekek egyéni sajátosságait is!)

Napirend

Az életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítása az egészséges testi és szellemi fejlődés alapfeltétele, ezért a gondozás központi kérdésének tekintjük. A napi életritmus, a rendszeres, megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, így az egészséges testi és szellemi fejlődésnek is feltételei.

Az ember egészséges fejlődéséhez szükséges a napi beosztás, a napirend. Reagálunk ugyanis a természet változásaira (évszak, napszakok), és testünk is ritmusszerűen működik. A ritmus tehát hozzátartozik az ember életéhez, megkönnyíti azt, de megbomlása következményekkel járhat. A gyermek életében azért elengedhetetlen, mert hiánya neurózist és különféle

betegségeket okozhat. Neurózis ott keletkezik, ahol nincs rendszer, változás változást követ, ahol az emberre túl sok gond hárul, és ahol a szervezet nem tud pihenni. A napirend életbe való beépítése pedagógiai jelleget is ölt, bebiztosítja ugyanis az alapvető társadalmi, higiéniai és munkaszokásokat.

A napirend egészséges rendszert visz a gyerek életébe.

Óvodánkban arra törekszünk, hogy a napirend járuljon hozzá a gyerekek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételek megteremtéséhez. Biztosítsa a gyerekek gazdag, változatos tevékenységét, az aktív és passzív pihenés életkornak és egyéni szükségleteknek megfelelő váltakozását.

Fontosnak tartjuk, hogy a napirendben a legtöbb időt a gyerekek legfőbb tevékenysége, a játék kapja.

Igyekszünk úgy dolgozni, hogy minden gyerek esetében és minden tevékenységre vonatkozóan az egész nap során érvényesüljön a folyamatosság.

Küszöbölje ki az óvónő a felesleges, indokolatlan várakozási időt!

A napirend kialakításakor az egyes tevékenységi formákra szánt időtartamokat a nyitvatartási időnek megfelelően osztottuk el.

Nagy hangsúlyt helyezünk arra, hogy a napirend biztosítsa az egész óvoda nyugalalmát.

A napirend alkalmazkodjék az évszakhoz. Télen az ebéd idejét a déli napsütéses órák kihasználása kedvéért célszerűnek láttuk kicsit későbbre tenni.

Napirendünk lehetőséget ad arra, hogy előre be nem tervezett, de a gyerekek személyiségfejlesztését, ismeretkörük gazdagítását szolgáló események beiktathatók legyenek.

A napirend főbb kereteit mindig meg kell tartani a csoport nyugalma és fegyelme, a gyermekek biztonságérzete és tájékozódása, a szokások rögződése érdekében!

Arra törekszünk, hogy a gyerekek napirendje a családban lehetőség szerint az óvodáéval összhangban legyen, és egymást harmonikusan egészítse ki.

Táplálkozás

A napi háromszori étkezést központilag biztosítjuk. A központi étrendet kiegészítjük a gyerekek által hozott gyümölcsökkel, az ebből közösen elkészített gyümölcslevekkel,

---

vitaminsalátákkal. Az otthonról korán érkező gyermekek számára lehetőséget biztosítunk a hozott reggeli elfogyasztására.

Az étkezések azonos időpontban, 2,5-3 órás időközökre elosztva, kulturált körülmények között, derűs légkörben zajlanak. Az étkezések kötött keretek között folynak, de minden esetben tekintetbe vesszük a gyerekek egyéni tempóját, egyéni szükségleteit.

A helyes étkezési (pl: alapos rágás), illetve táplálkozási (pl: sok gyümölcs és zöldség) szokások kialakításra nagy hangsúlyt helyezünk!

Törekszünk arra, hogy a gyermekek csak akkor üljenek asztalhoz, amikor az étel már a rendelkezésükre áll, ezzel minimálisra csökkentve a fárasztó várakozási időt.

A gyermekeket ösztönözzük, de nem kényszerítjük az új ízek megismerésére, az étel elfogyasztására.

Folyadék egész nap a gyermekek rendelkezésére áll, így mindenki egyéni szükségleteinek megfelelő mennyiséget fogyaszthat, de emellett szükséges őket figyelmeztetni a rendszeres folyadékbevitelre. Télen gyümölcsleát biztosítunk a gyermeke részére.

Fontosnak tartjuk a kölcsönös információcserét a szülőkkel az egyes gyermekek étkezési szokásairól.

Testápolás

Környezetünk és testünk tisztasága nemcsak elégedettséget és jó érzést szül, hanem a betegségek elleni küzdelemben is szerepe van. Az alapvető tisztálkodási szokások kialakítását már a kisgyermekkorban el kell kezdenünk.

A test higiénájának alapjai a mosakodással kezdődnek. Játék, munka vagy egyéb tevékenységek folyamán a gyerekek keze gyakran piszkos lesz, ezért figyelmeztetni kell őket a rendszeres kézmosásra. A WC használata után és evés előtt is a rendszeres kézmosás segít a kórokozók ellen. Ezek a köröm alatt is megtelepednek, ezért fontos már most megismertetni a gyermekeket a körömkefe használatával.

E szempontból a legfőbb feladat az önálló kézmosás begyakorlása.

A fogápolás és a száj higiénére nevelés az óvodai egészségnevelés és egészségügyi szokások kialakításának fontos mozzanata.

A nagycsoportosoknál elkezdődik a fogak cseréje, ezért ápolásukra nagyon oda kell figyelni. A gyerekek fogkeféje legyen közepesen kemény, és a fogkrém tartalmazzon fluoridot.

A papír zsebkendő a gyerekek számára elérhető helyen legyen. A helyes orrfújás és zsebkendő használat kialakulását elő kell segítenünk.

A testápolás a gyerekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres, szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakulását szolgálja.

A személyi tisztaság alapkövetelménye, hogy a gyermekben szokássá, igénnyé alakuljon a tisztálkodás és a fésülködés, a testápolás tevékenysége.

Öltözködés

A gyermekek öltözéke legyen célszerű, álljon összhangban önállóságukkal és az óvodai élettel. Fontosnak tarjuk továbbá, hogy a gyermekek ruházata tiszta, ízléses, praktikus legyen és ezt önmaguk is igényeljék.

Az öltözködéskor a rétegeket hangsúlyozzuk, melyet az öltözködési szabályok közül a leglényegesebb. Így kerülhető el a meleg miatti túlzott izzadás, amit gyakran megfázás követ. Jelentőségét nap, mint nap éreztetjük a gyerekekkel, s ebben kérjük a szülők segítségét is.

A lábbeli legyen kényelmes, levegőzőn, és tartsa a bokát. Felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy a nem megfelelő lábbeli lúdtalpat okozhat.

Mozgás – Edzés

A gyermekek mozgásigényének kielégítését és fejlesztését a testnevelési foglalkozások és a szabadban végezhető különböző mozgásos tevékenységek (változatos udvari játékok, sokféle és sokirányú mozgásos szabályjátékok, népi dalos játékok, körjátékok) szolgálják, melyeket részben a gyerekek szabadon választanak, részben az óvónők kezdeményeznek, szerveznek.

Környezetünkben lehetőségeinkhez mérten sétákat, kirándulásokat szervezünk, melyek az élményhatásokon kívül a gyermekek mozgásigényének kielégítését, mozgásuk fejlesztését is szolgálják.

A sétákat gondosan meg kell tervezni, tekintettel a csoportban lévő gyermekek életkori és egyéni sajátosságaira.

A kirándulások helye legyen biztonságos.

A testi és lelki egészség eléréséhez a test rendszeres edzése is hozzájárul. A mozgás a gyermek egyik legtermészetesebb életmegnyilvánulása. A megfelelő, célszerű és tudatosan irányított, higiénikus környezetben megvalósuló mozgás pozitívan hat az anyagcserére és az idegrendszerre. Javítja a mozgási rendellenességeket, segíti a növekedést és a helyes testtartás elsajátítását.

A testmozgás iránti igény kialakítását már a gyerekkorban el kell kezdeni, hisz tudjuk, hogy a mozgásnak egészségmegőrző élettani és mentális hatása is van. A közös séták, kirándulások és sporttevékenységek segítenek kialakítani a gyerekekben az igényt a mozgásra, a szabad levegőn tartózkodásra, a fizikai aktivitásra. A szülők kötelessége is gyermekeket a rendszeres testmozgásra készíteni.

Az óvodáskorú gyermekek a mozgásigényüket a futásban és a játékban elégítik ki. Lehetőséget kell biztosítanunk óvodásainknak, hogy ügyességüket a játszótéri mászókákon és labdajátékok által is fejlesszék.

A gyerekek testedzése egészségük fenntartása, a megbetegedések megelőzése szempontjából fontos.

A szabad levegőn való rendszeres tartózkodás növeli az ellenálló képességet, ezért ez télen sem maradhat el. A túlságos lehűlés veszélyének elkerülése végett célszerű többször nem túl hosszán levegőzni, játszani (szánkózni, csúszkálni, hógolyózni).

Pihenés

A mindennapi mozgás után a gyerekeknek szükségük van hosszabb-rövidebb ideig tartó pihenésre.

A nyugodt pihenéshez biztosítjuk az optimális feltételeket (a külső és belső zavaró ingerek megszüntetése, szellőzés, csend, nyugalom, megfelelő nagyságú fektető, ágy, lehetőség szerint pizsama). Mesével csendesítjük le, nyugtatjuk meg a gyerekeket.

A különböző alvásigényeket figyelembe vesszük, nem erőltetjük az alvást, a gyerekek alvásigényében is érvényesül az egyéni sajátosság elve.

A folyamatos kelést lehetővé tesszük a gyermekek számára, ugyanakkor ügyelünk arra, hogy a korábban ébredők ne zavarják a még alvókat.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Tudnak önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodni, fogat mosni, fésülni, amikor azt szükségesnek érzik;
- Önállóan használják a mosdót;
- Köhögéskor, tüsszögéskor igénylik a zsebkendő használatát, helyesen fújják az orrukat;
- Esztétikusan megterítenek, vigyáznak az asztal rendjére, tisztaságára;
- Ismerik és alkalmazzák a kulturált étkezési szokásokat, az evőeszközöket helyesen használják;
- Önállóan öltöznek, vetkőznek, ruhájukat ki-be gombolják, cipőjüket bekötik, ruhaneműjükkel gondosan bánnak;

Egészségvédelem

A gyermekek számára az egészséges életmód elemi szabályainak ismerete és alkalmazása jelenti azt a minimális követelményt, amely egyben egészségük védelmét is jelenti. A gondozási feladatok magas szintű, hatékony elvégzésével pedig mi, az óvoda dolgozói járulunk hozzá a betegségek megelőzéséhez.

Ezen felül az alábbiak biztosításával kívánjuk segíteni a gyermekek egészségének védelmét:

- Negyedévente jön intézményünkbe a védőnő, akihez szükség esetén bizalommal fordulhatunk segítségért, tanácsért;
- Évente egy alkalommal az óvodáskorú gyermekek szűrővizsgálatára kerül sor, mely a nagycsoportos korúak hallásvizsgálatát is magában foglalja;
- Évente egy alkalommal ortopédiai szakorvosi vizsgálatra kerül sor, melynek eredményeképpen, szükség szerint, egészséges lábbelihez juthatnak a gyermekek;
- Kiemelten fontos kérdéskör a fogak ápolása. Mivel a fogszuvasodás hazánkban népbetegség, fontosnak tartjuk a helyes fogmosási technika elsajátíttatását a gyermekekkel. Mindig felülről lefelé, illetve enyhén körkörös mozgással a fogkefét, sohasem oldalirányban. A fogmosás optimális időtartama minimálisan két perc legyen.
- Az óvodában megbetegedett gyermeket azonnal elkülönítjük, a szülőt értesítjük. Megérkezéséig a gyermekről gondoskodunk, felnőtt felügyeletét biztosítjuk.
- A fertőzések elterjedését gyakori szellőztetéssel, az óvoda helységeinek alapos napi takarításával, heti „nagy” takarításával, illetve az évente két alkalommal történő teljes fertőtlenítéssel igyekszünk minimálisra csökkenteni.

- Nagy hangsúlyt helyezünk a baleset-megelőzésre is. Ennek fontos összetevőjének tekintjük a megfelelő méretű, biztonságos eszközök biztosítását, továbbá a figyelem és a megfelelő veszélyérzet kialakítását a gyermekekben.
- Betegségről, vagy hosszabb hiányzás esetén csak friss orvosi igazolással jöhetnek vissza a gyermekek a közösségbe.

2. Az érzelmi nevelés és a szocializáció (lelki és társadalmi egészség) biztosításának óvodai feladatai

Az óvodás korú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége, személyiségén belül az érzelmek dominálnak. Az interperszonális kapcsolatok jellemzője is az érzelmi alap, amelyek kölcsönös érzelmekből keletkeznek, és az embereket közelebb hozzák egymáshoz, vagy eltávolítják egymástól.

Célunk:

- a gyermekeket óvodánkban érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül a beszoktatástól az óvodáskor végéig;
- a gyermekek környezettel szoros kapcsolatban történő személyiségformálása, melyben kapcsolatokat teremtenek másokkal, közelebb kerülnek egymáshoz, és amelynek következtében alakul énképük;
- a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján;
- szociális képességek kialakítása, az érzelmek és a barátság fogalmának és az irántuk való igénynek a kialakítása;

Célkitűzéseink megvalósulása érdekében szükségesnek tartjuk a következőket:

Már a beszoktatásnál törekszünk arra, hogy a gyermekeket kedvező hatások érijék. Éppen ezért tartjuk nagyon fontosnak, hogy a szülővel való kapcsolatfelvétel már a beszoktatás előtt megtörténjen. Úgy gondoljuk, hogy nagyon sok előzetes konkrét ismeret szükséges ahhoz, hogy az óvónő fokozatosan elnyerje a gyermek bizalmát, átvehesse és biztosíthassa a szülő távollétében a felnőtt-kapcsolat biztonságát a gyermekben. Olyan családias légkört teremtünk az óvoda dolgozóival, amelyben a gyermekek érzelmileg kötődnek egymáshoz és a felnőttekhez. Arra törekszünk, hogy ez a légkör hasson ösztönzőleg kapcsolatteremtésükre,

---

cselekvésükre, játékuira. Igény szerint lehetőséget adunk arra, hogy a szülők és a gyermek együtt ismerkedjen az óvodával. Betekinthetnek az óvoda szokásrendjébe, belső életébe, ezzel könnyebbé szeretnénk tenni a gyermek számára az új környezet elfogadását. A gyermekek magukkal hozhatják kedves tárgyaikat, játékaikat, mely az otthonról hozott biztonság egy darabkáját jelentik számukra.

A beszoktatás idején is természetesnek tartjuk az egyéni eltérésekhez, igényekhez való igazodást, mely megjelenik a gyermekekkel való bánásmódban. Az érzékeny, félnék gyermekek esetében az óvónő sok türelemmel, gyengédséggel, nyugalmat sugárzó magatartással igyekezik a gyermekek lelki egyensúlyát biztosító kedélyállapot megteremtésére olyan program specifikus elemek beiktatásával, mint például az ölbeli játékok, halk zene, meghitt mese. Olyan gyermekeknél azonban, akiket az érdeklődésből fakadó aktivitás és az intellektuális érzelmek motiváló hatása jellemez a tiltó és korlátozó nevelői attitűd helyett az ésszerű szabályok, szokások kialakítására, betartására helyezzük a hangsúlyt. A passzív, visszahúzódó gyerekeket fokozott odafigyeléssel és bátorítással segítjük az előrelépésben, és sikerélményekhez juttatjuk.

A beszoktatás napjaiban a csoportok mindkét óvónője együtt foglalkozik a gyermekekkel.

A csoport „rég” tagjait érzelmileg előkészítjük az új gyermekek fogadására.

A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása; az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességének formálása, erősítése

A „szocializálódás” fogalma az egyénnek a környezetével való kontaktus teremtését, a közösségbe való beilleszkedését, valamint annak normái, szabályai és magatartásformái elfogadását jelenti.

A család alapozza meg és indítja el gyerekeket a szocializáció útján, a családi védettségből kilépve kitágul a szociális tér, egyre nő a személyiségére hatást gyakorló személyek száma.

Az óvodapedagógus feladata és felelőssége a gyerekekkel megismertetni, elfogadtatni azokat az elvárásokat, amelyek eltérnek az otthoniaktól, de teljesítésük elengedhetetlen a közösségi élet és tevékenység szempontjából. Az óvodában bevezetett szokások és szabályok előfeltételei annak, hogy a gyermekek be tudjanak illeszkedni a közösségbe.

Arra törekszünk, hogy a gyereket az óvodába lépéstől kezdve pozitív érzelmi hatások ériék, mert csak ennek eredményeképpen látjuk biztosítottak a pozitív felnőtt-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatok kialakulását. A gyerekek társas kapcsolatainak alakulását mindig nyomon

---

követjük, adott esetben erősítjük a baráti kötődéseket, máskor társakhoz segítjük a magányosokat. Bevonjuk a gyerekeket a csoportélet hagyományainak, a szabályainak kialakításába, a gyermekek tevékenységéhez mindenkor szabadságot biztosítunk, a határok pontos megjelölésével. Követelményeinket röviden, érthetően, pozitívan fogalmazzuk meg, a javításhoz mindig lehetőséget adunk.

A kapcsolatok erősítése érdekében minden gyermek számára biztosítjuk a személyes perceket, ahol lehetőség nyílik a saját érzések elmondására, mások érzésének meghallgatására, elfogadására.

A szocializáció szempontjából különös jelentősége van a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlásának. A közös együttlétek, a közösen végzett munka öröme olyan erkölcsi tulajdonságokat erősít, mint az együttérzés, segítőkészség, lelkiismeretesség, őszinteség, igazmondás, önzetlenség, figyelmesség. Fejleszti akaratukat, ezen belül önállóságukat, önfegyelmüket, kitartásukat, feladattudatukat, szabálytudatukat.

Minimálisra igyekszünk csökkenteni a nemkívánatos magatartás módokat, figyeljük és elemezzük azokat a tüneteket, amelyek a gyerekek társas kapcsolatainak zavarát jelzik, és megkeressük az egyén viselkedésének rendezési lehetőségeit.

A szocializációs folyamatban a pedagógus feladatának tekintjük:

- a viselkedéskultúra megalapozását;
- a kultúrához kötődés erősítését, az értékek megbecsülésére nevelést;
- a társas élet szabályaihoz való alkalmazkodás és az önérvényesítés erősítését;
- adjon lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégítse társas szükségleteit, gyakorolhassa a másság elfogadását.
- a közös szabályalkotásra, a szabályok betartására és esetleges módosítására ösztönzést;
- az alapvető udvariassági szokások, magatartásmódok fejlesztését;
- a megkezdett tevékenység befejezésére való ösztönzést;
- birtokló gondoskodás helyett ésszerű korlátok közötti szabadság biztosítását;
- a példaadást, a pozitív értékek megmutatását, mindig a pozitívumból kiinduló, majd az esetleg szükséges korrigálásra rámutató értékelést;

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pl: pszichológus vagy logopédus stb.) közreműködésével.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- ragaszkodnak óvodájukhoz, társaikhoz, a felnőttekhez; ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra;
- a gyermekeknek igényévé válik a helyes viselkedés és cselekvés szokásainak, szabályainak betartása;
- egymást figyelmeztetik a szabályok megszegése esetén;
- a felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival;
- a közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben;
- törekszenek a konfliktus helyzetek önálló megoldására;
- a csoportba látogató vendégeket szeretettel fogadják;
- a tevékenységeket türelmesen, a megbeszéltek alapján végzik, be is fejezik;
- képesek nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatják a felnőttek, gyermekek közléseit;
- értékelik saját és társaik tetteit, megpróbálnak megfelelni az eléjük tárt pozitív magatartási formáknak;
- érvényesítik kezdeményező készségüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket;
- igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat;
- szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre;

3.Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvoda a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységeket, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhet a természeti és társadalmi környezetéről.

A román és a magyar nyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – helyes mintaadással – az óvodai nevelői tevékenységünk egészében kiemelt jelentőségű. Különösen a beszédkezdő fenntartására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, s a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítunk.

Az értelmi nevelés terén további feladataink:

- egyrészt, a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése,
- másrészt, az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.

III. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített - nem kötelező - feljegyzések, dokumentumok is szolgálják:

1. óvodai nevelés éves terve
2. tematikus terv
3. napi terv
4. foglalkozási terv
5. óvodai napló

Az óvodai nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi nevelési program alapján történhet és a gyermek neveléséhez szükséges a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg.

Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

Az óvodapedagógus tevékenységének és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazott munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A román óvodai nevelés szerves része az egységes nevelési-oktatási rendszernek, amely az óvodai nevelés alapprogramjával összhangban valósítja meg sajátos célkitűzéseit és feladatait. Az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően biztosítjuk a román nyelvnek és kultúrájának megismerését, törekszünk a kulturális hagyományok átörökítésére.

Az óvodai nemzetiségi nevelés fő feladatai

- Megismertetni és megszerettetni a gyermekekkel a román nyelvet,
- felkészíteni az óvodáskorú gyermeket a román nyelv tanulására,
- ápolni a román életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat.

Mindezt természetesen a gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni képességeinek figyelembe vételével.

A nemzetiségi óvodai élet megszervezése

A nemzetiségi óvodapedagógus:

- biztosítja a megfelelő feltételeket a különböző időtartamú tevékenységformákhoz,

- a kialakult nyelvi szituációk függvényében rugalmasan alakítja csoportjának heti és napirendjét,
- a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett törekszik a minél teljesebb egynyelvű kommunikációra,
- a nyelvi nevelés módszereit saját egyéniségéhez, nevelési stílusához igazítja, figyelemmel a gyermekek nyelvismeretére és életkori sajátosságaira,
  - rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel teremti meg az utánzásos nyelvtanulást,
  - a román kultúrkincsből (irodalom, zene, népi játékok) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezi meg a nyelv elsajátítást.

A nemzetiségi óvodai élet megszervezésének elvei

Az óvodapedagógus nevelőmunkáját a román óvodai nevelés cél- és feladatrendszerének figyelembevételével végzi. Ismeri a románok hagyományait, szokásait és fontos feladatának tekinti a kultúrkincs továbbörökítését.

A román kisebbséghez tartozó gyermekeket nevelő óvodában olyan román nyelvet beszélő óvodapedagógus állandó jelenlétére van szükség, aki nyelvi váltás nélkül képes a kommunikációra és biztosítja a foglalkozások egynyelvű vezetését. A gyermekeket elfogadó és modellnyújtó magatartása mintát jelent a gyermekek számára, mind a román, mind a magyar nyelv vonatkozásában. A nyelvi nevelést egyrészt a nyelvi környezet mesterséges megteremtésével az adott nyelven tartott foglalkozások, illetve kezdeményezések vagy játéksituációk teremtésével valósítja meg.

Különböző tevékenységformák mellett a munkajellegű tevékenységek is segítik a román nyelvi nevelés hatékony megvalósítását, a gyermekek nyelvhez fűződő pozitív értelmi viszonyának kialakulását és differenciált nyelvi fejlődését. A különféle tevékenységformák változatos alkalmazása biztosítja a gyermekek számára a sokoldalú tapasztalatszerzést, a világ élményszerű megismerését, beszédkészségük fejlesztését. A mindennapi élet során adódó beszédhelyzetek kihasználásával segíti a produktív beszéd fejlődését. A román programmal dolgozó óvodánk környezete a kisebbség kultúráját, a kisebbség életmódját, szokásait, hagyományait és tárgyi emlékeit tükrözi.

Óvodánkban a tájékoztató feliratokat, ismertetőket román nyelven is elhelyezzük.

IV. ÓVODÁNK KAPCSOLATAI

Az óvoda és a család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg.

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek testi, lelki személyiségfejlődését. Együttműködésünk alapelve a folyamatos, rendszeres személyes kontaktus, amely elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében.

Az óvoda és az iskola

Az óvoda az általános iskolával közös programokat, tapasztalatcseréket szervez, ezzel is biztosítva a román nevelés folyamatosságát.

Az óvodából az iskolába történő zavartalan átmenet megkívánja az óvoda és az iskola nevelőmunkájának összehangolását és együttműködését.

Az óvoda és az iskola együttműködésében érvényesüljön a kölcsönös bizalom, egymás munkájának ismerete és megbecsülése. Ez biztosítja az átmenet folyamatosságát a gyermekek számára.

Az óvónő adjon tájékoztatást a gyerekek fejlődéséről, egyéni fejlődési üteméről, az egyéni bánásmód alkalmazásának tapasztalatairól és az esetleges várható alkalmazkodási nehézségekről a nevelési év elején és végén elkészített egyéni felmérések, a tematikus tervek végén elvégzett mérési-értékelési eredmények alapján.

Az óvoda elősegítheti a gyerekek zavartalan iskolai beilleszkedését, illetve csökkentheti az átmeneti nehézségeket, de nem vállalhatja egyedül a felelősséget a gyerekek iskolai magatartásáért és előmeneteléért.

Óvodánk egyéb kapcsolatai

Magyarországi Románok Országos Önkormányzata

Intézményünk fenntartójával napi kapcsolatban vagyunk, rendezvényeinken rendszeresen részt vesznek.

Román Nemzetiségi Önkormányzat Battonya

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett kisebbségi önkormányzatokkal, kisebbségi szervezetekkel. Óvodánk szoros kapcsolatot ápol a battonyai Román Nemzetiségi Önkormányzattal. Minden rendezvényünkre elhívjuk az önkormányzat tagjait, és mi is részt veszünk az általuk szervezett Román bálon, a Román kulturális napon és egyéb rendezvényeken, ahol gyermekeink rendszerint, műsorral is szerepelnek.

Családsegítő Központ

Tevékenységük kiterjed a preventív és a speciális gyermekvédelem körére. Látóterük középpontjában a család áll.

Gyermekjóléti Szolgálat

A településen élő gyermekek helyzetét folyamatosan figyelő, elemző, észlelő intézményként működik.

Vizsgálja az adott területen élő gyermekek:

- életkörülményeit és szociális helyzetét,
- a gyermekjóléti és egyéb szociális ellátások iránti szükségletet,
- a gyermekvédelmi és egyéb hatósági beavatkozást igénylők helyzetét

Biztos Kezdet Gyerekház Battonya

A gyerekház esélyt ad arra, hogy a legnagyobb szegénységben élő gyermekek is a lehető legkorábbi életkorban megkapják azt a támogatást, ami segíti képességeik, készségeik

kibontakozását. Bár a gyermekház elsődleges célja a gyermekek fejlesztése és támogatása, a Gyerekház kiemelt feladatának tekinti a szülők támogatását a gyermeknevelés és a munkavállalás terén.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt és az óvodai élet során a gyermek fejlődését szolgálják (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények).

A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

V. A NEVELÉS TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyerek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyerek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtvé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és *élményszerzési lehetőségeket* biztosítson a különböző játékformákhoz, a mozgásos játékokhoz, a gyakorló játékokhoz, a szerepjátékokhoz, az építő, konstruáló játékokhoz, barkácsoláshoz, a szabályjátékokhoz, a dramatikus játékokhoz és a bábozáshoz.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. *Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.*

A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában is meg kell mutatkoznia.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlétszámot, helyet, időt, eszközöket és élményt biztosítson a különböző játékformákhoz, mint például a mozgásos játékokhoz, a szerepjátékokhoz, az építő, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz, a dramatizáláshoz és a bábozáshoz. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában is meg kell mutatkoznia.

A játék közben a gyerek derűs, felszabadult, a játék örömforrás számára: maga a cselekvés, a manipuláció, az elképzelés szerez örömet. Motivációja nem a célban, hanem a tevékenységben van, tehát önmagáért való. A játékot a feszültség csökkenése kíséri, és áthatja a gyerekek minden tevékenységét. Az óvodáskor végéig a játék marad a gyerek legfőbb tevékenysége, és a munka a tanulás és megőrzi játékos jellegét.

A játék fejleszti a gyerekek mozgását. A változatos mozgás ügyesebbé teszi a gyereket. Növeli önállóságát, kitartását, hozzáértését.

A gyerekek a játék útján ismerkednek a világgal, a tárgyakkal, a tárgyak tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel, ezzel hatással van a gyerekek értelmi képességeinek fejlődésére.

A játéknak a kreatív személyiség fejlesztésében értékes mozzanatai, - pl. a szerepjáték, bábozás, dramatizálás – lehetőséget adnak a szociális kreativitás fejlődésére (magatartásmódok, szerepek fölcserélése stb.).

Fejlesztő hatását fokozzák a játékot kísérő pozitív érzelmek. A játék derűjén, vidámságán, örömein átszűrve minden hatás fölerősödik, és az új vonások pozitív érzelmektől kísérve épülnek be a gyerekek személyiségébe.

A játékot kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek. Fokozódik a gyerekek beszédkedve. A beszédkedv ösztönzi a nyelvi kommunikációs készség fejlődését. A gyerekek játék közben föltesztelt kérdései és a továbbkérdezésre bátorító óvónői válaszok ösztönzik a beszédet, a gondolkodást.

A játékban válnak közelivé és elfogadhatóvá a viselkedési szabályok. Lehetőség nyílik a szabályok megértésére, a helyes magatartás gyakorlására.

A személyiségfejlődésben különösen jelentős, hogy legváltozatosabban a játékban nyilvánulnak meg és fejlődnek a gyerekek közti társas kapcsolatok. A közös játék olyan bonyolult kölcsönös kapcsolatokra, együttműködésre készíteti a gyerekeket, amilyenre a játékon kívül még nem képesek. A közös játékban alakulnak a játékgyománnyok, amelyek a „mi tudat” létrejöttét erősítik. Így a játék a közösségi élet fejlesztésének alapvető eszköze.

A játékirányítás általános elvei

A játékirányítás alapvető sajátossága, hogy közvetett.

Az óvónő élje bele magát a gyerekek által elképzelt, megteremtett játékhelyzetbe.

Az óvónő biztosítsa, hogy a gyerekek saját elgondolásaikat valósíthassák meg a játékban, hogy fantáziájuk, hangulataik, érzelmeik szabadon megnyilvánulhassanak.

A közbelépés csak akkor szükséges, ha gyerekek egymást zavarják, és ha a játékszerek használata testi épségüket veszélyezteti.

Az óvónő maga is szívesen vegyen részt egy-egy játékban, ismerje a gyerekek érdeklődési körét, tapasztalatait és élményeit. Tudjon és szeressen játszani.

Sose hagyja felügyelet nélkül a gyerekeket. Teremtse meg a játék lehetőségeit a teremben és az udvaron is. Értse el, hogy a gyerekek szívesen tartózkodjanak a szabadban. Az óvodai nevelés folyamatában az óvónő úgy tekintse a játékot, mint a nevelési célok elérésének legfőbb eszközét. Ezért teremtse meg mindazokat a feltételeket, amelyek a játék fejlődéséhez szükségesek.

A feltételek megteremtése

- megfelelő légkör
- megfelelő hely a játékokhoz
- a játékidő
- játékeszközök

Játékfajták és fejlődésük, irányításuk ajánlott módszerei

Gyakorló játék

A gyakorló játék irányításában biztosítsa az óvónő a mozgásteret és mindazokat a játékszereket, eszközöket, anyagokat, amelyek alkalmasak a gyerekek mozgásigényének és manipulációs vágyának kielégítésére. A megfelelő eszközök, anyagok, a csoportszobában és a szabadban is állandóan álljanak a gyerekek rendelkezésére. A kicsik számára legyenek öltöztető, húzható,

---

rakosgató játékszerek, természetes anyagok. Legyenek olyan eszközök, amelyeket tologathatnak, amelyekbe rakodhatnak, maguk is beülhetnek, amelyekkel szállíthatnak.

3-4 éves korban a hangok, a szótagok, szavak, esetleg rövid mondatok és dallamok, a halandzsa játékos szabály szerinti ismétlés útján válnak játékká. A játék szempontjából nem a szöveg, hanem annak ritmusa és a sokszor hozzákapcsolódó mozgás a lényeges. Ez szerez örömet.

5-6-7 éves korban is engedni kell a gyakorló játékot.

Gyakran előfordul, hogy a gyerek belefeledkezik a műveletek, mozdulatok ismételtetésébe. Amikor azonban az aktivitása csökken, az óvónő ösztönözze szóval, esetleg eszközökkel a korábbi, abbahagyott játék folytatására.

A szerepjáték

A szerepjáték nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta. A gyerekek szerepjátéka tapasztalataikat, ismereteiket, elképzeléseiket és az ezekhez fűződő érzelmeiket tükrözi.

A gyerek játékában különösen a hozzá érzelmileg közel álló felnőtteket és társakat utánozza. Kedvező csoportlégkörben, megértő, elfogadó, szeretetteljes óvónői magatartás esetén az azonosulás intenzívebb. Törekedjen az óvónő arra, hogy minden gyerek szerepjátéka egyéni képességeinek legfejlettebb szintjén bontakozhasson ki.

3-4 éves korban a gyerekek elsajátítják és már betartják a játékszerekkel és az együttjátszással kapcsolatos elemi szabályokat. Képesek olyan szerepjátékok kezdeményezésére és eljátszására, amelyek egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat tartalmaznak. Tartósan kialakul a kisebb-nagyobb csoportokban való együttjátszás igénye. A játékszerekkel és eszközökkel végzett cselekvés, a szereplők magatartása megfelel a szerep által megkívánt tevékenységeknek és emberi kapcsolatoknak.

5-6-7 éves korban megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját. Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz. A játszócsoportok tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.

Dramatizálás, bábozás

Az óvónő adjon lehetőséget a gyerekeknek arra, hogy mese, vers elmondása után saját elgondolásaik alapján játsszák el a lerövidített mesét, történeteket. A dramatizáláshoz gondoskodják különféle eszközökről, jelmezokről, a különböző szerepeket jelző kellékekről.

A bábjátékban a gyerekek közvetlenül nyilvánulnak meg, játéktevékenységük a környezethez való viszonyukat, az átélt cselekvés vagy történet általuk fölfogott tartalmát tükrözi. A gyerek a bábót azért is érzi közel magához, mert az még nála is kisebb, cselekvéseit, sorsát ő irányítja.

3-4 éves korban elsősorban a bábu mozgása kelti fel a gyerek érdeklődését.

5-6-7 éves korban a gyerekek kézméretének megfelelő bábok, kicsi paraván is álljon rendelkezésre.

Építő, konstruáló játék

A „valamit alkotni” igénye, öröme kreativitásuk mellett értelmi és társas képességeiket is sokoldalúan fejleszti. Az építő játék az eszközök és az anyagok változatosságát igényli. Beszerzésüknél vegye figyelembe az óvónő a csoport összetételét, a gyerekek egyéni sajátosságait, továbbá, hogy a játékszerek különböző fajtái más-más fejlettségű gyerekeknek felelnek meg. Igyekezzen az óvónő elérni, hogy minden gyerek megtalálja a neki legmegfelelőbb építő és konstrukciós elemeket és képes legyen ezekkel elmélyülten játszani.

Szabályjáték

Minden játék pontos, meghatározott szabályok szerint zajlik. A játék jellegéből következik, hogy fontos a szabályok pontos betartása, a szabályoknak megfelelő viselkedés. A szabályjátékok egyes fajtái főként a gyerekek mozgását, mások elsősorban értelmi képességeiket fejlesztik.

Mozgásos szabályjátékokhoz tartoznak: a testnevelési játékok, a dalok és mondókás népi játékok, fogócskák, bújócskák, körjátékok, labdajátékok, mozgásos versenyjátékok.

Az értelmi képességet fejlesztő játékok: különböző társasjátékok, képes kirakók, dominók, kártyajátékok, nyelvi játékok.

A szabályjátékok kiválasztásánál az óvónő vegye figyelembe a gyerekek kívánságait, fejlettségét, a csoport létszámát, a helyi adottságokat, a játék előzményeit. Segítse a gyerekeket a játék kiválasztásában, vezetésében, a szabályok betartásában. A játék legyen mindig öröm.

2. Mesélés, verselés

Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában - tájékoztatja a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyatairól, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákról.

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világgképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, áttelekítő szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világgképe, csodákkal és átváltozásokkal nem elvezet a mélyebb értelemben vett pszichikus realitástól és a külvilágra irányított megismerési törekvésektől, hanem ráébreszt ezekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A belső képteremtés képességének kifejlődése nélkül lehetetlen az olvasóvá válás, amely e foglalkozási ág távlati, lényegi feladata. Csak abból a gyerekből lesz jó beszélő és jó olvasó, aki képes intenzív belső fantáziakép megjelenítésére. Szükséges az is, hogy a gyerekek kézbe vegyék, nézegessék a könyveket, amelyekben kedves meséik, verseik találhatóak.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az érzelmi biztonság megadásának s a román és magyar nyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek.

Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak.

Az óvodáskorú gyerek életkorának megfelelő irodalmi műfajok: a vers és a mese. A verselés és a mesélés élmény a kisgyerekek számára. A mese és a vers emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését. Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Feladatok

Az óvónő fejből mondja az alkalomhoz illő mondókákat, verseket, megmutatja a hozzájuk tartozó mozdulatokat, játékokat. Emlékezetből, ritkábban könyvből olvassa, arca és hangja játékaival életre kelti a mesét.

A kicsiknél a beszoktatás nehéz időszakában jó szolgálatot tehetnek a dúdolt ritmikus mondókamesék. Az előadásmód fő szabálya minden korcsoportban: a beszéd zenei elemeinek érvényesítése. Nélkülözhetetlen a személyesség, az élő emberi kapcsolat sokféle érzékeltetése. A jól kiválasztott verseket és meséket nagyon kedvelik a gyerekek és újra és újra szívesen hallgatják.

A román óvodai program szerint dolgozó óvodában törekedni kell a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett minél teljesebb román nyelvű kommunikációra.

A kisebbségi kultúrkincsből (irodalom, zene, népi játékok) tudatosan felépített tematika segítségével választja ki a gyermekeknek az éppen megfelelő anyagot. Ezek közvetítésekor törekednie kell az egynyelvű előadásmódra, amelyet erőteljes mimikával, gesztikulációval, és egyéb segédanyagok (bábok, képek, könyvek, stb.) felhasználásával tesz minél érthetőbbé.

Az óvónő szorgalmazza, hogy a gyermekek otthon is rendelkezzenek román mese és verseskönyvekkel, amelyeket kedvük szerint nézegethetik.

Az óvónő kezdeményezze, hogy otthon is rendszeresen énekeljenek, verseljenek, meséljenek a felnőttek a gyerekeknek.

A fejlesztés tartalma

3-4 éves korban a mondókák, a hangutánzó mondókamesék közös mondogatása megnyugtató, örömet adó és arra is alkalmasak, hogy felkeltsék, és az évszakok változására, a természet és az időjárás-változás közötti összefüggésekre irányítsák a gyerekek figyelmét. A képeskönyvvel való első óvodai találkozások kötetlen, kellemes együttléttel kapcsolódnak össze.

Ebben a korban 2-3 kiolvasót, 6-7 rövid sorokból álló verset ismételtessenek rendszeresen, de mondjon az óvónő sok verset csak szórakoztatásul is. Ezeket a környezetről, az időjárásról, az évszakok megfigyeléséből, természeti jelenségek, tárgyak, állatok megszemélyesítésével létrehozott mondókákból, az óvoda környékén lévő növények, felbukkanó állatok felismerésére, üdvözlésére szolgáló népi mondókákból válogassa az óvónő. Ezekre a mondókákra – alkotóinak szándéka szerint – kisüt a nap, esik az eső, s az állatok, a tárgyak értelmes emberi nyelven válaszolnak. Ezért tetszik a gyerekeknek. Mondjon az óvónő rövid történeteket saját gyerekkoráról, hasonló korú kisgyerekekről, állatokról, állatkölykökről. 12-

14 alkalommal meséljen új mesét. A többi időt a már megismert kedvenc mesék elmondása töltse ki.

5-6-7 éves korban a korábban megkedvelt, megtanult mondókáknak, mondókameséknek, verseknek gyakori, alkalmoszerű ismételtetése és a természeti jelenségekre illő mondókák mellett főként a társakkal való közös játékokhoz tanítson az óvónő a gyerekeknek 4-5 kiszámolót, hintázó, labdázó, párválasztó felelgető, csoportokban is hangoztatható tréfás mondókát. Fokozhatja velük a játék lendületét, örömszínezetét, ezért mindig mozgással együtt tanítsa, és a játék kedvéért gyakorolja.

A versek témaköre a gyerekkor élményvilágára épüljön.

Állatmesék, tréfás mesék és nagy tündérmesék egyszerűbb változatainak elmondására is ebben a korban kerüljön sor. A mese a népköltészet legnagyobb, legsokrétűbb műfajainak egyike, amely a múltban jórészt a felnőttek mulattatására, tanítására szolgált. Szükséges, hogy az ismert, rendelkezésre álló mesegyűjteményekből az óvodás korcsoportnak való népmeséket válogassa ki az óvónő. Hosszabb, bonyolultabb meséket is átalakíthat az óvodások érdeklődésének, felfogóképességének megfelelően.

A fejlődés várható jellemzői

3-4 éves korban a gyerekek bekapcsolódnak a mondókák, a versek mondogatásába. Maguktól is ismételtetik a felnőttől gyakran hallott szövegeket. Figyelmesen, szívesen hallgatják a rövid meséket, örülnek azok gyakori ismétlésének. Tudnak két-három kiolvasót, hintázó, állathívogató, tréfás állat és névcsúfoló rigmust. A versek ismételtetésébe önként bekapcsolódnak. A felnőtt által elmondott verset meghallgatják, kedvük szerint mozdulatokkal kísérik. Várják és kérik a mesét. Van kedvenc meséjük és mesehősük. Szórakoztatja őket a képeskönyvek lapozgatása, beszélgetést kezdeményeznek az ismert képekről, a lapok forgatása közben „tudják, mi következik”.

5-6-7 éves korban a gyerekek játék közben odaillő szövegeket, rigmusokat mondogatnak. Az elhangzott vers, mondóka ismétlését kérik.

10-12 mondókát, 6-8 verset megjegyeznek, 15-20 verset meghallgatnak az év folyamán. Várják, kérik a mesemondást. Figyelmesen, csendben végighallgatják a mesét, viselkedésükön, tekintetükön látszanak a belső képzeleti képek készítésének jelei. A folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait össze tudják kötni. A meséskönyvek képeit önállóan is hosszan nézegetik, kérik a felnőttet, hogy meséljen róluk. Vigyáznak a könyvekre.

A gyermek és az esztétikum

Az esztétikum már nagyon korai életkorban hat a kisgyermekre. A gyermek közvetlen környezetében találkozik először a színek, formák, hangok, ritmus világával, az élővilág állandó változásával. Élményei, tapasztalatai, ismeretei ezekre épülnek. A gyermekek otthoni környezetükből nagyon eltérő tapasztalatokkal, esztétikai érzékeket (ízlést) alapozó élménnyel kerülnek óvodánkba – mely élményeket, tapasztalatokat, ismereteket óvodai nevelésünk komplex módon építi be az esztétikai nevelésbe (a pozitívokat megerősíti és továbbfejleszti, a negatív hatásokat kiszűri).

Az esztétikai nevelés célja: olyan tapasztalat- és élmény nyújtás, amelynek segítségével a környező, objektív világ a gyermek számára érzéki síkon megfoghatóvá válik és képessé teszi a gyermeket a valóság esztétikai felismerésére, megvalósítására és létrehozására.

Az óvodáskortól kezdve céltudatosan fejlesztjük az esztétikai fogékonyságot. A mindennapi életben rengeteg alkalom kínálkozik az esztétikum iránti érdeklődés felkeltésére, a reagálás lehetőségeinek megteremtésére. A kisgyerekekben kialakul a vágy, a kíváncsiság a széppel való „újratalálkozásra”, s ez a törekvés pszichés indítékot biztosít az esztétikum iránti vonzódás állandósulására.

Az esztétikai nevelés feladata:

- az esztétikai élmények iránti vágy felébresztése és megalapozása,
- a speciális, különböző tevékenységeknek megfelelő képességfejlesztés (a játékos keretein belül),
- tér és lehetőség biztosítása az életkori sajátosságokból fakadó szárnyaló gyermeki kíváncsiságnak, fantáziának,
- céltudatosan irányítjuk a gyermeket a környezet iránti nyitottság felé.

"Élmény és tanulás, tapasztalatszerzés és gyönyörködés, befogadó és cselekvő tevékenység szorosán egymásba ötvöződő sora vezeti egyre feljebb a gyermeket, egyre gazdagítva, bővítve az esztétikum iránti fogékonyságát, vonzódását."

(Mészáros István)

Felkínáljuk a gyermek számára mindazokat a lehetőségeket, amelyek az óvónői mintakövetésből is adódhatnak: a sokszínűség, az alkotó kíváncsiság kielégítésére, önnön igényeinek gazdagítási lehetőségeire. Csak az a pedagógus tud alkotó gondolkodásra nevelni, aki maga is alkotó módon dolgozik.

Lehetőséget és segítséget kell biztosítanunk a gyermek számára a szabadon választható esztétikai tevékenység gyakorlásában, élményeinek újraélésében.

A kreativitás - az alkotó gondolkodás és cselekvés - kialakítása, az esztétikai tevékenységek fontos feladata. Az óvodában a gyermekek kreativitásának megnyilvánulását elsősorban az oldott légkör, a nagy mozgás- és szabadságtér, valamint a megfelelő eszközök biztosítása segíti elő. Minél több alkalmat kell adnunk arra, hogy a gyermekek érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket az ábrázolásban, az ének-zenében, a mozgásban megvalósíthassák. Továbbá minél több eszközzel ismerkednek meg a gyermekek, minél biztosabban kezelik azokat, annál több lehetőségük adódik önmaguk kifejezésére. Mindig törekszünk arra, hogy ő maga találja ki és valósítsa meg elképzeléseit, csupán akkor nyújtunk ehhez segítséget, ha azt a gyermek maga kéri és igényli.

A komplex esztétikai nevelés személyiségfejlesztő hatása a nevelés és fejlesztés más területeihez is szervesen kapcsolódik.

3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az éneklés, a zenélés felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása meglapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. Fejleszti a gyerekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét, elősegíti mozgáskultúrájuk fejlődését.

Az éneklés, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, énekes játékok örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

Zenei nevelésünknek a gyermeki lét egészét át kell hatnia. Zenei élményeket szereznek a gyermekek játék közben - spontán, kötött és kötetlen keretű szervezett foglalkozásokon, egyéni érdeklődésük alapján. Ezek a zenei élmények (zenehallgatás, éneklés stb.) serkentik a gyermekek képi és irodalmi alkotások iránti esztétikai kíváncsiságát, szoros kapcsolatban vannak a román és magyar nyelv kifejező gyakorlásával, valamint a dal ritmusa, lüktetése mozgásra serkent, s ennek következtében esztétikusan formálódik mozgásuk.

A zenei nevelés elsősorban az érzelmre hat, de egyidejűleg az értelemre is. Fontos a zenei képességfejlesztéssel párhuzamosan, hogy gyermekeink örömmel, érzelmi gazdagsággal felszabadultan énekeljenek. Ezért megfelelő légkörrel biztosítjuk az érzelmi motiváltságot.

Feladatunk a zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése, a tudatos tervszerű és folyamatos fejlesztő hatások megszervezése, a zenei önművelődésre és önképzésre való állandó igény. Igazi örömet csak az éneklés, játék ad a gyerekeknek, amit könnyedén, jól elsajátított készségekkel végeznek. Ezért a gyerekek képzelete és alkotókedve oldott légkörben és akkor fejlődik, ha szívesen vesszük ötleteiket, új elképzeléseiket. Énekes beszélgetéssel, változatos dallamfordulatok kitalálásával magunk is mintát kínálunk.

A zenei nevelés célja

- a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése
- a zene (éneklés, zenélés tevékenységeinek) megszerettetése
- a zenei élményekhez juttatás
- a közös éneklés örömeinek felfedezése, és ebben aktív részvétel.

A zenei nevelés feladata

- a zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése

-
- a gyermekekben a zenei anyanyelv megalapozása
  - a zenei képességek, készségek kialakítása, fejlesztése
  - a kreatív zenei kedv kialakítása, fejlesztése
  - a folyamatos fejlesztő hatások megszervezése
  - ünnepekhez kapcsolódó román és magyar szokások, zenék megismertetése, román és magyar hagyományok ápolására való törekvés
  - tanuljanak óvodás gyermekeink román gyermekdalokat, játékokat, mondókákat.

Ének, zene, énekes játék , gyermektánc - a zenei nevelés tartalma

Ismerkedjenek meg a gyermekek

- 5-6 mondókával (román és magyar), melyek
- 2-4 motívum terjedelműek (3-4 év)
- 4-6 motívum terjedelműek (4-5 év)
- 6-12 motívum terjedelműek (5-6-7 évesek)
- 14-16 gyerek játékdallal (román és magyar), melyek:
- 8-12 ütem terjedelműek (3-4 év)
- 12-16 ütem terjedelműek (4-5 év)
- 12-18 ütem terjedelműek (6-7 év)
- 3-4 népdalt (román és magyar)
- 3-4 műdalt (román és magyar).

A dalok- hangterjedelme ne lépje túl a nagy hatod távolságot,

- hangkészlete főleg a félhang nélküli dallamfordulatokon mozogjon, de hangsúlytalan helyen, lefelé futó motívumokban a fá és a ti is előfordulhat.

A dalokban a negyed és páros nyolcad (3-4 év), negyed szünet és szinkópa (4-5 év), mellett a dalok és mondókák ritmusigénye szerint tizenhatod is szerepelhet.

Javaslat a dalok hangkészlet szerinti megoszlásának arányára:

sz-m	2 dal
l-sz-m (fá) x	2 dal
sz-m-d (lá)	1 dal (5-6-7 éves korban)
m-r-d	2 dal
sz-m-r-d (fá) x	2 dal
d-l-sz	1 dal (3-4-5 éves korban)
m-r-d-l (ti) x	1-2 dal
l-sz-f-m-r-d	2 dal (5-6-7 éves korban)
m-r-d-l-sz	2 dal (5-6-7 éves korban)
r-d-l-sz	2 dal (5-6-7 éves korban)

Játékok

- elsősorban kétszemélyesek ill. egyszerű utánzó mozgással kísért megismerősítő szerepjátékok (3-4 éves korban)

- főként csoportos jellegűek, melyek megfelelnek életkoruknak és az adott csoport fejlettségi szintjének, ezek lehetnek új térformákat, sor és ügyességi játékokat, esztétikus mozgást igénylő pársjátékok, bonyolultabb mozgást, szervezést igénylő játékok, énekes-felelgetős játékok. (5-6-7 éves korban)

Éneklési készség

Eleinte kisebb-nagyobb csoportokban énekelgessenek, és törekedjenek a tiszta éneklésre (3-4 éves korban). Később az óvónő indítása után önállóan, megközelítően tisztán énekeljenek csoportosan. 4-5 éves korban már jelentkeznek az egyéni éneklés igénye. Önkéntes jelentkezés alapján kielégítjük és segítségadással megerősítjük ezt az igényt. Végül 5-6-7 éves korban a csoport tagjai önállóan és tisztán énekeljenek, a megszokott hangmagasságon és tempóban. A gyerekek egyénileg és tisztán énekeljék az általuk választott dalokat.

Hallásfejlesztés

Figyeljék meg, különböztessék meg, a térben is mutassák a magas (magasabb) - mély (mélyebb) hangokat. Ismerjék a halk-hangos fogalompárt, értsék jelentésüket, majd zenei tevékenységeikben alkalmazzák egyéni fejlettségüktől függően - akár egyénileg is.

Figyeljék meg a természet, a közvetlen környezetük zenei, beszéd és zörej hangjait. A finomabb hangszínek különbségének meghallása, beszédhangszín megváltoztatásával a mondat értelmének megváltoztatása, a hangirányok és hang távolságok érzékelése, néhány dallam- és ritmusjátékos hangszer hangjának és játékmódjának megismerése (eredetiben is) összetett feladatot jelentenek, melyek által biztosítjuk a sokoldalú fejlesztést - mindenkor szem előtt tartva a gyerekek egyéni fejlettségi szintjét.

Ismerjék fel a tanult dalokat dúdolásról, hangszerjátékról. A felismerésben segítjük őket egy jellegzetes kezdő motívumnak, egy gyakrabban ismétlődő dallamfordulattal. Ismerkedjenek meg a dallambújtatás fogalmával. Hallható jelre előbb rövid, majd hosszabb motívumszakaszokkal gyakorolják, játszanak vele. Megerősítésként eleinte kézmozdulatokkal kísérik.

Ritmusérzék fejlesztése

Érzékeljék, majd zenei tevékenységeikben alkalmazni is tudják, a mondókák és dalok egyenletes lüktetését, ritmusát (a negyed szünetet is!), ezeket meg tudják különböztetni és esetenként össze is tudják kapcsolni. Dalokat, mondókákat ismerjenek fel ritmusról. Belső hallás alapján a mondókák és dalok ritmusát hangoztassák. Rögtönzött ritmust tudjanak visszatapasztalni, és ilyen ritmusmotívumokat maguk is találjanak ki.

Éneklés közben tartásuk a tempót. Az ettől eltérő gyors és lassú közötti különbségeket ismerjék, alkalmazzák (énekel, mozgással).

Ismerjenek meg néhány ritmushangszert, majd önállóan is használják (dob, cintányér, triangulum) a dalok lüktetésének és ritmusának kiemelésére, éneklés kísérésére is.

Egyszerű játékos, táncos mozgások játékhoz kapcsolásával, játékos mozdulatok kitalálásával, a mozgások egyöntetű végzésével, a szép harmonikus járással, a koordinált kéz és lábmozgásokkal, a különböző térformák kialakításával (kör, hullámvonal, csigavonal) az esztétikus mozgáskultúra megalapozását segítjük elő a gyermekekben.

Zenehallgatás

A különböző jellegű egyszerű, majd bonyolultabb elsősorban (román és magyar) népdalok, műdalok énekes vagy hangszeres előadása, műzenei szemelvények hallgatása során a zene figyelmes, érdeklődő meghallgatására, befogadására neveljük a gyermekeket. Román táncsoportok, dalkörök, zenekarok programjainak megismerésével a gyermekekben a román zenei kultúrához való kötődést erősítjük meg. Felkeltjük a hangszeren való tanulás (játékos) iránti érdeklődésüket (hangszer kiállítások látogatásával, zeneiskolába szervezett programokkal).

Ének- zene-énekes játék - a fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére a fejlesztés területeinek megoszlása szerint

Dalanyag, éneklési készség

A gyerekek tudják a román és magyar mondókákat, hat hangterjedelmű román és magyar dalokat tisztán, szép szövegkiejtéssel énekelni - az egyvonalas c és a kétvonalas c abszolút magasságok között.

Tíz dalt olyan biztonsággal énekelnek csoportosan és egyénileg is - hogy elkezdni is tudják. Ismert dalt hallás alapján tudnak dúdolni. Felelgetős játékokat két csoportban folyamatosan az óvónő segítségével nélkül is el tudnak énekelni. A román mondókákat, dalokat egyénileg is biztonsággal mondják, éneklük, ügyelve a helyes kiejtésre.

Hallásfejlesztés

- Felismerik a magas és a mély éneklés közötti különbségeket, maguk is tudnak magasabban és mélyebben énekelni, dalt kezdeni, térben mutatni egyéni (fejlettségi szinttől függően 3 fokozatban).
- Ismerik a halk-hangos közötti különbségeket, értik a fogalom pár viszonyát, alkalmazzák csoportosan és egyénileg is. Képesek e zenei fogalom párokat a dinamikai különbségekkel együtt felismerni.
- Megkülönböztetik és felismerik hallás alapján az egymástól eltérő zörejeket (a finomabb hangszín különbségek eltérése szerint is), megfigyelik a természet és a környezet hangjait, hallás alapján következtetnek a hangforrás irányára, távolságára, 2-3 hangszer hangszínét és 2-3 ritmusjátékos hangszer hangját megkülönböztetik.
- Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszer játékról, a dalokat sajátos kezdő motívumokról, a hasonló fordulatokból.
- Tudnak dalokat - hallható jelre - hangosan, majd magukban énekelni (dallambújtatás).

Próbálkoznak, egyéni fejlettségi szintjüknek (képességeiknek és fantáziájuknak) megfelelően az énekes felelgetős játékkal.

Ritmusfejlesztés

Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától.

- A különbséget kifejezik cselekvéssel, mozgással - csoportosan és egyénileg is. A jól ismert dalokat, mondókákat jellegzetes ritmusuk alapján felismerik. A mondóka és dalritmus kiemelésekor figyelnek a negyed szünet pontos jelzéseire, de az egyenletes lüktetés folyamatos kifejezésekor nem állnak meg a szünetben. A szünet érzékeltetésére játékos mozdulatokat találnak ki.
- Ritmusmotívumokat visszatapsolnak (csoportosan és egyénileg is). A ritmushangszereket használva kiemelik a lüktetést, a ritmust, a motívum hangsúlyt. Képesek kíséreni a csoport énekét nem túl hangosan, hogy a dallam jól hallható legyen. Összehasonlítják és énekléssel, mozgással bemutatják a normál tempónál gyorsabbat és lassúbbat.
- A tempókülönbségeket más fogalom párokkal is összekapcsolják.

Zenei mozgáskultúra fejlesztése

Szépen, harmonikusan járnak, mozognak együtt. A játékhoz tartozó egyszerű mozgásokat és a játékos, táncos mozdulatokat a zene lüktetésének megfelelően egyöntetűen, folyamatosan és esztétikusan végzik. Irányításunkkal képesek szép térformát alakítani körben, hullámvonalban, csigavonalban. Képesek egyensúlyváltást kívánó mozgásokra. Mozgásukban megjelennek a járás-lépés változatos formái.

Zenehallgatás

A bemutatott zenét, a hangulatban egymástól eltérő népdalokat, műzenei szemelvényeket, más népek dalait figyelmesen hallgatják.

Érzik, hogy a zenehallgatás öröm, hogy a két-három szólam összecsengése érdekes, gyönyörködtető.

Figyeljék meg a dal jellegét, tréfás-érdekes szövegét, az előadó hangszer hangszínét.

Nagy hangsúlyt helyezünk és kiemelten kezeljük a román mondókák, népi- és gyermek játékdalok megismertetését, megszerettetését a gyermekekkel. A fejlesztés tartalmi egységeiben jelentkező feladatokat elsősorban ezeken keresztül ismertetjük meg az óvodásokkal. Az instrukciókat mind román - mind magyar nyelven elmondjuk a gyermekeknek és az utánzáson alapuló nyelvelsajátítás módszerét alapul véve, azt alkalmazva a legalapvetőbb kifejezéseket megismertetjük velük. Környezetünk hagyományaihoz kapcsolódó dalok, mondókák, játékok közvetítése által pozitív viszony kialakítását segítjük a román kultúránk és nyelve iránt.

4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, ábrázolás különböző fajtái. A műalkotásokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

A gyermekek ábrázoló tevékenysége a vizuális nevelési lehetőségek legfontosabbika. Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a

gyermek számára. Az óvodások szívesen fejezik ki élményeiket, érzelmeiket, elképzeléseiket az ábrázolás eszközeivel.

Mindezek miatt az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítson teret, lehetőséget. Maga a tevékenység - s ennek öröme - a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és a kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Ezek a tevékenységek az óvodapedagógus által biztosított feltételekkel, az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképeségek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeletének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodai rajzolás, festés, mintázás, kézi munka célja

- Vizuális tapasztalatok nyújtása életkornak megfelelően.
- Felhívni a gyermekek figyelmét a környező valóság esztétikai szépségeire, valamint arra, hogyan lehet ábrázolni-rajzolni, festeni, mintázni - azokat az élményeket, tárgyakat, személyeket, jelenségeket, amelyek számukra örömet okoznak, szépek, érdekesek, fontosak. Ezzel fejlesztjük képi gondolkodásukat, segítjük őket az alkotás örömeinek megtapasztalásában.
- Az ábrázolás- és önkifejezés megszerettetése mellett célunk a gyerekek megfigyelőképességének, szín- és formaérzékének, díszítőkészségének, valamint az íráshoz szükséges speciális készségek fejlesztése, a képi-plasztikai-konstruáló kifejezőképességek kibontakoztatása.

A célok elérése érdekében végzendő feladataink

- A figyelem felkeltése a természetben és környezetünkben látható szép iránt.
- Az érdeklődés felkeltése a színek, a színharmóniák, formák iránt.

- A vizuális jelrendszer megismertetése (pont, vonal, folt, színek, formák).
- A rajzkészség és kézügyesség fejlesztése, egyszerű munkafogások és eszközhasználat képességének fejlesztése, különböző anyagok és technikák megismertetésével.
- Sokféle lehetőség megmutatása a képi-térbeli megjelenítésre.
- Az íráshoz szükséges speciális készségek fejlesztése, kézmozgások finomítása (finommotorika fejlesztése), a helyes testtartás kialakítása, a vizuális percepció fejlesztése.
- Az önértékelési képesség kialakítása (tudjanak beszélni, véleményt formálni saját és társaik munkájáról).

Ha a gyermek mindennapi életébe, játékába az ábrázoló tevékenységek minél több lehetőségét építjük be, a technikák (tevékenységek) gyakorlására, pontosítására minél több időt, alkalmat teremtünk, előbb-utóbb elér arra a szintre, amikor "művei" kifejezővé válnak, tükrözik világról szerzett ismereteit, érzelmi megnyilvánulásait.

Hagynunk kell, hogy a gyermek saját szintjén, saját elgondolásai szerint, saját élményeit alkossa újra. "Maga a tevékenység - s ennek öröme - a fontos". (Óvodai nevelés országos alapprogramja)

Ebben csak akkor segítjük, irányítjuk, ha elakad, ha a gyermeknek szüksége van az instrukciókra. Ilyen lehetőségek mellett a gyermeki fejlődés mozgatórugója az önfejlesztés lesz.

A fejlesztés tartalma 3-4-5 éves korban

Ajánlott tevékenységek

- Az ábrázolás anyagaival való ismerkedés közben - a firkálásból, gyurkálásból kibontakoztatva - elsősorban a gyerekek élményeihez kapcsolódó egyénileg választott témák kifejezése.
- Az óvodai élet gyerekek számára fontos jeleneinek, a foglalkozási ágakban megfigyelt és feldolgozott jelenségek, témák ábrázolása emlékezet, megfigyelés alapján. A közös játékhoz dramatizáláshoz, bábozáshoz, építéshez szükséges eszközök, kellékek, alkalmi ajándéktárgyak együttes készítése, díszítése.
- A közvetlen óvodai környezet - csoportszoba - rendezésében, ünnepi díszítésében való együttes részvétel, önálló segítség.

- A román népi kultúrával való ismerkedés során a fennmaradt tárgyi emlékeink megismerése.

Képalakítás fejlesztésére javasolt tevékenységek, lehetőségek

- Firkálgatás, rajzolgatás, festés a gyerekek kedve, érdeklődése szerint, emlékképek, képzeleteik nyomán (3-4 éves korban).
- Emberalakok, környezet, tárgyak rajzolása saját elképzelés alapján, különböző cselekményes jelenetek, mese-vers megjelenítéseként (4-5 éves korban).
- Tetszés szerinti színválasztás, színhasználat, gyönyörködés a szép szín együttesekben.
- Ábrázolás a megszokottól eltérő formájú, színű és nagyságú képfelületen, változatos anyagú papírokon.
- Vonalak és a színekkel képzett foltok használata (3-4 éves korban).
- Vékonyabb-vastagabb vonalak, tagoltabb formák, részformák, színek, színfoltok alkalmazása, mindezek ritmusba rendezése díszítésekben. Formák képzése vonalakkal, színfoltokkal.
- Színre, formára, kompozícióra vonatkozó tapasztalatok gyűjtése.
- Tájékozódás a kép síkján, térviszonyok jelzése.
- Képek készítése festéssel, rajzolással, papírragasztással, agyaglapba karcolással, tárgyak lenyomataival. Képalakítás spárta és fonaldarabok textillapra applikálásával, színes papírlapra tépéssel kialakított papírfoltok felragasztásával.
- Rajzolás puha ceruzával, zsírkrétával.
- Festés ecsettel, sokféle színű sűrűre oldott gombfestékekkel, temperával. Színkeverés festékekkel, új színek létrehozása. Az ecset kimosásának, a helyes vízhasználatnak a gyakorlása.
- Rajzolás nagyobb felületre: homokba pálcával, színes iskolai krétával táblára, földre tett csomagolópapírra, udvaron, aszfalton (egész nagy méretekben is.)

Plasztikai munkák - a mintázás fejlesztésére ajánlott tevékenységek, lehetőségek

Tetszés szerint különféle formák, tárgyak, anyagok gyurkálása, formálgatása és díszítése különböző eljárásokkal.

Tapasztalatszerzés az anyagok tulajdonságairól, viselkedéséről: nyomhagyás, karcolhatóság, képlékenység. (Képlékeny, könnyen megmunkálható anyagok használata).

Anyagok formálása, formákra alakíthatóságra vonatkozó tapasztalatszerzés: nyomkodva, gyurkálva, mintázva, gömbölyítve, sodorva, simítva, karcolva, gyúrva, tépve, ragasztva stb.

A konstruálás, az anyagok formálása során tapasztalják meg a gyerekek, hogy "miből mit lehet csinálni."

Különféle természeti tárgyak gyűjtése az óvoda környékén, séta közben kirándulások alkalmával. A gyűjtött tárgyak formáinak összehasonlítása más formákkal, szétválogatása, csoportosítása szempontok szerint (pl. felületi tulajdonságaik szerint).

Figurák, alakok mintázása, törekedve a formák tagolására, a főbb részformák érzékeltetésére, ábrázolására, díszítésére.

Egyszerű ajándéktárgyak, játékok készítése szerkesztő-összerakó munkával, díszítések kézi munkával. Bábok, díszletek készítése, ezek festése, összeszerelése.

Változatos, sokféle, lehetőleg nemes, könnyen megmunkálható anyag használata.

Ismerkedés különféle technikákkal, alkalmazásuk gyakorlása (nyírás, tépés, hajtogatás, konstruálás, plasztikus formálás stb.)

Építés

Különböző formák rakosgatása, sorakoztatása.

Különféle anyagokból tárgyak, elemek felhasználásával kisebb-nagyobb méretű térbeli alakzatok építgetése, alakítása együttesen is.

Téralkotó tevékenység a belső terekben, a gyerekek által a játék során kialakított térrészek berendezése a célnak megfelelően.

Térbeli tapasztalatok, tájékozódás a dolgok térbeli helyzetei, formák egymáshoz rendelésének egyszerű lehetőségei felől, soralkotás, ritmusképzés.

Nagy térbeli alakzatok formálása a gyerekek közös, mozgásos játékaik során.

A fejlesztés tartalma 5-6-7 éves korban

Ajánlott tevékenységek

- A gyerekek saját élményeiknek, hozzájuk közel álló cselekményes témáknak, velük vagy környezetükben történt eseményeknek, mesék, versek, dalok, történetek elképzelt szereplőinek, jeleneteinek képi-plasztikai kifejezése.
- Közös játékaikhoz, más foglalkozási ághoz, dramatizáláshoz - bábozáshoz, társaik, szüleik megajándékozásához, környezetük szebbé tételéhez játékeszközök, tárgyak, kellékek készítése. A szűkebb és tágabb környezet rendezése, alakítása, díszítése.
- Találkozás a népi hagyományokhoz kapcsolódó alkotásokkal, nemzetiségi kultúránk hagyományvilágával, tárgyaival, eszközeivel.

Képalakítás - rajzolás, festés, kézi munka fejlesztésére javasolt tevékenységek, lehetőségek

Egyéni és közös kompozíciók rajzolása, festése kisebb és nagyobb méretekben, élmények alapján vagy elképzelés szerint.

Rajzolás nagy méretben - együtt is -, a földre, az aszfaltra.

A környezetben található, a gyerekeknek kedves, számukra érdekes tárgyak, formák, jelenségek megfigyelése és emlékezet alapján való egyéni témába ágyazott megjelenítése.

A rajzolt formák gazdagítása, díszítése a gyerekek tetszés szerinti formákkal, színekkel, formaismétléssel.

Mesék, történetek, események elképzelése, képi ábrázolása (különböző technikákkal és anyagokkal).

Gombfesték, valamint a tempera használata. Fehér temperával való keverésének kipróbálása, keveréssel előállított színekkel, az egyéni színkeverés érvényesítésével különböző méretű kompozíciók (bábok, álarcok, díszletek) festése.

Képeskönyv, leporelló készítése kivágott képekből, ennek további díszítése saját rajzaikkal.

A formára, színre, kompozícióra vonatkozó tapasztalatok gyűjtése és megfigyelések végzése, térkifejezés a kép síkján egymás melletti, fölötti formákkal.

Plasztikai munkák - a mintázás - a kézi munka fejlesztésére javasolt tevékenységek, lehetőségek

Emberalakok, állatok, tárgyak mintázása, a legjellemzőbb forma, a legfőbb tagoltság egyéni érzékeltetésével. A mintázott figurák összerendezése különböző térbeli kompozícióba.

Játékok, bábok, modellek, ajándékok, fenyődíszek készítése szerkesztő és konstruáló munkával, mintázással, szövással, fonással. Díszítésük kézimunkával - a gyerekek által ismert eljárások önálló alkalmazásával. Változatos, képlékeny anyagok alkalmas eszközökkel, szerszámokkal való alakítása, formálása.

A kézimunka és az ábrázolás technikáinak együttes alkalmazása.

A formára és anyagismeretre vonatkozó tapasztalatszerzés, megfigyelés.

Építés

Nagyobb térben - nagyobb méretű elemekből búvóhelyek, házak stb. építése.

Hosszabb időn keresztül, közös munkával, gazdagodó formavilágú építmények építése.

Különbféle makettek építése és berendezése a gyerekek által alkotott modellekkel.

Tájékozódás a térben, téralakítás.

Statikai tapasztalatok gyűjtése.

Arányviszonyok, a makettek és a hozzájuk készített kiegészítő formák egymáshoz viszonyított méretei.

Közeli múzeumokkal, kiállításokkal, helyi műemlékekkel, szép parkokkal, utcarészletekkel, tájházzal való ismerkedés.

A fejlődés várható jellemzői a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka területein az óvodáskor végére a fejlesztési területek megoszlása szerint

Téralakítás

- A gyerekek meglehetősen biztonságosan mozognak az őket körülvevő térben. Megértik a viszonylatokra vonatkozó kifejezéseket, maguk is használják azokat. Környezetük tárgyainak térbeli helyzetét képesek saját testükhöz viszonyítani.
- Tevékenyen részt vesznek az őket körülvevő tér, térbeli makettek berendezésében.
- Bátrak, ötletesek a téralakításban.
- Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, a főbb formai jellemzők megnevezésére (nagyságbeli különbségeikről, a fokozatokról).

Képalakítás

- Élményeik, elképzeléseik, képzeletük megjelenítésében többnyire biztonságosan használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák.
- Próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével.
- Képalakításaikban egyéni módon jelezni tudják az elemi térviszonyokat.
- Síkbeli kompozícióikban törekszenek a képfelület betöltésére.

Képi kifejezés

- Ismerik és egyéni tetszésük szerint alkalmazzák a képi kifejezőeszközöket (vékonyabb, vastagabb vonalakat, színfoltokat, rajzolt, mintázott formákat).
- Látási-tapintási-mozgási tapasztalataik vannak a formák tulajdonságairól.
- Késztetést éreznek arra, hogy figyelmüket összpontosítsák, technikai tudásukat aktivizálják.

Színhasználat

- A színekben örömet lelnek, színhasználatban bátrak, érvényesítik kedvelt színeiket.
- Képesek vezetéssel (irányítással) észrevenni a környezet és saját munkáik színhangulatát.
- Ismerik a színek sötét és világos árnyalatait.

Díszítés

- Önállóan - saját elképzeléseik alapján - díszítenek tárgyakat.
- Érvényesül ritmusteremtő képességük a forma és színisméltésben, kedvvel alkalmazzák képalakításukban és plasztikai munkáikban a forma és színritmusokat, a díszítés többféle technikáját.

Kézimunka - plasztikai munka

- Szívesen használják az alapvető technikai eljárásokat, eszközöket, anyagokat.
- Van tapasztalatuk ezek legfontosabb tulajdonságairól és használatuk módjáról.
- Tudnak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával.
- Önállóan és csoportmunkában is készítenek egyszerű kellékeket, modelleket, maketteket.
- Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat.

A vizuális nevelés hatása a szociális képességek fejlődésére, várható jellemzői az óvodáskor végére

- Közös és egyéni alkotások készítése közben képesek egymásra tekintettel lenni.
- Érdeklődéssel nézegetik egymás munkáját.
- A munkák értékelése során szóbeli véleményt nyilvánítanak.
- Önállóan javítják a megbeszélte módon a felmerült hibákat.

A kétnyelvűség és a román nemzetiségi identitástudat kialakítása és fejlesztése a vizuális nevelésben

A gyerekeket megismertetjük román nemzetiségi kultúránk tárgyi emlékeivel. Ellátogatunk a kétegyházi falumúzeumba, ahol bemutatjuk az óvodásoknak a román népi építészeti emlékeket, a román kisebbség életmódját, szokásait, hagyományai tükröző tárgyi emlékeket.

Az óvoda környezete is tükrözi a román kisebbségi kultúrát, tárgyi emlékeit. Gyűjtőmunkánkba bevonjuk a gyermekeket, szülőket, nagyszülőket.

A gyermekek tisztelik és becsülik e tárgyi kultúra értékeit.

Dekorációnk részét alkotják a román népviseletek, terítők, törölközők, köcsögök, szakajtók stb.

Rajzolás-mintázás-kézi munka során gyakran merítünk témákat a népi kultúrinkcsből

A rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel biztosítjuk a román nyelv mind jobb elsajátítását a gyermekeknél (figyelembe véve egyéni fejlettségi szintjüket.)

5. Mozgás

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás). A testi mozgásos képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés. Hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához.

Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró-képességét és az egyes szervek teljesítőképességét.

Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását.

A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását.

A tornának, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján - az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve - minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

A mozgásfejlesztés célja

- a gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése,
- a mozgás megszerettetése,
- a rendszeres mozgással egészséges életmód kialakítása,
- a mozgástapasztalatok bővítése sok gyakorlással,
- a mozgáskészség alakítása,
- a testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése (kondicionálás),
- a mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése, pozitív személyiség tulajdonságok erősítése.

A célok elérése érdekében végzendő feladataink

- A fizikai állóképesség fejlesztése, a fizikai aktivitáson keresztül a szellemi aktivitás előkészítése.
- A nagy- és finommozgások és fizikai erőnlét fejlesztése, a vesztibuláris, egyensúlyérzetet befolyásoló mozgások végeztetésével, egyensúlyfejlesztés, szem-kéz, szem-láb koordinációja, ritmikus tevékenységekkel a ritmusérzék fejlesztése.
- A testséma fejlesztése a testrészek megismerésével, nevének-funkcióinak megtanulásával, a testfogalom kialakításával, a kezesség erősítésével, az oldaliság tanításával.
- A sikeres feladatmegoldások eredményeként az önértékelés és az önbizalom növelése.
- A mozgással kapcsolatos és a mozgáshoz kapcsoló szókészlet fejlesztése.
- A folyamatos hely, idő, eszköz biztosítása.

A mozgás sokoldalú tevékenység és feladatrendszere az egész óvodai életünket átszövi. A testnevelési foglalkozásokon túl jelen van a szabad játékban, környezeti és esztétikai nevelésben, valamint a gondozási és önkiszolgáló tevékenységekben is.

A mozgás hatása az értelmi képességek fejlődésére

- A mozgásos játékok- gyakorlatok, téri helyzetek felidézésével fejlődik a gyerekek vizuális memóriája.
- A testrészek, téri irányok, formák megismerésével, megnevezésével, bemozgásával bővülnek a térről való ismereteik, fejlődik térészlelésük, gyarapodik szókincsük.
- A megnevezett, látott és elvégzett cselekvések, mozgások elősegítik a különböző észlelési területek integrációját, a keresztcsatornák és a fogalomalkotás fejlődését is.
- A mozgás közben számtalan lehetőség nyílik mennyiségi és formai, vizuális és környezetismereti tapasztalatok szerzésére.

A mozgás hatása a szociális képességek fejlődésére

- Segíteni az "én tudat" fejlődését (a saját testének és mozgásos képességeinek megismerése révén).
- A közös örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolatai kiszélesednek.

- A társakhoz való alkalmazkodás közben fejlődik önuralmuk, együttműködő és tolerancia képességük. Lehetőségük nyílik különböző viselkedésminták tanulására.
- A mozgásos versengések során átélik a sikert és a kudarcot egyaránt. Így tanulják ezeknek a kezelését, elviselését.

Kiemelt mozgásfejlesztést két területen tervezünk:

- a szabad játékban (a gyermekek spontán, természetes mozgása közben),
- a mindennapi testnevelésben és a testnevelési foglalkozásokon.

A mozgásfejlesztés tartalma a szabad játékban

Az óvodába kerülő egészséges gyermekek szeretnek ugrándozni, futkározni, csúszni-mászni, manipulálni - vagyis mozogni.

Célunk a szabad játéktevékenységben, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet.

Feladatunk, hogy megőrizzük ezt a mozgáskedvet (ha szükséges felkeltsük) és tudatosan építsünk rá. Lényeges a megfelelő motiváció, a mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása, a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása.

A gyermekek napirendjét úgy alakítjuk ki, hogy egész nap biztosítjuk számukra a megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekre a csoportszobában és az udvaron egyaránt (igazodva a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez.)

A 3-4 éveseknél a természetes nagymozgások fejlődését kívánjuk segíteni. Ebben az életkorban a gyermekek gyakran kezdeményeznek csúszó-mászó játékokat, ezért leginkább az ehhez szükséges eszközöket biztosítjuk.

4-5 éves korban nagyobb hangsúlyt kap a szem-kéz, szem-láb koordináció és az egyensúlyérzék fejlesztése. A szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztését szolgálják a különböző célba dobó játékok, a kugli, az ugróiskola, ugrókötelezés, valamint a manipulációs barkácsoló tevékenységek is.

Az egyensúly fejlesztése a szabad játékban leginkább a belső fülben levő vesztibuláris központ spontán ingerlésével érhető el - hintázó, ringató, pörgő mozgások közben. Erre a célra nagyon jól használhatók a különböző hinták, a nagy ugráló-füles labdák, ugróasztal, billenő-forgó korong.

5-6-7 éves korban a finommotorika fejlesztésére fektetjük a legnagyobb hangsúlyt (tekintettel az iskolába lépés közeledtére - írás előkészítés). A játékban nagyon sok lehetőség nyílik ennek a spontán fejlesztésére (pl. gyöngyfüzés, kicsi elemekből építés, babaöltöztetés, konstruálás, ábrázolási - és kézimunka technikák gyakorlása közben).

Mivel a gyermekek mozgásigénye különböző, nagyon fontos, hogy a nagyobb, aktívabb mozgást és a nyugodt tevékenységet kedvelő gyermekek megtanuljanak egymáshoz alkalmazkodni, tartsák tiszteletben egymást.

A kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységekben a gyermekek örömmel vesznek részt. A sikeresen jó hangulatú tevékenység a gyermek számára pozitív élményt nyújt, s ez újabb cselekvésre készíti őket. Így a mozgás természetesen beépül a gyermek spontán tevékenységeibe, szokássá-igénnyé válik.

A rendszeres mozgás során fejlődnek pszichikai, testi, értelmi és szociális képességei, ezek eredményeként a gyermekek egészségesebbek lesznek.

A mozgásfejlesztés tartalma a testnevelési foglalkozásokon és a mindennapi testnevelésben

A testnevelés fejleszti a gyerekek természetes mozgását: a járást, futást, támaszt, függést, egyensúlyozást, ugrást, dobást. Megismerteti velük a gimnasztikát és néhány talajtorna-elemet, labdagyakorlatokat és a sokszínű, változatos testnevelési játékokat. Lehetőséget biztosít a gyerekek mozgástapasztalatainak rendszeres bővítésére, fejleszti cselekvő- és feladatmegoldó képességüket, erősíti a szép mozgás iránti vonzalmukat. Fejleszti testi képességeiket, az ügyesség sokféle formáját, a testi erőt, gyorsaságot és állóképességet. Az örömmel végzett gyakorlatok és játékok elősegítik a gyerekek helyes testtartásának, szép mozgásának kialakulását. Fontos szerepet játszik az egészség megóvásában. A testnevelési foglalkozások során teremtünk alkalmat speciális gyakorlatok beiktatásával a testalkati deformitások megelőzésére is (lábboltozat erősítés, gerinctorna).

A testnevelés hatására a gyerekekben fontos személyiségtulajdonságok is alakulnak és erősödnek meg: mint a bátorság, a fegyelmezettség, a kitartás, együttműködés, egymás segítése.

Alapvető feladatunk a jó levegőjű, tiszta, tágas környezet, a megfelelő eszközök és a megfelelő öltözék biztosítása minden gyerek számára.

A különböző nehézségű differenciált feladatok adásával elősegítjük, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatokat. A gyermek számára a megfelelő nehézségű gyakorlat kiválasztása, nemcsak a mozgásos képességeit fejleszti, hanem képet ad önismeretéről is.

A 3-4 évesek testnevelési anyaga nagyrészt a természetes mozgásokat tartalmazza, ezért a nagymozgások fejlesztése kiemelt feladatunk. Különböző járások, futások, csúszások, mászások talajon, szereken, tárgy alatt vagy fölött, szer megkerülésével.

A 4-5 éves korban a mozgásfejlesztésből (a mozgásfejlesztés más területeihez hasonlóan) már nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése. Ennek érdekében sok olyan gyakorlatot szervezünk, amelyek végzésekor különböző irányokban végeznek mozgásokat és különböző formákat mozognak be, elhelyezkednek különböző szereken, formákban. Ezen kívül előtérbe kerül az egyensúlyérzék fejlesztése: különböző mozgások végzése emelt felületen, forgások, fordulatok, testhelyzet változtatások, futás közbeni megállások.

A szem-kéz, szem-láb koordinációt fejlesztő gyakorlatok (pl. babzsák feldobása, elkapása, célba dobás, egyensúlyozó járás létra fokai között, célba ugrás), valamint az oldalúság tanítása szintén e korosztály mozgásfejlesztését irányozza meg és egészíti ki a korábban kialakultakat.

5-6-7 éveseknél az észlelés fejlesztése a legcéltobb. Ebben az életkorban az alaklítás, formaállandóság fejlesztésére tervezünk sok gyakorlatot. Új feladatként jelentkezik a finommotorika fejlesztése. Ez azért nagyon lényeges fejlesztési terület, mivel a finommotoros koordináció az írás megtanulásának elengedhetetlen feltétele. A testnevelési foglalkozásokon ezt természetes módon a szerek különböző fogásmódjával, kisebb testrészekkel végzett mozgásokkal fejlesztjük (pl. különböző méretű labdák, botok, szalagok - kézi szerek alkalmazásával). A foglalkozásokon lehetőség nyílik a keresztcsatornák fejlesztésére is. A bemutatott gyakorlatokat látják, hallják a tevékenység pontos megnevezését és elvégzik a látott, hallott feladatokat.

A testnevelési foglalkozásokon és a mindennapi testnevelésben (alkalmazott) végzett testmozgások (amelyeknél a mozgások tempója, ritmusa, iránya változhat

Játékok: futó-, utánzó-, szerep- és szabályjátékok.

Rendgyakorlatok: egyenes testtartás, vonal és köralakítás, fordulatok meghatározott irányba.

Járás: kis és nagy lépésekkel, különböző irányokba fordulással, változó szélességű sávok, vonalak között, különböző tárgyak megkerülésével, átlépésével, tartásával, speciális járások, állatjárások utánzása, ritmusra járások, különböző tempóban - majd közbeni tempóváltással.

Futás: különböző tempóban - majd közbeni tempóváltással, különböző irányokba - majd közbeni irányváltoztatással, változó szélességű sávok között, különböző tárgyak megkerülésével, átugrásával, versenyfutás.

Szökdelések, ugrások: helyben és haladva (előre-hátra) - páros lábon, váltott lábbal, akadályokon át-le-fel (pl. mélyugrás, magasugrás).

Támasz, függés és egyensúly gyakorlatok: csúszás, kúszás, mászás különböző irányokba, majd irányváltoztatással, különböző szélességű és formátumú helyeken és tárgyakon - talajon, padon, zsámolyon, bordásfalon - vízszintes és függőleges irányba, különböző tárgyak megkerülésével, átmászásával.

Egyensúlyozó járás emelt szeren (pl. pad), forgások fordulatok, testhelyzet változtatások (pl. kötél).

Dobások, labdás gyakorlatok: (szem-kéz koordináció fejlesztésére)

- babzsák célba dobása változó nagyságú körbe, változó távolságról, különböző tárgyak fölött,
- babzsák csúsztatás két vonal közé,
- babzsák dobás vízszintes és függőleges célra,
- kugli -játék,
- labdajátékok (labdagurítások, labdavezetések, labda feldobások - elkapások, alsó és felső dobások, labdahajítások).

Gyakorlatok szem-láb koordináció fejlesztésére:

- ugrókötéllel, kötél fölött átugrás - változó magassággal,
- különböző lábakkal karikába belépés, kilépés, beugrás, kiugrás,
- ugróiskolák egyszerűbb és neheztett formában,
- függeszkedés - átfogással tovahaladás,
- lábbal különböző formák rajzolása (alkalmi felületen, homokba, hóba).

Koncentrációs mozgásgyakorlatok: kézi szer gyakorlatok (babzsák, bot, szalag, karika, labda).

Gimnasztika:

- nyakizom gyakorlatok (fejfordítás, fejkörzés)
- kartartások, karkörzések, karlengetések, karhúzások (különböző irányokba, formákba - ritmusra is),
- törzsmozgások (törzsfordítások, törzshajlítások)
- lábmozgások (lábemelések, lábkörzések, láblengetések, lábhajlítások, lábfejgyakorlatok),
- kar-láb- és törzsmozgások, testhelyzetek, ellenoldaliságban ritmuskeresztzett mozgások kialakítása, végzése a mozgáskoordináció kialakulása érdekében.

Az óvodai testnevelés szerves része a mindennapi frissítő torna is. Ezt naponta legalább egyszer 10-15 perces időtartammal szervezzük meg (megfelelő időben és ruházatban a szabadban történjék leginkább).

A mindennapos testnevelés anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják, kiegészülve egy-egy gimnasztikai gyakorlattal. A gimnasztika anyaga főleg törzsgyakorlatokból áll, mert ezek a helyes testtartás kialakulását segítik elő. A játékokat a foglalkozásokhoz és a korosztály számára legmegfelelőbb fejlesztési feladatokhoz igazodva választjuk ki.

Rendszeres és megfelelő szervezés esetén a gyermekek szívesen és örömmel vesznek részt benne. Igénnyé, majd szokásukká válik a mindennapi torna (mozgás). Az örömmel jó hangulatban végzett játékok jó lehetőséget nyújtanak a mozgásfejlesztés egy-egy feladatának megvalósításához, társas kapcsolatok alakulásához is. A játékok, térformák felidézésével lehetőségünk nyílik vizuális, verbális memóriájuk fejlesztésére, valamint szókincsük gyarapítására is.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére a mozgás fejlesztésében

A gyerekek örülnek a mozgásnak. Mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik. Mozgástapasztalataik az egyensúlyozásban és ugrásban növekednek.

Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak, növekszik teljesítőképességük.

Fejlődik tér és idő tájékozódó képességük.

Igénylik a mozgást.

Ismernek és eljátszanak futó- és fogójátékokat, a szabályok magyarázata nélkül.

Egyéni-, csoportos, sor- és váltóversenyt játszanak az óvodapedagógus segítségével és a szabályok pontos betartásával.

Megértik az egyszerű vezényszavakat.

A természetes járást ütemes járással váltakoztatják. Tegyenek különbséget a harmonikus, összerendezett járás ill. futás tevékenységeiben.

Képesek körülhatárolt területen futás közben az óvónő felszólítására feléje fordulva, szétszórt elhelyezkedésben megállni, ill. oszlopból és szétszórt elhelyezkedésből felszólításra kézfogással kört alakítani.

Álló rajtból kiindulva 20-30 métert futnak.

Mozgás közben tudjanak irányt változtatni, jobbra-balra-hátra fordulatot tenni, (fejlettségi szinttől függően) az irányok megnevezésével. Legyenek képesek sor és köralkotásra.

Egyensúlyozzanak egy lábon, valamint különböző szereken (pl. padmerekítő gerendán) emelt magasságban (10-30 cm) két lábon. Tudjon fél és páros lábon szökdelni.

Csúsznak, kúsznak, másznak a talajon irányváltoztatással is. Két feladatból álló mászó feladatot 5-6 lépés nekifutással összekapcsolnak.

Hat-nyolc lépés nekifutással, tetszés szerinti akadályt átugranak. Ugrásukat a talajéréskor fékezni tudják.

Tudjon labdát dobni, megfogni, gurítani, vele célozni, kislabdát hajítani távolba.

Nyugodtan állnak (néhány mp-ig) alapállásban.

Kétnyelvűség a mozgásfejlesztésben

A mozgás fejlesztésében is érvényesítjük a kétnyelvűséget.

A magyar nyelvű foglalkozások, fejlesztések tematikáját követve a mozgásfejlesztésben alkalmazott legfontosabb és legegyszerűbb román kifejezések mindennapos használatával a gyermekek szókincse az utánzásos nyelvelsajátítás módszerét alapul véve folyamatosan bővül - egyéni fejlettségi szintjüknek megfelelően.

6. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti – emberi - tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.

Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés elősegíti, hogy a gyermekek az őket közvetlenül körülvevő és a tágabb természeti-társadalmi környezetből olyan tapasztalatokat szerezzenek, amelyek az életkoruknak megfelelő, biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz, a környezettel való aktív kapcsolat tevékeny kialakításához nélkülözhetetlenek. Segíti a gyermek spontán és irányítottan szerzett tapasztalatainak feldolgozását (rendezését, felszínes ismereteik elmélyítését, rögzítését, részben újakkal való gyarapítását), fejleszti értelmi képességeiket (figyelmüket, megfigyelőképességüket, emlékezetüket, képzeletüket, gondolkodásukat, kifejezőkészségüket, beszédüket, ítéliképességüket, az összefüggések meglátását), pozitív viszonyulás kialakítását a természeti, emberi és tárgyi környezethez.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés során kialakulnak a gyermekben a kulturált élet szokásai, az elfogadott viselkedési formák, az érzelmi és erkölcsi viszonyok. A környezet minél átfogóbb megismertetése által közvetítjük a gyermekek felé az egyetemes, a nemzeti és nemzetiségi kultúra értékeit, hagyományait, az adott tájra-helységekre jellemző néphagyományokat.

A társadalmi és természeti környezet megismerésére nevelés célja, feladata

A környezet megismerése a tapasztalatok, ismeretek gyarapításával, feldolgozásával felkelti, ébren tartja a gyerekek kíváncsiságát, érdeklődését, kielégíti megismerési vágyukat.

Célja,

- hogy nyitottá tegye a gyermekeket a környezeti hatások befogadására,
- a felszínes érzékeléstől az egyre tudatosabbá váló megismerés felé vezesse a gyermekeket.

A cél megvalósítása érdekében végzendő feladataink

Mivel a környezet megismerésének óvodai feladatai részben a gyermek otthoni, óvodán kívüli tapasztalataira épülnek, meg kell ismernünk a gyermekek családi háttérét, szokásrendszerét majd ezeket tudatosan felhasználjuk, beépítjük a fejlesztési programunkba.

Fontos feladatunk a természeti és társadalmi környezet megismerésére nevelésben, hogy a kisgyermek eleven, élő, változásaiban gazdag, eredeti környezetben gyűjtse élménybe ágyazott tapasztalatait.

E nevelési terület módszereit is a tevékenységközpontúság jellemzi.

Sokféle tevékenység lehetőségének biztosításával, természetes élethelyzetek teremtésével elősegítjük, hogy a gyermekek maguk fedezhessék fel, figyelhessék meg környezetük tárgyait, jelenségeit. Ezzel segítjük a gyermekek kíváncsiságának, érdeklődésének, megismerési vágyának felkeltését és elmélyítését. Lehetőséget teremtünk a minél több érzékszervvel való tapasztalásra, az élmények több szempontú felidőzésére.

A tapasztalatszerzés cselekvően átélt, érzelmileg színezett tevékenységeihez minden gyermek számára - folyamatosan - biztosítjuk az eszközöket. Külön hangsúlyt kapnak a természetes alapanyagú eszközök. Az esztétikai célszerűségi szempontok érvényesítése mellett hatásukat fokozza, hogy a környezetükben megtalálhatóak, s önálló alkotásra is serkentenek. A szerzett tapasztalatok szempontok alapján történő rendszerezésének megtanítása lehetővé teszi a gondolkodási képesség hajlékonyságának alakulását, mivel gyermekeknek alkalmuk nyílik többféle megoldás közötti választásra, a különböző szempontok felfedezésére.

Nagy hangsúlyt helyezünk a kulturált élet, a helyes viselkedés szokásainak, a természeti-társadalmi (emberi-tárgyi) környezethez fűződő helyes érzelmi és erkölcsi viszony kialakítására (pozitív viszonyulás).

Mindezen feladatok megoldása a gyermekek aktív részvételével, akaraterejük, kitartásuk fejlesztésével, személyiségük sokoldalú kibontakoztatásával történik.

A természeti és társadalmi környezet megismerésére nevelés csak komplex módon és az óvodai élet folyamatában valósítható meg.

A társadalmi és természeti környezet megismerésének tartalma

A gyermekek rendelkezzenek koruknak megfelelő ismeretekkel a családról:

- adatairól (saját nevük, életkoruk, lakcímük, szüleik neve, foglalkozása, testvéreik száma, neve),
- a családtagok egymáshoz való viszonyáról, kapcsolatáról, munkájáról, kötelességeiről, az együttélés tapasztalatairól,
- legyenek tisztában a szeretet, a tisztelet, az együttérzés, az egymás iránti érdeklődés, segítőkész szándék - fogalmaival, és próbálják erre alapozni mindennapi viselkedésüket tágabb környezetükkel szemben is.

"A 3 éves gyermek egoizmusa még természetes. El kell jutni 6-7 éves korig a "másik" (felnőtt vagy gyermek) érdekében való lemondáshoz, az önfegyelem nélkülözhetetlen kialakításához." (J.M.K.)

Az óvoda) új környezet a gyermek számára. Fontos, hogy megismerése érzelmileg pozitívan hasson. Ismerkedjenek meg az óvodával (környezetével, játékaival, eszközeivel) életvelszokásrendszerével, feladataival, a felnőttek óvodai munkájával. Koruknak megfelelően - önállóan is - járuljanak hozzá vállalkozásaikkal, közreműködéseikkel környezetük ápolásához (rendben tartásához, szebbé tételéhez).

Testünk, testrészeink, érzékszerveink megismerése, önmaguk és mások jellegzetes külső tulajdonságainak megtanulása, azonosítása, a megszerzett, összegyűjtött tapasztalatok feldolgozása ezek funkciójáról fontos tartalmi egységet képviselnek. Testünk, testrészeink, érzékszerveink tisztántartása, ápolása, védelme - ezeknek nemcsak az ismerete, hanem folyamatos gyakorlása - nagy jelentőséggel bír egészségünk megőrzése érdekében, a betegségek elleni védekezésben is. Tapasztalataik alapján bővítjük és rögzítjük ismereteiket az orvos gyógyító munkájáról (betegségek, beteg ápolása, gyógyszerek használata.)

A közlekedésre nevelés fontos szempontja a helyes viselkedés megalapozása - az utcán, a tömegközlekedési eszközökön. Ezt néhány alapvető közlekedési szabály megismerésével, azok betartásával, az adott helyi lehetőségek közötti gyakorlással alapozzuk meg. (A közlekedési jelzőlámpa színeinek jelentése, a gyalogátkelőhely jele - használatuk). Ismerkedjenek meg a

---

különböző közlekedési eszközökkel. Az óvoda környezetében megtalálható lehetőségeket természetes környezetben, a nem elérhetőeket képről, filmről. Legyen ismeretük néhány alapvető közlekedési eszköz funkciójáról,

pl. autóbusz - embereket szállít

teherautó - árut fuvaroz

mentő - beteget visz.

Az évszakok, napok, napszakok - folyamatos megfigyelése, tapasztalatok gyűjtése, a természeti környezet megismerésére, különböző összefüggések megláttatására alapvető lehetőséget biztosítanak. Az időjárás elemeinek változása, hatása környezetünkre (pl. öltözködésünkre), az évszakra jellemző jegyek alakulása, a színek és fények megfigyelése (esztétikája, szépsége) a legegyszerűbb biológiai, ökológiai, fizikai, kémiai tapasztalásokra adnak lehetőséget. Alkalmat (helyet, időt, teret) kínálunk és biztosítunk a gyermekek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik felfedezés, a kutatás örömeit. Az így szerzett tapasztalatok, szempontok alapján történő rendszerezése, ismeretek rögzítése által megtanulják az évszakok nevét, jellemzőit, sorrendjét, a napok nevét, sorrendjét, a napszakokat.

A növény és állatvilág megismerése szoros egységben történik az adott évszak, nap ill. napszak megfigyelésével. Megláttatjuk az összefüggéseket közöttük, a növény és állatvilágban történő változásokat, alkalmazkodásukat, reakcióikat, viselkedésüket. Alkalmat teremtünk közvetlen módon találkozni a természetvédelemmel, környezetvédelemmel.

Az óvoda közvetlen természeti és társadalmi környezetének megismertetése-megismerése (amelyben élünk) szintén fontos tartalmi egységet képviselnek. Felhívjuk a gyermekek figyelmét e környezet értékeire - szépségeire. A környezetünkben előforduló középületek, közintézmények látogatásai során ismerjék meg azok funkcióit, feladatait, az itt dolgozó emberek munkáját (foglalkozásokat).

Természeti környezetünk növény- és állatvilágának folyamatos megfigyelése, e szépségek megóvása érdekében végzendő feladataink - a természet megszerettetésére, annak ápolására, az állatok gondozására, egyáltalán a pozitív viszony kialakítására, megerősítésére irányul.

Mind a társadalmi, mind a természeti környezet ismereteinek tartalma akkor megalapozott, ha az a gyermek számára érzelmileg telített, élményhatású, az egyes gyermekek számára konkrét tapasztalatokon alapul.

Környezet- és természetvédelem

„Környezetvédelmi nevelés helyett inkább környezeti nevelést mondunk, mivel nemcsak védelemre, hanem kultúrára, világképre és életmódra való nevelésről van szó. A környezeti nevelés célja a környezetvédő gondolkodásmód és környezetbarát életmód kialakítása és terjesztése. A környezeti nevelés az egész személyiséget érinti, egyformán fontos benne az érzelmi, értelmi és mozgásos szféra. Míg egy kisgyermek döntően érzelmi síkon „fogható meg”, addig a nagyobbak esetében az arány eltolódhat az értelmi szféra felé. A tényleges cselekvésnek – a természettel való közvetlen találkozásnak, s a benne – érte való közvetlen tevékenységnek – döntő jelentősége van.” (Láng István (szerk.) 1993: Környezetvédelmi lexikon)

A gyermek a születésétől kezdve ismerkedik a környezettel, s az ismeretszerzés folyamata végül egy környezetbarát életvitel megvalósulását eredményezheti. Az óvodai nevelésben figyelembe kell vennünk a családi nevelést, hiszen a családok életvitele, mindennapjai határozzák meg elsősorban a gyermek attitűdjeit, szokásait, kommunikatív képességeit.

Az óvodai élet- melyben meghatározó az óvónő személyisége – példát adhat a gyermekeknek, a szülőknek. A környezetbarát életvitel kialakulásához fontos a környezetbarát óvoda megteremtése.

Óvodás gyermekeink számára a természeti és társadalmi környezet jelenti a „világot”. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. Már az óvodáskorú gyermek is átéli állapotát, változásait. Részesei, alakítói, felelősei és hatásának elszenvedői vagyunk egy személyben! Nincs a környezetben elhanyagolható, lényegtelen, felesleges elem, tényező. Hálószerűen kapcsolódik össze minden.

A gyermeket már az óvodában meg kell tanítani arra, miként lehet harmóniában élni a természettel; csak ekkor várható el, hogy később felnőttként is szeressék és védjék a természetet.

Célunk olyan gyermekeket nevelni, akik ismerik, szeretik és védik a természetet.

Óvodásainkban azt a tudatot megalapozni, hogy bár még kicsik, de már tettek valamit a természet védelmében pozitív hatást vált ki, és egy életre szóló indíttatást jelent.

Feladataink

- Építsünk a gyermekek egyéni élményeire, tapasztalataira és mi magunk is biztosítsunk olyan jellegű élményeket, amelyek lehetővé teszik a gyermek számára a közeli és távolabbi környezetünkben végbemenő folyamatok meglátását, illetve az azokban való tevékeny részvételt
- Figyeljünk tudatosan a környezetre és a természetvédelemre, a gyermek természetszemléletének formálására
- Építsünk az óvodai életbe olyan hagyományokat, amelyek szebbé, gazdagabbá teszik a gyermekek életét: - ismerje meg a szülőföldjét, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi és román nemzetiségi néphagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét

Eseménytervet készítünk, mindez az évszakok változásaira, a mindennapok realitására, ünnepekre, aktuális eseményekre épül.

Fontos, hogy a gyermekcsoport korát, fejlettségét, adottságait figyelembe véve válasszunk a megfelelő lehetőségek közül.

Alkalmazzuk a tevékenységek differenciált szervezeti formáit, az egyéni fejlesztés lehetőségeit, különös tekintettel a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek esetében.

Eseménytervünkbe a következő játékokat, tevékenységeket, kísérleteket építjük be:

- Dramatikus, mimetikus, szimulációs és bábjátékok, társasjátékok
- Közvetlen környezetünk, játszóhelyünk megfigyelése, rendbetétele
- Kirándulások, környezetvédelmi túrák szülőkkel

-
- A szülői értekezletek témái között jelenjenek meg a környezettudatos életvitel témakörei
  - Problémahelyzetek közös megoldása (pl. állatok védelme, természeti értékek védelme iránt)
  - Óvodai csoportunk részvétele az őszi, tavaszi udvari takarításban (levélgyűjtés, szemétyűjtés, virágok elhelyezése és gondozása)
  - Hasznos rovarok megfigyelése (katicabogár, hangya, méh és a férgek közül a földigiliszta)
  - Önkéntes növényvédők megismerése (sündisznó, vakond)
  - Kártevők a kertben (meztelen csiga, cserebogár, szarvasbogár, sáska, levéltetű, lepkék /hernyó/, darazsak)
  - Légszennyeződés – megfigyeljük az út mellett a port a fákon, virágokon, összehasonlítjuk a park, az erdő fáival
  - Téli madárvédelmi munka, az állatvédelem legfontosabb szabályainak hangsúlyozása
  - Sétáink során figyeljük a szózott úttest melletti növényzetet
  - Megfigyeljük az összegyűjtött hó tisztaságát, szennyezettségét
  - „Jeles Napok” programjainak beépítése eseménytervünkbe
  - Élősarok gondozása

A séták, kirándulások, természetbeli játékok után lehetőséget adunk a benti, nyugodt beszélgetésekre, játékokra, mesékre a környezet titkairól, ezzel segítve a tapasztalatok feldolgozását. Az óvodás gyermeket minden tevékenységbe be lehet vonni játékosan, a mesék világán keresztül. A természet érdekességei mesében elmondva még jobban felkeltik a gyermek érdeklődését.

Különböző játékok, megfigyelések, kísérletek alkalmasak arra, hogy a gyermekek az óvónő vagy a szülő segítségével megismerkedjenek a talaj, a víz, a levegő fontosságával, védelmével. Nem a pontos mérés a fontos, hanem hogy együtt csodálkozzunk, megnevezzünk, elmeséljünk valamit.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Kialakulnak azok a szokások, magatartásformák, melyek a környezettel való harmonikus együttélést biztosítják későbbi életvitelükben.

A társadalmi és természeti környezet megismerésében a fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Család

Ismerik teljes nevüket. Tudják édesanyjuk, édesapjuk és testvéreik nevét. Ismerik lakásuk címét, szüleik foglalkozását.

Óvoda

Eligazodnak az óvoda épületében, udvarán. Tudják társaik nevét, jelét, óvónőjüket, dajkájukat nevén szólítják.

Tevékenységeikkel, közreműködéseikkel hozzájárulnak az óvoda mindennapi életéhez, környezetének alakításához.

Testünk

A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolják.

Tudják tisztántartásuk fontosságát, igényesek testük tisztaságára.

Ismerik az orvos gyógyító szerepét.

Ismerik érzékszerveiket, azok funkcióit.

Közlekedés

Ismerik a legalapvetőbb és legfontosabb közlekedési szabályokat, tudják betartásuk fontosságát (zebra használata).

Ismerik a közlekedési eszközöket, azok legfontosabb funkcióit.

Tudják a kulturált viselkedési formákat a tömegközlekedési eszközökön utazva.

Évszakok, növény- és állatvilág

Különbséget tudnak tenni az évszakok között, ismerik az egyes évszakok néhány jellegzetességét.

Ismerik a "növény" szót. Tudják, hogy növények fejlődése és az időjárás (évszakok) között összefüggés van. Ismernek néhány alapvető növényvel kapcsolatos munkát.

Az általuk ismert állatokat csoportosítják aszerint, hol élnek.

Nyomon tudják követni az állatok életének alakulását az évszakok (időjárás) változásainak következtében. Felismerik az emberi gondoskodás fontosságát az állatok életében (etetésében és gondozásában).

Az óvoda közvetlen természeti és társadalmi környezetének megismerése

Ismerik a környezetükben lévő néhány intézmény rendeltetését.

Részt vesznek közvetlen természeti környezetük ápolásában, gondozásában,

pl. - madár házikókészítésével, kihelyezésével,

Kétnyelvűség a társadalmi és természeti környezet megismerésében

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Mivel a társadalmi és természeti környezet megismerése az óvodai lét minden pillanatát áthatja a maga tevékenységközpontú módszereivel, ez a terület biztosítja az egyik legtagabb teret a rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel az utánzáson alapuló nyelvelsajátításhoz.

A gyermekek az elhangzott kéréseket, utasításokat megismerik, a legalapvetőbb szókapcsolatokat elsajátítják, egyéni fejlettségi szintjüktől függően alkalmazni tudják azokat.

Matematikai ismeretek

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi,

---

alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

A környező valóság fontos jellemzői a formai és mennyiségi viszonyok. A környezet változásainak megfigyelése el sem képzelhető matematikai alapismeretek nélkül. Megismerése közben matematikai tapasztalatok birtokába is jut a gyermek. Ezért a matematikai tapasztalatszerzés természetes környezetben a legeredményesebb.

A gyermek aktivitása kapcsolatban van vágyaival, szükségleteivel, a tevékenységek idevezethető motívumaival. A környező világ megismerése, birtokbavétele a gyermek életében igen korán jelentkező vágy. Mindaz, ami körülveszi a matematika nyelvén is fölfogható, megérthető. Erre építünk, amikor problémát jelentő élethelyzetek megteremtésével biztosítjuk a matematikai tapasztalat megszerzését. A motiváció legfontosabb funkciója az érdeklődéskeltés, az aktivitás fokozása, a figyelem tartósságának növelése, a gondolkodtatás, a jó teljesítményre serkentés. Módszereinket a tevékenység központúság jellemzi.

Célunk: a minket körülölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában és tevékenyen, a gyermekek igényeihez, ötleteihez, aktuális élményeihez igazodva.

Feladatunk:

- a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, fejlesztése, és kielégítése a szemléletesen észlelhető, alapvető matematikai összefüggések, változások, azonosságok, különbségek felfedeztetésével,
- az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása,
- pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozása,
- a környezetünk mennyiségi és formai viszonyainak megismerésére nevelés meghatározó szerepet kap a gyerekek képességeinek fejlesztésében is (tapasztalás, emlékezés, megértés, konstruálás, ítélőképesség).

Ehhez feladatunk a nevelés és fejlődés optimális feltételeinek biztosítása.

Gazdag matematikai tapasztalat biztosításával, sok érdekes problémahelyzet létrehozásával aktivizáljuk a gyermekeket a logikus gondolkodásra - így oldjuk meg az előkészítés feladatát, alapozzuk meg a matematikai gondolkodást, ezzel tágabb lehetőségeit készítjük elő a későbbi matematikai megismerésnek. Alapvető feltétele ennek, hogy a gyerekek érdeklődésének felkeltésén keresztül elérjük, hogy a matematikai jelenségek iránt fogékonyan, a matematika felé nyitott szemmel éljenek. Biztosítjuk, hogy érdekes, örömeleménnyel járó tevékenység legyen számukra a matematikai előkészítés. (Tevékenység központúság elve!) Ha a felvetett probléma érdekli őket - igyekeznek azt megoldani. Mindaddig ébren tartjuk az érdeklődést, míg rá nem jönnek a variációs lehetőségekre. Ezzel fejlődik logikus gondolkodásuk, probléma felismerő és megoldó készségük. A funkcióöröm és a megerősítés hatására sikerélményhez jutnak a cselekvésben és a gondolkodásban.

A matematikai tapasztalatszerzés légköre aktív légkör, s olyan - amelyben szabadon, bátran megnyilatkozhatnak a gyermekek, amelyben a tévedés a tevékenység természetes velejárója, amit ki lehet javítani.

Környezetünk mennyiségi és formai viszonyainak tartalma

A gyermekek a természetes környezetben végzett megfigyeléseik alkalmával vegyék észre, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatók, szétválogathatók tulajdonságaik szerint, ill. saját szempontok alapján.

Alkossanak megfelelő szöveget (ítéletalkotás), fogalmazzon állításokat a mennyiségi viszonyokat ábrázoló képekről. Igaz-hamis eldöntése. Végezzenek sorba rendezést megnevezett mennyiségi tulajdonságok, felismert szabályok ill. egyéb szempontok szerint. Soralkotások, sorváltások balról-jobbra, föntről-lefelé. Ismerkedjenek meg a sorba rendezett elemek helyével a sorban - sorszámok.

A számfogalom megalapozására végezzenek mérési, összemérési feladatokat mennyiségekkel, halmazokkal, különböző egységekkel. Tudják a meg- és leszámlálást 6-10-es számkörben, a gyerekek és a csoport fejlettségének megfelelően, valamint a kis számok megszámlálás nélküli, összkép alapján történő észlelését, felismerését, megnevezését. Tegyenek szert tapasztalatokra a darabszám változásairól (műveletek előkészítése).

A gyermekek szerezzenek tapasztalatokat a geometria körében.

Jussanak el az egyszerű geometriai formák felismeréséig - fejlettségüknek megfelelően. Minden alkalmat meg kell ragadni, hogy a gyermekek egyaránt jól tájékozódjanak a térben és a síkban ábrázolt világban. Nevezék meg a térbeli állások helyzetének irányait, a helyviszonylatokat kifejező névutók használatában gyakorlatra tegyenek szert (jártasság megszerzése).

Másoljanak síkban-térben.

Figyeljék meg a rész - egész viszonyát.

Tükörrel való tevékenységeik során tegyenek szert élményekre, tapasztalatokra.

Környezetünk mennyiségi és formai viszonyainak megismerésében a fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Összehasonlíthatóság, szétválogathatóság

a.) tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítása szabadon és egy-egy kiemelt, megnevezett vagy felismert tulajdonság szerint. Összehasonlításaikat szóban is kifejezik, és mások megállapításainak igazságát megítélik. Értik és helyesen használják az év során szereplő mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat.

b.) tárgyak, személyek, halmazok szétválogatása (osztályozása)

- saját szempont szerint,

- ismert, megnevezett tulajdonság szerint,

- elrontott válogatás javítása,

- más által elkezdett válogatás folytatása a válogatásban érvényesülő szempont felismerése alapján.

Sorba rendezés

- képesek jól ismert (de meg nem nevezett) tulajdonságok szerint válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére,

---

- megnevezett egyszerű szempontú rossz válogatást, sorba rendezést javítanak, esetenként új szempontokat is kitalálnak - azt válogatással, sorba rendezéssel kifejezik.

Számfogalom megalapozása

- megszámlálás nélkül átlátnak 0, 1, 2, 3, 4, 5 tárgyat (különbféle méretben, különféle elrendezésben),

- tudnak számlálni tízig. Elő tudnak állítani különféle elemekből - különféle elrendezéssel ugyanannyit, többet, kevesebbet.

- össze tudnak mérni két halmazt párosítással is (10-ig), az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is,

- hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is össze tudnak mérni, az összemérés alapján helyes megállapítást tudnak tenni. Részt tudnak venni más mennyiségek összemérésében is.

Geometria

Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságokat meg is nevezni.

Másolással képesek megépíteni, kirakni a mintával megegyező, de színben és nagyságban eltérő elemekből térbeli és síkbeli alakzatokat.

Tájékozódás a térben és a síkban

Adott irányt mozgással tudnak követni, s értik térbeli mozgásukra, az irányok jelzésére használt alá, fölé, elé, mögé, mellé szavakat.

A térben való tájékozódásban elérhető a jobbra-balra irányok megkülönböztetése.

Értik a névutók síkra vonatkoztatott helyét is.

Környezetünk mennyiségi és formai viszonyainak megismerésében a kétnyelvűség az alábbiakat foglalja magába

- a számnevek ismerete,

- a legegyszerűbb téri irányok, relációk ismerete, névelők-névutók használata
- csak ismerkedés szintjén a viszonyok kifejezése
- néhány térbeli és síkbeli alakzat megnevezése

7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás stb.).

A gyermek munka jellegű tevékenysége

- önként - azaz örömmel és szívesen - végzett aktív tevékenység;
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége;
- a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi munka, a környezet, a növénygondozás stb.)

A munka felelősséggel jár, a munka végzése közben a gyerekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti, társadalmi környezetükről. Az óvodában a munka elsősorban közösségért végzett tevékenység. Elősegíti a kapcsolatok színesebbé, bensőségessé válását. Lehetővé válik általa a kitartás, a felelősségérzet, a kötelességteljesítés gyakorlása, az önértékelés és ezzel együtt a közösségi értékelés alakulása.

Feladatok

- Az óvónő tanítsa meg a gyerekeket a feladatok elvégzésére. Mindenfajta munkában és minden korcsoportban teremtse meg az önálló munkavégzés lehetőségét. Biztosítsa a munka állandóságát és folyamatosságát. A gyerekek mindazokat a feladatokat, amelyek ellátására képesek, végezzék is el. Az állandóság, a folyamatosság is erősítse bennük a munka szükségességének érzését. A munka a napi tevékenységek természetes részét alkossa, soha ne legyen büntetés.
- Az óvónő teremtse meg a gyerekek számára az életkorukhoz, erejükhöz mért munkalehetőségeket. Biztosítsa a legalkalmasabb eszközöket, szoktassa rá a gyerekeket, hogy tartsák azokat rendben. A gyerekek érezzék, hogy munkájukat igénylik és számon tartják. Az óvónő tegye lehetővé, hogy a gyerekek az általuk különösen kedvelt munkafajtákban elmélyedhessenek. Igyekezzen elérni, hogy gátlásos, visszahúzódó társaikat bevonják a munkába. Az együttesen végzett munka, a közös öröm és felelősség, az együtt elért eredmények segítsék a baráti kapcsolatok, kisebb csoportok kialakulását. Ehhez szükséges, hogy a napirend biztosítson a munkára megfelelő időt, és a gyerekek a különböző feladatokat egyéni tempójuknak megfelelően végezhessek. A munka helyes megszervezése és kellő tárgyi feltételei biztosítsák, hogy a gyerekeknek ne kelljen várakoznia. Segítse a szülőket, hogy vegyék komolyan, tartsák tiszteletben gyermekük munkáját, megbízatásait, legyenek segítségére annak elvégzésében. Igyekezzen elérni, hogy minden család szoktassa gyermekét a saját személyével kapcsolatos teendők elvégzésére.

A gyermek munka jellegű tevékenysége

A naposság

A naposság közösségi megbízatás. A naposságot 4 éves kortól lehet bevezetni. A naposság feladattudatot feltételez, figyelemösszpontosítást igényel.

4-5 éves korban a naposi munka sikere összefügg a kiválasztás módjával, a munka irányításával és értékelésével. Minden napos ismerje meg, hogy az egyes területeken mikor, milyen feladatai lesznek.

Az óvónő ossza meg a naposok között a munkát, beszélje meg velük, hogy ki miért felelős. Segítse a gyereket a munka folyamatos ellátásában, a célszerű együttműködésben. Ismertesse meg velük az egyes munkafolyamatokat, azok részmozzanataival együtt. Az étkezéssel kapcsolatos teendőket a naposok maguk végezzék el. A játékelrakásban azt vegyék számba, hogy rendben van-e minden. Az óvónő szoktassa őket arra, hogy tekintsék át a csoportszobát, és ahol szükséges, segítsenek. A naposok feladataikat növekvő önállósággal oldják meg.

5-6-7 éveseknél a naposi munka megszervezése az előzőekhez hasonló, de már nagyobb önállósággal, felelősséggel látják el feladataikat.

Az óvónő fokozatosan bővítse az új tennivalókat, miközben pontosan megismerteti a gyerekekkel, mit vár el tőlük, s a feladatokat hogyan végezzék el. Az új feladatok kiosztása előtt beszélje meg, hogyan volna célszerű elosztani a munkát. Ezzel segítse elő, hogy maguk a gyerekek képesek legyenek munkájukat megosztani, napos társukkal együttműködni. Tanítsa meg a naposokat a segítségnyújtásra. Játékelrakás után, ha szükséges, eligazítják, esztétikusan elhelyezik a tárgyakat. A naposok egyéb feladatai olyan mértékben növekednek, amilyen mértékben ezt az óvoda adottságai lehetővé teszik.

Alkalomszerű munkák

A csoport életében vannak olyan munkafeladatok, amelyeket a gyerekek a naposi feladatok mellett alkalomszerűen végeznek. Alkalomszerű munkának tekinthető a környezet rendjének biztosítása, segítség az óvónőnek, egymásnak és a kisebbeknek, ajándékkészítés és egyéb megbízatások.

A 3-4 évesek kezdetben az óvónővel együtt végezzék a munkát. Az óvónő hívja fel a gyerekek figyelmét az együtt végzett munka előnyeire, mutassa meg az együttműködés lehetőségeit. Az ünnepekre való felkészülés során készítsenek a gyerekek az óvónő segítségével olyan kisebb tárgyakat, amelyeket részben ajándékba adhatnak, részben a terem díszítésére is felhasználhatnak.

Az óvónő adjon minél több megbízatást a gyerekeknek. Különösen a mozgékony, nehezen koncentráló gyerekeket lehet a megbízatásokkal érdeklődővé, aktívvá tenni. Különösen gondot fordítson az óvónő a közösen végzett munkákra, a gyerekek közötti munkamegosztás és

---

együttműködés megszervezésére, valamint azokra a munkákra, amelyeket az egész csoport érdekében végezhetnek el.

Segítik a kisebbeket és egymást az öltözködésben, a vetkőzésben. Teljesítik az óvónő egyéb megbízásait: a kért eszközöket behozzák vagy kiviszik, az üzeneteket átadják stb.

Adjon az óvónő a gyerekeknek alkalmilag olyan megbízásokat is, amelyekhez otthoni előkészületekre van szükség.

5-6-7 éves korban részt vesznek a csoportszoba díszítésében, rendezésében, a csoportszoba átrendezésére vonatkozó megbeszélésen, ötleteket adnak az óvónőnek. Virágot hoznak a vázába. Vigyáznak a terem rendjére, felszólítás nélkül felveszik az elejtett papírdarabokat, helyére teszik a kint felejtett eszközöket. Társaikkal együtt meghatározott időközökben nagytakarítást végeznek a játéksarokban. Ünnepekre ajándékot készítenek. Minden olyan területen segítenek, ahol erre szükség van.

8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodai tanulás elsődleges célja az attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, egyéni, fejlesztő értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A tanulás közben végzett sokféle tevékenység lehetőséget ad az érdeklődés kielégítésére, a tapasztalatszerzés, a "megtanulás", a gondolkodás örömeinek átélésére, az alkotásra, az emberi

és tárgyi környezet szépségének felfedezésére. A tanulás a gyerekek világképének alakulását is befolyásolja. Hatására a gyerekek tapasztalatai rendeződnek. Pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük, tartósabb lesz figyelmük, emlékezetük, gazdagodik fantáziájuk, fejlődik beszédük és gondolkodásuk, képessé válnak problémák felismerésére és megoldására.

A tanulás irányításának általános elvei

Az óvodában a gyerekek spontán, önkéntelen módon tanulnak, ezért az óvónő a gyerekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére támaszkodva irányítsa a tapasztalat- és ismeretszerzés folyamatát. A gyerekeket a tanulásban a kíváncsiság, az óvónőhöz fűződő érzelmi kapcsolat, a foglalkozási helyzet motiválja. Az óvónő a gyerekek kérdéseire, megjegyzéseire építve vezesse a tapasztalat- és ismeretszerzés folyamatát. A foglalkozások szabad légköre, a gyermeki megnyilatkozások lehetősége biztosíték arra, hogy megismerhesse a gyerekek érzelmeit, gondolkodásának, nyelvi fejlettségének szintjét. Az óvodai tanulás a játék motivációs bázisára épül, mindvégig játékos jellegű marad. A játékos feladatmegoldások fokozzák a gyerekek érdeklődését, kitartását, fejlesztik gondolkodását.

A gyerekek játék és munka közben is tanulnak. A foglalkozásokon szerzett tapasztalataik, ismereteik elemei viszont megjelennek a játékban, a társas magatartásban vagy egyéb tevékenységben. Az óvónő a foglalkozásokon változatos, játékos eljárásokat alkalmazzon. Játékosság forrása lehet az eszköz, az eljárás, a módszer.

A játékosság, mint alapelv, a tanulás egész folyamatában érvényesüljön. Az óvónővel és társakkal való együttműködésben alakulnak közösségi tulajdonságaik. Új magatartásmódokat és viselkedési szokásokat sajátítanak el. Elsősorban a tanulási folyamatban jön létre a gyerekek tanuláshoz szükséges beállítódása, feladattudata. A tanulás alapja tehát az óvónő és a gyerekek kölcsönös egymásra ható közös tevékenysége, amelyet az óvónő az előre megtervezett feladatok alapján a gyerekek részvételével, megnyilatkozásaikhoz, egyéni fejlettségükhöz igazodva szervez és irányít.

Az óvónő biztosítja a tanulás tapasztalatszerző, képességfejlesztő, ismeretközvetítő hatásának érvényesülését. A tanulásirányítás a gyerekek folyamatos megfigyelésére épül. A tervezés fontos követelménye, hogy az újabb tapasztalatok és ismeretek szorosan kapcsolódjanak a már meglévőkhöz, tartalmuk fokozatosan mélyüljön, bővüljön. A szervezési feladatok

---

megítélésénél fontos annak figyelembevétele, hogy vannak gyerekek, akik csak négy, vagy öt éves korban lépnek be az óvodába, de vannak olyanok is, akik három-négy éven át, tehát a hetedik életévük betöltéséig ott vannak. Ezért nagy körültekintéssel kell szervezni, mert az egyes foglalkozások anyagának tervszerű, tudatos feldolgozása csak így járul hozzá a sikeres iskolára előkészítéshez.

A tanulás megszervezése

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés,
- a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás,
- a gyermekek vagy az óvodapedagógus által kezdeményezett probléma foglalkozásokon való megoldása.

Alapvető szabály, hogy a kezdeményezés (problémafelvetés) nem zavarhatja a kialakult játékot.

A tapasztalatszerzés, problémafelvetés történhet a nap bármelyik időszakában, amikor a nevelési helyzet és a gyerekek tevékenysége erre lehetőséget ad. A gyerekek érdeklődésüktől függően menet közben is be- és kikapcsolódhatnak a tevékenységbe. Az óvónő ezért változó létszámú és összetételű csoporttal foglalkozik. A problémafelvetés során az óvodapedagógus a gyermekekkel együttműködve az eredményesség érdekében alkalmazhatja a projektpedagógia módszerét, a felfedezettő tanulást.

Az egyéni munkaformában a gyerekek lehetőleg saját elképzelésük szerint, saját eszközeikkel, önállóan oldják meg a feladatokat. A mikrocsoportos munkaformánál különösen a nagyok tanulják meg, hogy társaikkal együttműködve, egymást segítve vegyenek részt a tanulásban. A

---

mikrocsoportos munkaforma különösen alkalmas a társas kapcsolatok fejlesztésére. Ennek egyik jól használható pedagógiai módszere a kooperatív tanulás. A tanulásban felhasznált eszközök kiválasztásánál (tárgyak, képek, munkaasztalok stb.) törekedjék az óvónő arra, hogy érdeklődésre, aktivitásra, a gondolkodási műveletek alkalmazására, a feladatban rejlő probléma felismerésére és megoldására ösztönözzenek.

A feladatok megvalósításának ajánlott módszerei

3-4 éves korban a gyerekek az óvodába különböző tapasztalattal érkeznek. Nagyon fontos, hogy a tárgyakról, dolgokról minél több érzékszerv segítségével szerezzenek cselekvéses tapasztalatokat. Legyen alkalmuk egyenként a témával kapcsolatban többféle cselekvésre, konkrét műveletekre, a valóságos környezettel való aktív ismerkedésre.

A gyerekeknek igen jó a mechanikus emlékezete. Az emlékezés fejlesztésére természetes alkalmat adnak az óvodai és az otthoni élmények, élménybeszámolók. A képzelet fejlesztésére számtalan lehetőség adódik a nap során, ha az alkotáshoz, a kreatív tevékenységhez az eszközök mindig a gyerekek rendelkezésére állnak.

A lényeges és lényegtelen különválasztása, az alapvető gondolkodási műveletek (analízis, szintézis, összehasonlítás) elemei már a kicsiknél megjelennek.

4 éves korban a gyerekek már jobban tudnak alkalmazkodni társaikhoz, az óvónőtől kapott feladatokat társaikkal együtt is végre tudják hajtani. Kezdenek képessé válni mozgásuk, beszédük, figyelmük bizonyos fokú önirányítására. A megfigyelés pontosságának, differenciáltságának fejlesztését jól szolgálhatja a tárgyak, jelenségek összehasonlítása, megkülönböztetése. A különböző helyzetekben megoldásra váró feladatok közben a gyerekeknek nemcsak új tapasztalatok, ismeretek szerzésére nyílik lehetőségük, hanem a meglévők alkalmazására, a változások, ok-okozati összefüggések felismerésére is.

Az emlékezés fejlesztését a tanulás folyamatához kapcsolódó apró otthoni megbízatások adásával is segítheti, az óvónő aktivizálhatja a gyerekeket.

A gondolkodás fejlődése megkívánja, egyúttal segíti a beszéd fejlődését. Az óvónő fokozatosan érje el, hogy a gyerekek mondanivalójukat összefüggően, szívesen adják elő. A kötetlen foglalkozások időtartama 3 éveseknél kezdetben 3-4 perc legyen és fokozatosan 10-15 percre növekedhet.

---

4 éveseknél 10-15 percről fokozatosan 20-25 percre növekedhet.

5-6-7 éves korban a gyerekek már megadott szempontok szerint önálló megfigyeléseket is végeznek. Az óvónő minél többször adjon módot hosszabb ideig tartó, folyamatos megfigyelésre. Tegye lehetővé, hogy a gyerekek a jelenségeket változásukban, fejlődésükben érzékeljék. Megfigyeléseik alapján a különböző összefüggések önálló felismerésére is nyújtson lehetőséget. Ebben a korban megkezdődik az önellenőrzés képességének alakulása is. Az óvónő itt már fokozottan segítse elő - pl. páros és mikro csoportos munkával - a gyerekek együttműködésének fejlődését.

A közösségi élet szempontjából fontos normák, együttélési szabályok megismerésére a tanulás során adódó lehetőségeket használja fel. A foglalkozás anyagának feldolgozása során használja fel egy-egy gyerek különösen széles körű tájékozottságát. Minél több gyerek kapjon lehetőséget egyéni élmények, tapasztalataik elmondására. A foglalkozások időtartalma fokozatosan legfeljebb 30-35 percre emelkedhet.

VI. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Az iskolaérettségnek az iskolai életre való felkészültségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak.

a.) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb.

b.) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Megjelenik a tanulás alapján képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.

c.) A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

Az hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

VII. ISKOLAÉRETTSÉG ELÉRÉSÉT TÁMOGATÓ PEDAGÓGIAI MUNKA – ÓVODA –ISKOLA ÁTMENET

Az iskolakezdés sikerességében meghatározó szerepet játszik, hogy hol tart a gyermek azoknak a készségeknek az elsajátításában, amelyekre az iskolai tanulás építkezik.

- Hol tart az anyanyelv fejlődésében?
- Van-e elemi számfogalma?
- Megvannak-e már az írástanulás megkezdésének elengedhetetlen idegrendszeri finommotorikai feltételek?

Célunk: Az óvodai évek alatt különböző tevékenységeken keresztül az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével fejlesszük a gyermekek figyelmét, gondolkodását, emlékezetét, észlelését. Szociálisan és értelmileg is felkészíteni őket az iskolára.

Feladatunk:

1. Felkelteni a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát a nevelésünk adta gazdag tevékenységekkel.
2. A képzelet, az érzelem a gondolkodás fejlődésének segítése, készségek fejlesztése, a pozitív személyiségjegyek megalapozása.

Az érdeklődést, a kíváncsiságot, mint tanulási motívumokat tartjuk fontosnak és ezeket a játékon és különböző tevékenységeken keresztül próbáljuk realizálni. Pl. Együtt játszunk a gyermekekkel, játékokat figyelemmel kísérjük, ötleteket adunk, s mindig a pozitív megnyilvánulásokra építünk. Főként a beszédfejlesztés és közösségi nevelés szempontjából tartjuk ezt fontosnak.

Különböző helyzetekben előtérbe helyezük az életszerű tapasztalások fontosságát. A gondolkodás és a tapasztalatszerzésen alapuló tanulást helyezük előtérbe. Mivel a hátrányos helyzet jelentősen befolyásolja az alapkészségek fejlődését, ezért nagy figyelmet fordítunk a

készségek fejlődésére és fejlesztésére, hiszen ez évekig tartó folyamat. Az óvodában játékos fejlesztéssel próbáljuk jelentős mértékben csökkenteni azokat a lemaradásokat, melyek a HHH-s gyermekeknél előfordulnak és kihatnak a gyermekek személyiségének fejlődésére.

A személyiségfejlődés az iskolai tanulás szempontjából kritikus jelentőségű előfeltételnek tekinthető, ezért nagy hangsúlyt fektetünk a pozitív személyiségjegyek kialakítására.

A hátránnyal indulók jelentős része az iskolai tanulásnál végérvényesen leszakad a társaitól, ezért mi már az óvodában ezeket a lemaradásokat próbáljuk lefaragni szakemberek bevonásával (logopédus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus). Nem utolsó sorban odafigyelünk arra, hogy az első óvodai tapasztalatok ne járjanak kudarccal a gyermek számára, hanem az ott tartózkodás legyen számukra öröm, szívesen járjanak óvodába, ragaszkodjanak óvónőjükhöz, csoporttársaikhoz és alakuljanak ki a társas kapcsolatok.

Az eredményes iskolai beilleszkedés, a tanulás további döntő kritériuma a társas kapcsolatok fejlettsége, kortársakkal, felnőttekkel.

Mindezeket összegezve az óvodai játékos fejlesztéssel jelentős mértékben csökkenthető a hátrányos helyzetből lemaradás. Igyekszünk megfelelni a sikeres iskolakezdés feltételeinek, ezáltal javulhatnak a hátrányos helyzetű társadalmi rétegek, társadalmi beilleszkedésének esélyei.

VIII. SZEMÉLYES KAPCSOLAT KIALAKÍTÁSA MINDEN SZÜLŐVEL

A gyermekek fejlődését az óvodai nevelés a családdal együtt szolgálja. Az óvodánkba járó halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szüleivel való kapcsolat kiemelkedő jelentőséggel bír, hiszen munkánk hatékonyságát méri és befolyásolja.

Az eredményes pedagógiai tevékenység sem képzelhető el a szülők tevékeny közreműködése nélkül. Nekünk, óvodapedagógusoknak az is a feladatunk, hogy a szülők részére segítséget adjunk gyermekeik neveléséhez. Az óvodában folyó nevelési feladatok végrehajtásához szükségünk van azokra az információkra, amelyeket csak a szülő közölhet, melyek segítenek feltárni a gyermekek fejlődését előre vivő vagy hátráltató tényezőket.

Célunk: A gyermekek személyiségének fejlesztése, képességeinek kibontakoztatása érdekében a hátrányok lefaragása céljából együttműködni a szülőkkel.

Feladatunk: Megteremteni azokat a feltételeket, ahol a szülők informálhatnak bennünket és az óvodapedagógusok a szülőket a gyermekeikkel kapcsolatos tudnivalókról, ezáltal eredményesebben és hatékonyabban tudjuk végezni a gyermekek fejlesztését.

Arra törekszünk, hogy a családdal együtt, azt kiegészítve gondozzuk, szocializáljuk, fejlesszük a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket.

A szülőket nevelőpartnernek tekintjük és folyamatosan tájékoztatjuk őket gyermekeik fejlődéséről. Ezek a szülők nagyon érzékenyek minden gyermekeikkel történő dologra (akár pozitív, akár negatív) ezért éreztetjük velük, hogy számunkra fontosak a gyermekeik, hogy szeretjük őket, hogy tiszteletben tartjuk a szülők által képviselt nevelési elveket. Mindezen dolgokat tesszük tapintatosan az őszinteséget és a kölcsönös bizalmat remélve.

Több alkalommal adunk lehetőséget az egyéni beszélgetésekre pl. fogadóórákon, nyílt napokon, szülői értekezleten.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy betekintést nyerjenek az óvoda életébe előzetes megbeszélés alapján bejöhessenek megnézni gyermekeik óvodai életét.

Kérésre mindig rendelkezésre állunk a gyermekek helyzetének megbeszélésére, ezeket a megbeszéléseket mi is kezdeményezzük. Tanácsokat adunk a gyermekneveléssel kapcsolatos kérdéseikre, ezért arra törekszünk, hogy szakmai felkészültségünk emberi magatartásunk is példamutató legyen, hogy a szülő bármikor bizalommal fordulhasson hozzánk.

IX. KOMPLEX NYELVI NEVELÉS (ROMÁN, MAGYAR)

A román óvodai nevelés a magyar nevelési-oktatási rendszer szerves része, amely az Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban valósítja meg sajátos célkitűzéseit és feladatait.

A román lét megőrzésére való törekvésünk vezéreszménye a nyelv megőrzése, legerősebb mozgatója pedig a szokásoknak, hagyományoknak, a népi kultúrának továbbörökítésére való törekvés. A kisgyermekkorban a kétnyelvűség könnyen kialakul. Ez éppen a kisgyerek rendkívüli fogékonysága következtében szinte játszva jön létre, de biztosítani kell az állandó gyakorlási lehetőséget, és csakis játékos módszerrel. Családon belül élővé kell tenni a román nyelvet és kultúrát (ha ez lehetséges). A szülő kapjon nagyobb szerepet a gyermek mindkét nyelvi nevelésében, a fogalmak megértésében, a beszéd és az ezt kísérő jelzések megismertetésében, önálló alkalmaztatásában. Tervezzük, hogy összegyűjtjük az idősebbektől

---

az általuk még ismert mondókákat, verseket, dalokat, történeteket, és amelyiket lehet, beépítjük nevelésünk folyamatába.

Az óvónő szeresse, ismerje mindkét nyelvet, mivel az óvodai élet tevékenységi formáiban a két nyelv használata érvényesül. Követelmény, hogy az óvónő beszéde hibátlan legyen. Feleljen meg mindkét nyelv törvényeinek, szabályainak. Akkor lesz modell a gyermekek számára, ha tudatosan, célszerűen, változatosan, érthetően és természetesen beszél, ügyel a helyes hangképzésre, a hangmagasságra, a hangsúlyra, a hanglejtésre, a beszédsebességre és ritmusra, a hangszínre, a hengerőre, a beszédszünetekre, a beszédstílusra. Lényeges, hogy beszédével érzelmileg is hatni tudjon a gyerekekre. Minderre azért van szükség, mert a kisgyerek a kifejező szép beszédet elsősorban "érzelmi alapokon megvalósult utánzás" útján tanulja meg.

A gyermek szókinccse, kifejezőkészsége a felnőtt elbeszélése, az ahhoz kapcsolódó saját mondanivaló megfogalmazása, kifejezése révén, ill. a felnőtt mintául szolgáló közlése, kérdéseire adott válaszai nyomán fejlődik leginkább. Az óvónő kifejező beszéde folyamán ügyel az arcjáték, a hanglejtés árnyalataira. Szemkontaktust tart a gyerekekkel (megértették-e mondanivalóját, észreveszi a reagálásokat, a közbeszólási szándékokat, a figyelem élnkségét, lankadását). Igényli és bátorítja a gyerekek kérdéseit és véleménymondását. Mindig találjon időt és módot arra, hogy reagáljon ezekre.

Az óvodáskor éppen az az időszak, amely a gondolkodás, az ismeretszerzés, a társas kapcsolatok és így az egész személyiség fejlődése szempontjából különösen jelentős, és a beszédnek mindezekben meghatározó szerepe van.

Mindkét nyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának. A román és a magyar nyelvi - kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, közvetítő elemként jelen van a nevelési feladat megvalósulásának minden mozzanatában. Eredményes megvalósítása hozzájárul a gyerekek iskolai képességeinek megalapozásához.

„Az emberi agyban végtelen hely áll rendelkezésre nyelvek számára. Az egyik nyelvből megtanult szavak nem szorítják ki a másik nyelv szavait” – tájékoztat dr. Kovács Judit docens, korai nyelvoktatási és kétnyelvűségi szakértő. „Sőt, a kétnyelvű gyermekek vizsgálata során kiderült, hogy azok, akik több nyelvet használnak, nem csupán nyelvi készségeiket tekintve fejlettebbek egynyelvű társaiknál. Ha a gyermek korán megtapasztalja, hogy egy fogalomra

---

több szóval, kifejezéssel is utalhat, gondolkodása rugalmasabb, asszociatívabb jellegű lesz. Változatosabb tanulási stratégiákat alkotnak, több csatornát használnak, ezáltal célirányosabbak is lesznek. A korán elsajátított idegen nyelv révén a gyermek kulturális horizontja is tágul és minden bizonnyal pozitív kép alakul ki benne mind a nyelv, mind az azt beszélők iránt.” /forrás: fogyasztok.hu/

A gyerekek nyelvi nevelésében is igyekszünk mindig széles körű, változatos foglalkozásokat szervezni.

Ebben a korban a két nyelv tanulását érdekesnek, izgalmasnak találják, és szinte szivacsként szívják magukba a tudást. Ezt a csodálatos tanulási képességet az ember idegrendszerének fejlődésével a későbbiekben elveszíti, és akkor már csak kemény, türelmes munkával tud nyelvet tanulni.

Óvodánk egy olyan komplex nyelvi környezetet próbál biztosítani a gyermekek számára, amelyben a nevelés rendszerének minden mozzanata a képességek fejlesztésére, a valóság megismerésére, az ember megbecsülésére, a kölcsönös segítségnyújtásra, a tudás, a szépség szeretetére irányul.

Az óvodás gyerekek nagy többsége az óvónők nevelő-fejlesztő munkájának eredményeképpen iskolaéretté válik. Iskolaérettségük azt jelenti, hogy személyiségük fejlettsége alapján alkalmasak arra, hogy az iskola másféle szokás- és elvárás rendszerébe eredményesen illeszkedjenek és megfelelő szinten teljesítsék azt.

Az óvodapedagógus úgy vezesse el a gyermeket az iskola küszöbéig, hogy a gyermek új feladatokra felkészült legyen, s közben boldog gyermekkorát megőrizhesse. A gyermekeknek joguk van a hajszoltság nélküli, békés gyermekkorhoz, mely - életkorának megfelelő tevékenységek keretében - optimális feltételeket teremt egészséges testi és lelki fejlődéséhez. Meg kell kapnia azt, amit az élet csak egyetlenegyszer nyújthat számára: derűs, boldog, felszabadult, önkéntes játékba feledkezést.

Az óvodai évek meghatározóak lesznek további sorsa alakulásában.

Óvodai programunk a 3-7 éves korú gyermek alapvető tevékenységi formáira épül.

Célja: Óvodásainknak a sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével. Mindezt eredményesen úgy tudjuk megoldani, ha sok játékosággal, ötletességgel, de mindig tudatosan, sok türelemmel és szeretettel végezzük munkánkat.

A leírtakat az óvodai nevelés teljes időtartamában a nevelési feladatok minden területén, az óvodai élettevékenység egészére igyekszünk kiterjeszteni és alkalmazni.

Az óvodai nevelési program szerves részét képezi a Magdu Lucian Román Általános Iskola és Óvoda Pedagógiai programjának.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGÉVEL, MÓDOSÍTÁSÁVAL KAPCSOLATOS EGYÉB INTÉZKEDÉSEK

A Pedagógiai program érvényességi ideje

Az iskola 2022. szeptember 1. napjától szervezi meg nevelő és oktató munkáját e pedagógiai program alapján.

A pedagógiai programban található helyi tantervet a mindenkor aktuális Nemzeti Alaptanterv, köznevelési törvény és egyéb vonatkozó jogszabályok alapján aktualizáljuk.

A Pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

A Pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:

- a fenntartó
- az iskola igazgatója
- a nevelőtestület bármely tagja

- a nevelők szakmai munkaközösségei
- a szülői munkaközösség

A Pedagógiai program elhelyezése

Egy-egy példánya a következő személyeknél, felületen, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az iskola fenntartójánál
- az iskola irattárában
- az iskola könyvtárában
- az iskola nevelői szobájában
- az iskola igazgatójánál
- az iskola honlapján.

A Magdu Lucian Román Általános Iskola és Óvoda a NAT 2020 alapján átdolgozott egységes szerkezetbe foglalt Pedagógiai programját az iskola nevelőtestülete elfogadta, intézményvezetője jóváhagyta, figyelembe véve az iskola Diákönkormányzatának és Szülői Munkaközösségének egyetértését.

Battonya, 2022. augusztus 31.

Sutya Mikósné
igazgató